

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Jenni Jokinen

Suomen väliyhteisölain yleiset ja eräät erityiset soveltamisedellytykset

Näkökulmana erityisesti sijoittautumisvapaus ja tosiasiallinen taloudellinen
toiminta

Laskentatoimen ja rahoituksen yksikkö
Talousoikeuden pro gradu -tutkielma
Talousoikeuden maisteriohjelma

Vaasa 2021

VAASAN YLIOPISTO**Laskentatoimen ja rahoituksen yksikkö**

Tekijä:	Jenni Jokinen		
Tutkielman nimi:	Suomen väliyhteisölain yleiset ja eräät erityiset soveltamisedellytykset: Näkökulmana erityisesti sijoittautumisvapaus ja tosiasiallinen taloudellinen toiminta		
Tutkinto:	Kauppätieteiden maisteri		
Oppiaine:	Talousoikeuden maisteriohjelma		
Työn ohjaaja:	Juha Lindgren		
Valmistumisvuosi:	2021	Sivumäärä:	88

TIIVISTELMÄ:

Veropako, veronkierto ja verotulojen ohjautuminen matalan verorasituksen valtioihin ovat kansainvälisesti tunnettuja ongelmia, joihin pyritään puuttumaan kansallisilla ja kansainvälisillä laeilla sekä muilla säännöksillä. Suomalaisilla yrityksillä on EU:n takaaman sijoittautumisoikeuden nojalla oikeus sijoittua mihin tahansa toiseen jäsenvaltioon, eikä Suomen kansallinen lainsäädäntö saa olla ristiriidassa sijoittautumisvapauden kanssa. Tämä mahdollistaa yrityksille sijoittumisen matalamman verotuksen valtioihin välttyäkseen Suomen korkeammalta verotukselta.

Suomen väliyhteisölaki on yksi verotusta koskevia ongelmia estävä tekijä. Sen avulla ulkomaisen yksikön suomalaisia osakkaita voidaan verottaa ulkomaisen yksikön tuloksesta ilman, että ulkomainen yksikkö jakaa voittoa. Suomalaisia osakkaita voidaan verottaa kuitenkin vain, jos ulkomainen yksikkö katsotaan Suomen lainsäädännön mukaiseksi väliyhteisöksi ja jos osakkaita voidaan pitää verovelvollisina yhtiön tulosta. Tutkielman tavoitteena on selvittää VYL 1 ja 2 §:ien yleiset edellytykset VYL:n soveltamiseen.

Tutkielmassa tarkastellaan yleisen soveltamisalan lisäksi sijoittautumisvapautta ja tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta soveltamisalaa rajoittavina tekijöinä. Väliyhteisölaki ei saa olla ristiriidassa sijoittautumisvapauden kanssa. Tästä syystä VYL:n soveltamista on tullut rajoittaa ETA-alueella sijaitsevien yksiköiden kohdalla tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksella, jonka edellytykset on määritelty VYL 3 §:ssä. Poikkeuksen soveltuvuuden niin kutsuttuina substanssivaatimuksina on, että yksikkö on todellisuudessa asettunut sijaintivaltioonsa ja että yksikkö harjoittaa siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa. Sen lisäksi ETA-alueen ulkopuolisille alueille sijoittuneet yksiköt voivat välttyä väliyhteisölain soveltamiselta tietyin lisäedellytyksin. Sijoittautumisvapauden ja tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen merkitys korostuu erityisesti unionioikeudessa ja oikeuskäytännössä.

Tutkielma noudattaa oikeusdogmaattista eli lainopillista tarkastelua. Voimassa olevaa lainsäädäntöä tutkitaan ja tulkitaan lakien, lain esitöiden ja tuomioistuinten ratkaisujen avulla. Myös muita vero-oikeudellisia lähteitä hyödynnetään tutkielmassa erityisesti taustatiedon hankinnassa. Oikeuskäytännön perusteella on selvää, että VYL:n soveltamisedellytykset ovat edelleen hyvin tapauskohtaisia, mikä heikentää oikeusvarmuuden toteutumista. Suuri osa ilmoitetuista väliyhteisöistä harjoittaa arvopaperikauppaa, vakuutustoimintaa tai rahastosektorin toimintaa. Jatkuva vero-oikeuden kehitys ja uudet ratkaisut väliyhteisöjä koskevissa tapauksissa ennakoivat kuitenkin yhtenäisempää soveltamisalaa.

AVAINSANAT: sijoittautumisvapaus, tosiasiallinen taloudellinen toiminta, ulkomainen väliyhteisö, väliyhteisölaki

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Tutkielman tausta	6
1.2	Tutkimusongelmat ja tutkimuskohteen rajaus	10
1.3	Tutkimusmetodi ja tutkielman rakenne	13
1.4	Tutkielman kannalta keskeiset oikeusperiaatteet	15
1.5	Lähdeaineisto	17
2	Väliyhteisölaki ja sen yleinen soveltamisala	18
2.1	Väliyhteisölain kehitys	18
2.1.1	Väliyhteisölain syntyminen ja tarpeellisuus	18
2.1.2	Vuoden 2008 uudistus ja OECD:n vaikutus väliyhteisölakiin	21
2.1.3	Veronkiertodirektiivin vaikutus väliyhteisölain soveltamiseen	23
2.2	Soveltamisala ja verovelvolliset	26
2.3	Yhtiömuodot ja kiinteä toimipaikka	31
2.4	Määräysvalta ja etuyhteys	34
2.4.1	Määräysvalta	34
2.4.2	Etuyhteys	36
2.5	Verotuksen taso	38
3	Tosiasiallinen taloudellinen toiminta väliyhteisölain soveltamisrajoituksena	42
3.1	Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen tausta	42
3.2	Sijoittautuminen osana soveltamisrajoitusta	45
3.2.1	Tosiasiallinen sijoittautuminen	45
3.2.2	Sijoittautuminen EU-oikeuden nojalla	45
3.3	Taloudellisen toiminnan poikkeuksen pakolliset edellytykset	49
3.3.1	Taloudellinen toiminta	49
3.3.2	Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan elementit	51
3.3.3	Toiminnan luonne ja taloudellisen toiminnan elementit	53

4	Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan lisärajoitukset ETA-alueen ulkopuolisilla lainkäyttöalueilla	58
4.1	Lisäedellytysten tarpeellisuus	58
4.2	Yhteistyöhaluttomat lainkäyttöalueet	59
4.3	Tietojenvaihto	62
4.4	Vapautettu toiminta	65
4.4.1	Vapautetun toiminnan merkitys	65
4.4.2	Teollinen tuotantotoiminta	67
4.4.3	Laivanvarustustoiminta	69
4.4.4	Myynti- ja markkinointitoiminta	71
5	Johtopäätökset	73
	Lähteet	79
	Oikeustapausluettelo	87
	Säädökset	88

LYHENTEET

BEPS	Base Erosion and Profit shifting -hanke
ETA	Euroopan talousalue
EU	Euroopan unioni
EUT	Euroopan unionin tuomioistuin
EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360
HaO	Hallinto-oikeus
HE	Hallituksen esitys
KHO	Korkein hallinto-oikeus
KM	Kansainvälisten yritysten verotustoimikunta
KVL	Keskusverolautakunta
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development - Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
SEUT	Sopimus Euroopan unionin toiminnasta
TVL	Tuloverolaki 30.12.1992/1535
Veronkiertodirektiivi	Neuvoston direktiivi sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (1164/2016)
VM	Valtiovarainministeriö
VML	Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558
VYL	Väliyhteisölaki, Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 16.12.1994/1217

1 Johdanto

1.1 Tutkielman tausta

Verotus ja siihen liittyvät ongelmat ovat kansainvälistyneet nopeasti, koska globalisaation seurauksena valtioiden rajojen merkitys taloudellisessa toiminnassa on vähentynyt. Luonnolliset henkilöt¹ ja oikeushenkilöt² saavat nykyään tuloja niin Suomesta kuin muualtakin Euroopan unionista tai sen ulkopuolelta. Myös rajat ylittävät tulovirrat valtioiden välillä ovat näin ollen kasvaneet. Veropohjan rapautuminen ja voittojen siirtäminen sisämarkkinoiden ulkopuolelle ovat yksi suurimmista verotusta koskevista ongelmista.³

Ongelmia tuottaa myös se, että monet yritykset toimivat kansainvälisessä ympäristössä niitä koskevan sääntelyn edelleen pysyessä pitkälti kansallisena⁴. Tämän aiheuttaa valtioiden sisäisten ja ulkoisten verotusjärjestelmien erillisuus. Monesti valtiot pystyvät sisäisesti rakentamaan verotusjärjestelmänsä loogisiksi, mutta monimutkaiset verosopimukset ja kansainväliset sopimukset tekevät verotuksesta ja verotettavan tulon valtion valinnasta hankalampaa⁵.

Teknologian kehitys on osaltaan vaikuttanut kansallisen lainsäädännön muutosten tarpeellisuuteen. Verolait, verosopimukset sekä muut kansainväliset sopimukset eivät aina pysy teknologisen kehityksen, kuten digitalisaation, robotisaation ja alustatalouden kehityksen perässä. Tästä syystä verotulojen oikeudenmukainen jakautuminen ja paikantaminen oikeaan valtioon on entistä hankalampaa, ellei jopa osittain väkinäistä.⁶

---

¹ Luonnollisella henkilöllä tarkoitetaan ihmistä. Ks. Hirvonen 2012: 29–30.

² Oikeushenkilöt ovat juridisia henkilöitä, joilla on oikeuksia ja mahdollisesti myös velvollisuuksia. Ks. Hirvonen 2012: 29–30.

³ Direktiivin (EU 1164/2016) johdanto-osan 5 perustelukappale; Hallitusohjelma 2019: 2.1 Verotus muuttuvassa maailmassa.

⁴ Hallitusohjelma 2019: 2.1 Verotus muuttuvassa maailmassa.

⁵ Knuutinen 2014: 275–276.

⁶ Knuutinen 2014: 276; Knuutinen 2009: 144–146; Hallitusohjelma 2019: 2.1 Verotus muuttuvassa maailmassa.

Verotuloja pyritään kuitenkin ohjaamaan sille valtiolle, jolle ne kuuluvat, vaikka monet matalan verorasituksen maat pyrkivät houkuttelemaan ulkomaisia yrityksiä asettumaan maahan huomattavien tai jopa lähes täydellisten verovapauksien avulla.⁷ Verokilpailu⁸ valtioiden välillä onkin osaltaan vaikuttanut tulojen ohjautumiseen matalan verotuksen valtioihin⁹. Tällaisia maita kutsutaan veroparatiiseiksi, sillä niissä on sekä matala verotus että tiukka pankkialaisuus. Veroparatiiseilla ei ole myöskään kansainvälisiä sopimuksia tai lainsäädäntöä läpinäkyvästä omistajuudesta.¹⁰ Verotulojen ohjautumista veronkier-
tomerkityksessä veroparatiiseihin pyritään estämään tehokkaasti.

Useiden valtioiden välillä on verosopimuksia, joiden avulla pyritään takaamaan valtioi-
den verotusoikeus sekä estämään kaksinkertaista verotusta ja veronkiertoa¹¹. Verosopi-
musten puuttuminen tai niiden vuosikymmeniä sitten kirjoitetun sisällön vanhanaikais-
tuminen mahdollistaa kuitenkin verotulojen siirtymisen toiselle lainkäyttöalueelle¹².
Edellä mainittuihin haasteisiin pyritään puuttumaan aktiivisesti ottaen huomioon jatku-
vasti kehittyvä maailma. Verotulojen oikeudenmukaisen jakautumisen takaamiseksi on-
kin säädetty sekä kansallisia ja kansainvälisiä säädöksiä että kansainvälisiä sopimuksia.

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta (1217/1994, myöhemmin ”Vä-
liyhteisölaki” ja ”VYL”) on eräs Suomen verotusvallan toteuttamista varmistava laki. Hal-
lituksen esityksessä (155/1994) puhutaan kansainvälisen sijoituspääoman kilpailusta
sekä valuuttakontrollin poistamisesta ja kansainvälistymiskehityksestä, jotka ovat sellai-
senaan vaikuttaneet väliyhteisöjen muodostumiseen matalan verorasituksen valtioihin.

---

⁷ HE 155/1994 vp s. 3.

⁸ Verokilpailulla tarkoitetaan julkisyhteisöjen välistä kilpailua verotutoista ja -pohjista, jolloin äärimmäis-
sessä tilanteessa veropohjat lähentelevät nollaa. Ksl. Myrsky 2013a: 399–410; Myrsky 2013b: 313–326.

⁹ Myrsky 2013a: 399–401.

¹⁰ Verohallinto 2017; Kuortti 2012: 415.

¹¹ Malmgrén & Myrsky 2017: 30–33. Ksl. verosopimuksista esimerkiksi Malmgrén & Myrsky 2017: 82–127;
VM 2021: Verosopimukset; Verohallinto 2021a: Voimassa olevat verosopimukset.

¹² Rapo 2021.

Väliyhteisösääntelyä voidaankin pitää erityisenä veronkiertosäännöksenä, sillä sen tarkoituksena on poistaa veronvälttelyyn perustuvia veroetuja¹³. Erityissäännöksille tunnuksenomaista on tarve puuttua ennalta rajattuihin ongelmakohtiin tarkemmin. Ne ovat usein huomattavasti monimutkaisempia kuin yleissäännökset, mutta niitä tarvitaan, sillä yleiset säännökset eivät aina pysty takaamaan veronkierron estämistä.¹⁴

Väliyhteisölainsäädännöllä pyritään estämään verotettavien tulojen siirtyminen matalan verorasituksen valtioon perustettuihin yhteisöihin¹⁵. Tällaisten verotulojen siirtyminen katsotaan yleensä verojen kiertämiseksi, jota pyritään estämään. Toisin sanoen väliyhteisösääntelyn avulla määritellään laillisen verosuunnittelun rajoja¹⁶. Lähtökohtaisesti Suomi ei verota ulkomaisia yhteisöjä, vaikka niillä olisi suomalaisia omistajia¹⁷. Väliyhteisölaki mahdollistaa Suomelle kuitenkin ulkomaisten yksiköiden suomalaisten osakkaiden verotuksen siitä huolimatta, että yksikkö ei jaa osakkailleen osinkoa.¹⁸ VYL on siten poikkeus pääsääntöön, jonka mukaan osakkaan tulo verotetaan vasta siinä vaiheessa, kun yksikkö jakaa osinkoa osakkaalleen. Väliyhteisölainsäädännön mukaan yksikön osakasta verotetaan yksikön tuloksesta, vaikka yksikkö ei olisikaan jakanut voittoa.¹⁹

Ulkomaisella väliyhteisöllä tarkoitetaan sellaista ulkomaista yksikköä, joka on sijoittunut toiseen valtioon ja jonka avulla pyritään välttämään toisen valtion ankarampi verotus. VYL 2 §:ssä on määritelty tarkemmin ne edellytykset, joiden perusteella ulkomaista yksikköä voidaan pitää väliyhteisönä. Euroopan unionissa ei lähtökohtaisesti ole väliyhteisöjä, sillä saman lain 3 §:ssä mainitaan, että ulkomaisena väliyhteisönä ei pidetä sellaista ulkomaista yksikköä, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja joka on todellisuudessa asettautunut asuinvaltioon ja harjoittaa siellä tosiasiallisesti taloudellista toimintaa. Kaikki

---

¹³ Lönnblad 2019: 70.

¹⁴ Knuutinen 2009: 207–208.

¹⁵ Mikkola 2019: 54.

¹⁶ Verohallinto 2021b: 1.

¹⁷ Knuutinen 2012: 279.

¹⁸ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Verosubjekti.

¹⁹ Mikkola 2019: 54.

EU:n valtiot kuuluvat Euroopan talousalueeseen, joten VYL 3 §:ää sovelletaan EU-valtioissa sijaitseviin yksiköihin pykälän edellytysten täyttyessä. ETA-alueen ulkopuolella taas on yleisemmin yksiköitä, joita pidetään väliyhteisinä, mutta ETA-alueen ulkopuolellakin sijaitseviin yksiköihin sovelletaan VYL 3 §:n mukaista taloudellisen toiminnan poikkeusta tietyin tutkielmassa myöhemmin esiteltävin lisäedellytyksin.

Suomen väliyhteisölakia on muutettu keskeisiltä osin vuosina 1998, 2008 ja 2018. Uusin lainmuutos johtui EU:n direktiivissä²⁰ sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (1164/2016, myöhemmin ”veronkiertodirektiivi” tai ”direktiivi”) olevista pakottavista säännöksistä, jotka täytäntöön pantiin lailla ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta (1364/2018). Veronkiertodirektiivin tarkoituksena on saattaa voimaan OECD:n yhdessä G20-maiden kanssa kehitetyn BEPS-hankkeen²¹ tavoitteet ja suositustasot valtioiden verotulojen turvaamisesta yrityksiltä, jotka toimivat globaaleissa toimintaympäristöissä. Tämä tarkoittaa sitä, että verot pyritään tulevaisuudessa verottamaan siinä maassa, missä tuloa on syntynyt.²² Veronkiertodirektiivi implementoitiin Suomen lainsäädäntöön vuoden 2019 alusta ja sitä sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 2019 verotuksessa.

Suomessa on vuosien 2017–2019 aikana ilmoitettu oma-aloitteisesti vuosittain noin 50 väliyhteisöä²³. Väliyhteisöt ovat edelleen varsin tuntemattomia, mikä johtuu osittain väliyhteisöjen asianajajien vaitiolo- ja salassapitovelvollisuudesta. Oma-aloitteisesti ilmoi-

---

²⁰ Direktiivillä tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltioilleen osoittamaa lainsäädäntövelvoitetta, jossa määritellään tavoitteet, jotka jokaisen EU-maan tulee panna täytäntöön. Valtiot saavat itse päättää, millä laeilla tavoitteet implementoidaan lainsäädäntöön. Tavoitteet ovat minimivaatimus, joten valtiot voivat halutessaan myös tiukentaa lainsäädäntöään. Ks. Malmgrén & Myrsky 2017: 155.

²¹ OECD:n BEPS-hankkeen tavoitteena on ehkäistä nollaverotusta ja varmistaa, että tulot verotetaan siellä, missä taloudellista toimintaa harjoitetaan ja arvoa syntyy. Hankkeen ”Action 3” käsittelee väliyhteisölainsäädännön muutosta. Ks. OECD 2019: BEPS Action 3 Controlled Foreign Company.

²² Deloitte 2021a.

²³ Verohallinto 2021b: 49.

tettujen väliyhteisöjen alhainen määrä viittaa siihen, että veronkiertodirektiivin seurauksena tehdyillä lain muutoksilla ei ainakaan toistaiseksi ole ollut suuria vaikutuksia väliyhteisöjen määriin.²⁴

Suomen valtio ei saa, eikä sen ole tarkoituskaan, estää yrityksiä sijoittautumasta jokaiselle parhaiten sopivimpaan paikkaan. Tämän takia yhdessä EU:n perusvapauksien tuomien velvoitteiden kanssa väliyhteisölaki ei tule sovellettavaksi kaikkiin suomalaisten osakkaiden ulkomailla omistamiin yhteisöihin. Väliyhteisölain soveltamisedellytyksiä esitetään VYL 1-3 §:issä, ja tämän tutkielman tarkoituksena on paneutua yksityiskohtaisesti pykälissä mainittuihin niin yleisiin kuin eräisiin erityisiin väliyhteisölain soveltamisedellytyksiin.

1.2 Tutkimusongelmat ja tutkimuskohteen rajaus

Tutkielmassa selvitetään Suomen väliyhteisölain soveltamisedellytyksiä yleisten ja eräiden erityisten edellytysten valossa. Tutkielman keskiössä on yleisten edellytysten lisäksi ensinnäkin EU:n perusvapauksista sijoittautumisvapaus, joka on vaikuttanut merkittävästi väliyhteisölain soveltamisalaan. Toiseksi tutkielmassa keskitytään käsittelemään laajasti VYL 3 §:ssä mainittua tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta väliyhteisölain soveltamisrajoituksena.

Tutkielman kohde on hyvin ajankohtainen, sillä veronkiertodirektiivin implementoinnissa Suomen väliyhteisölakia on muutettu erityisesti tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen osalta yhteensopivammaksi unionioikeuden kanssa. Väliyhteisölakiin tuli tällöin merkittäviä tarkennuksia, joiden voidaan olettaa vaikuttavan muun muassa tulevaan oikeuskäytäntöön tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisedellytyksiä tarkasteltaessa. Myös lain soveltamisalaa tarkennettiin, ja ulkomaisen väliyhteisön käsitteeseen tehtiin muutoksia.

---

²⁴ Verohallinto 2021b: 49.

Tutkielmassa vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millä edellytyksillä Suomen väliyhteisölaki tulee sovellettavaksi? Ketkä ovat verovelvollisia väliyhteisön tulosta?
2. Miten sijoittautumisvapaus rajoittaa väliyhteisölain soveltamisalaa?
3. Millä edellytyksillä ulkomaiseen yksikköön voidaan soveltaa tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta?

Tutkielmassa käsitellään Suomen väliyhteisölain soveltamista ETA-alueella ja ETA-alueen ulkopuolelle sijoittautuneeseen yksikköön. Tutkielma rajautuu koskemaan pääasiallisesti Suomen nykyistä väliyhteisölainsäädäntöä, vaikka väliyhteisölakia on muokattu sen yli 20 vuotta kestäneen olemassaolon aikana muutamaankin otteeseen. Väliyhteisölain tarkoituksen ymmärtämiseksi lain syntyminen tarkastelu on kuitenkin olennaista. Väliyhteisölain kehitys on vaikuttanut olennaisesti myös soveltamisalan nykyiseen muotoon, minkä takia muutoksia tarkastellaan työssä kuitenkin pääpiirteissään. Samasta syystä tämänhetkiseen lainsäädäntöön vaikuttaneet seikat, kuten veronkiertodirektiivi ja OECD:n BEPS-hanke, käsitellään niiltä osin, kun ne ovat vaikuttaneet lain nykytilaan ja soveltamiseen.

Tarkoituksena on käsitellä ulkomaisen väliyhteisön määritelmää. Väliyhteisölakia ei voida soveltaa, mikäli ulkomaista yksikköä ei katsota väliyhteisöksi. Suomalaisten osakkaiden on myös oltava lain soveltamisalan piirissä. Osakkaiden verovelvollisuutta tutkitaan yleisen ja rajoitetun verovelvollisuuden määritelmien kautta.

Väliyhteisön soveltamisalaa tarkastellaan veronkiertodirektiivistä johtuvien muutosten avulla, sillä direktiivin implementoinnin seurauksena määritelmää on tarkennettu. Määritelmää tarkastellaan ulkomaisten yksiköiden yhtiömuodon, suomalaisten osakkaiden määräysvallan sekä ulkomaisten yksiköiden sijoitusvaltion verotuksen tason kautta.

Tutkielma käsittää niin ETA-alueella sijaitsevat ulkomaiset yksiköt kuin ETA-alueen ulkopuolellakin sijaitsevat. Yleisempää on, että väliyhteisöjä perustetaan matalan verorasituksen maihin, kuten Caymansaarille tai Panamaan. ETA-alueellakin voidaan katsoa olevan väliyhteisöjä, mikäli VYL 3 §:ssä mainittu taloudellisen toiminnan poikkeusta ei voida soveltaa ulkomaiseen yksikköön, joka muuten täyttää laissa määritellyt kohdat.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 49 artiklan takaama sijoittautumisvapaus linkittyy vahvasti taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamiseen. Sijoittautumisvapauden suhteen tarkastelu väliyhteisölain soveltamisalaan on tästä syystä erittäin tärkeää. Sijoittautumisvapautta tarkastellaan kuitenkin vain ulkomaisen yksikön sijoittautumisen kannalta. Siten esimerkiksi pääomien vapaata sijoittautumista ei tutkielmassa käsitellä.

Taloudellisen toiminnan poikkeusta tutkitaan substanssivaatimusten lisäksi ETA-alueen ulkopuolisia yksiköitä koskevien lisäedellytysten avulla. Lisäedellytyksiä tarkastellaan muun muassa olemassa olevan oikeuskäytännön avulla. Siten määritelmiä ei tutkita muiden oikeudenalojen mahdollisten määritelmien kautta. Taloudellisen toiminnan poikkeuksen lisäksi muita mahdollisia lain soveltamista estäviä tekijöitä ei tutkielmassa käsitellä.

Tutkielman ulkopuolelle jäävät myös väliyhteisötulon muodostuminen, sen laskeminen ja verotuksen toimittaminen. Nämä ovat laajoja kokonaisuuksia, joita olisi mielenkiintoista tutkia jatkotutkimusaiheena. Edellä mainitut seikat vaikuttavat oleellisesti esimerkiksi väliyhteisön määritelmään kuuluvaan verotuksen tasoon, mutta tutkielman laajuuden puitteissa seikkoja ei käsitellä.

Väliyhteisölailla on myös monia ongelmakohtia, joita ei tutkielman laajuuden puitteissa tutkita. Uudistuneen lain toimivuudesta sekä lakimuutosten vaikutuksista on juuri tutkimuksen valmistuessa ilmestynyt Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön julkaisema selvitys 2/2021. Selvityksessä tarkastellaan Suomen väliyhteisölain lisäksi

muiden valtioiden väliylhteisölakeja sekä lainmuutosten vaikutuksia. Tämän tutkielman tarkoituksena on kuitenkin tarkastella Suomen väliylhteisölain soveltamisedellytyksiä, minkä takia lakimuutosten yleisiä vaikutuksia tai muoden valtioiden väliylhteisölakeja ei tutkielmassa käsitellä tarkasti.

VYL liittyy tiiviisti veron kiertämiseen, sillä sen tarkoituksena on estää Suomen verotulojen karkaaminen matalamman verorasituksen maihin²⁵. Tutkielmassa ei kuitenkaan pe-rehdytä veronkiertoon muuta kuin niiltä osin, kuin se on vaikuttanut väliylhteisölain sää-tämiseen ja soveltamiseen. Verosuunnittelu ja verojen minimointi liittyvät tiukasti veron-kiertoon, mutta niitä ei myöskään käsitellä tutkielmassa.

1.3 Tutkimusmetodi ja tutkielman rakenne

Tutkielmassa tarkastellaan tutkimuskysymyksiä oikeusdogmaattisesta eli lainopillisesta näkökulmasta, sillä tutkimuksen tarkoituksena on säännösten systematisointi ja oikeus-tilan selvittäminen. Ensisijaisina tutkimusmetodeina ovat veronkiertodirektiivin, sen im-plementointiin vaikuttaneen hallituksen esityksen sekä implementoinnin jälkeisen vä-liylhteisölainsäädännön tarkastelu. Näiden pohjalta tehtyä Verohallinnon ohjetta ”Väliylhteisötulon verotus Suomessa” tarkastellaan selvitetessä nykyistä lainsäädäntöä.

Vallitsevaa lainsäädäntöä tutkitaan myös niin Suomen kuin kansainvälisen oikeuskirjalli-suuden sekä oikeuskäytännön kautta. Verolainsäädäntö mahdollistaa runsaan harkinta-vallan käytön, koska lainsäädännöllä ei voida ratkaista kaikkia verotukseen liittyviä haas-teita. Tuomioistuinten ennakkopäätösten ja ratkaisujen rooli oikeudenmukaisen verotuk-sen takaajana perustuu siihen, että aikaisemmin tulkinnanvaraisiin asioihin saadaan rat-kaisuja. Tuomioistuimet antavat ratkaisuja, joiden mukaan oikeuskäytäntö muodostuu. Oikeussäännösten tulkinta ja niiden keskinäisten merkitysten tutkiminen tulevat esille

---

²⁵ Mikkola 2019: 54.

tutkielmassa ja ovat siten osa oikeusdogmaattista menetelmää²⁶. Tutkielmassa on tarkoitus tarkastella edellä mainittujen faktojen avulla suomalaisen osakkaan verovelvollisuutta ulkomaisen yksikön tulosta ulkomaisen yksikön sijaitessa Suomen ulkopuolella.

Tutkielman ensimmäisessä pääluvussa tarkastellaan väliyhteisölain soveltamisedellytyksiä sekä väliyhteisölain kehitystä. Luvussa tutkitaan VYL 1 § ja 2 § sisältöä erityisesti paneutuen soveltamisalaa koskeviin edellytyksiin. Väliyhteisölain ei ole tarkoitus estää yhteisöjä tai yksityisiä henkilöitä sijoittamasta ulkomaisiin yksiköihin, minkä takia on oleellista selvittää, milloin suomalainen ulkomaisen yksikön osakas on verovelvollinen ulkomaisen yksikön tuloksesta.

Tutkielman toisessa pääluvussa keskitytään tarkastelemaan väliyhteisölain tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta, johon on vaikuttanut suuresti muun muassa unionioikeuden oikeuskäytäntö. Tämän lisäksi sijoittautumisvapautta tarkastellaan väliyhteisölain soveltamisalaan vaikuttavana tekijänä. Luvussa selvitetään taloudellisen toiminnan poikkeuksen tarkoitusta sekä taustaa. Näiden lisäksi luvussa käsitellään taloudellisen toiminnan poikkeuksen substanssivaatimukset. Tärkeänä osana lukua on EUT:n vuonna 2006 ratkaisema tapaus Cadbury Schweppes (C-196/04). Tapauksella oli suuri vaikutus EU-jäsenvaltioiden, myös Suomen, sisäiseen lainsäädäntöön. Luvun jälkeen pystytään ymmärtämään, millä edellytyksillä ETA-alueella sijaitsevaa ulkomaista yksikköä voidaan pitää Suomen väliyhteisölain mukaisena väliyhteisönä.

Kolmannessa pääluvussa paneudutaan ETA-alueen ulkopuolella sijaitseviin ulkomaisiin yksiköihin sekä niitä koskeviin erityisvaatimuksiin väliyhteisölain taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisen kannalta. Väliyhteisöt ovat huomattavasti yleisempiä ETA-alueen ulkopuolella kuin ETA-alueella monestakin tutkielmassa myöhemmin selvitettävästä syystä johtuen, mutta kaikkia suomalaisten omistamia ulkomaisia yksiköitä ei kuitenkaan voida pitää väliyhteisöinä. Lisäedellytyksiä tutkitaan muun muassa esimerkkitapausten avulla, sillä niiden määritelmät ovat hyvin laajoja. Neljännessä ja samalla viimeisessä

---

²⁶ Hirvonen 2011: 21–23.

pääluvussa esitetään tutkielmasta nousseet johtopäätökset sekä pohdintaa mahdollisista jatkotutkimusaiheista.

1.4 Tutkielman kannalta keskeiset oikeusperiaatteet

Väliyhteisölain soveltamisalaa tutkittaessa on tarkasteltava myös oikeusperiaatteita, jotka vaikuttavat soveltamisalaan sekä siihen, miten soveltamisalan laajuus vaikuttaa verovelvollisiin. Väliyhteisölain kannalta varsinkin sijoittautumisvapauden periaate on olennaisin ja merkittävin. EU:n perusvapauksiin kuuluvasta vapaasta sijoittautumisoikeudesta on säädetty SEUT-sopimuksessa. Vapaan sijoittautumisoikeuden SEUT 49 artiklan mukaan EU:n kansalaisilla on oikeus sijoittautua mihin tahansa toiseen jäsenvaltioon harjoittamaan elinkeinotoimintaa perustamansa yrityksen kautta tai toimimalla itsenäisenä yrittäjänä. Saman artiklan mukaan EU:n kansalaisella on oikeus toimia EU-jäsenvaltiossa tytäryhtiön, sivuliikkeen tai edustuksen kautta. Verotuksella ei siis saisi estää tämän vapauden toteutumista.

Artiklan 54 mukaan sellaiset yhtiöt, jotka on perustettu jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen koti-, päätoimi- tai hallintopaikka on unionin alueella rinnastuvat luonnollisiin henkilöihin, joita pidetään jäsenvaltion kansalaisina. Näin ollen väliyhteisölain kannalta on merkityksellistä, että sijoittautumisvapautta ei rikota myöskään suomalaisten osakkaiden omistamien yritysten kohdalla.

Sijoittautumisvapauden lisäksi väliyhteisölain soveltamisen kannalta tärkeitä oikeusperiaatteita ovat oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisuuden periaatteet. Oikeusvarmuudella tarkoitetaan sitä, että oikeudellisten ratkaisujen tulisi olla ennakoitavissa ja hyväksyttävissä. Tämä edellyttää, että samankaltaiset tapaukset tulisi ratkaista samalla tavalla oikeudellisesti.²⁷ Verovelvollisen tulisi tämän periaatteen mukaisesti pystyä ennakoimaan,

---

²⁷ Aarnio 1989: 186–189.

miten hänen taloudellinen käyttäytymisensä vaikuttaa mahdollisiin veroseuraamuksiin²⁸. Väliyhteisölain muutokset, muuttunut oikeuskäytäntö ja oikeustapausten yksilökohtaisuus heikentävät oikeusvarmuuden toteutumista, sillä verovelvollisen voi olla hankala arvioida päätöstensä seurauksia.

Toisaalta voidaan huomata, että väliyhteisölain soveltamisedellytyksistä on viime vuosien aikana tullut huomattavasti ennustettavampia kuin aikaisemmin. Tätä puoltaa esimerkiksi se, että väliyhteisölaki veronkiertoa estävänä säännöksenä on huomattavasti täsmällisempi, kuin yleinen veronkiertosäännös (VML 28 §), jossa mahdollista veronkiertoa tarkastellaan aina tapauskohtaisesti²⁹. Oikeusvarmuuden toteutumisen parantuminen on seuraus muun muassa siitä, että tuomioistuimet ovat antaneet uusia ratkaisuja, joissa otetaan kantaa erilaisiin rajakysymyksiin esimerkiksi tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen edellytyksistä.

Oikeusvarmuuden lisäksi yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen on väliyhteisölain soveltamisen kannalta merkityksellinen periaate. Yhdenvertaisuus juontaa juurensa jo perustuslaista. Perustuslain (1999/731) 6 §:n mukaan ”ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan...”. Se velvoittaa sekä verovelvollisia että lainsäätäjää. Käytännössä yhdenvertaisuus ei kuitenkaan aina toteudu, sillä verolakeja säädettäessä yhdenvertaisuutta ja lakien tavoitteita on välillä erittäin hankala yhteensovittaa³⁰.

Tämä käy ilmi myös väliyhteisölain kohdalla, sillä joillekin yhteisöille voi olla taloudellisesti edullisempaa sijoittua toiseen valtioon lain puitteissa, mutta silti sen suomalaiset osakkaat voivat joutua verovelvolliseksi yhteisön tulosta. Tähän on kuitenkin puututtu säätämällä poikkeuksia, joiden avulla osakkaat säästyvät verovelvollisuudelta ulkomai-

---

²⁸ Niskakangas & Knuutinen 2020: 3. Tuloverotuksen perusteet > Verotuksen taustaperiaatteet > Oikeusvarmuus ja ennakoitavuus.

²⁹ Verohallinto 2021b: 16.

³⁰ Niskakangas & Knuutinen 2020: 3. Tuloverotuksen perusteet > Verotuksen taustaperiaatteet > Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus.

sen yksikön tuloksesta. Tämä sekä oikeusvarmuuden toteutuminen selviävät tutkielmassa väliyhteisölain soveltamisalaa sekä tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta käsiteltäessä.

1.5 Lähdeaineisto

Tutkielman päälähteinä toimivat kotimainen lainsäädäntö, lain esityöt sekä kotimainen ja ulkomaalainen oikeuskirjallisuus. Laki ja maan tapa kuuluvat vahvasti velvoittaviin oikeuslähteisiin tarkoittaen sitä, että ne sitovat lainkäyttäjää juridisesti³¹. Koska tutkielmassa tarkastellaan vero-oikeudellisesti tärkeitä seikkoja, lain ja lain esitöiden merkitys ensisijaisena oikeuslähteenä korostuu. Vahvasti velvoittavien oikeuslähteiden lisäksi tutkielmassa käytetään myös heikosti velvoittavia eli juridisesti sitomattomia oikeuslähteitä³². Oikeuskirjallisuus ja muu vero-oikeudellinen materiaali tukee lain tulkintaa ja vahvistaa silloin myös oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista. Kansainvälisen oikeuskirjallisuuden tarpeellisuus käy ilmi muun muassa tutkittaessa väliyhteisölain kehitystä sekä väliyhteisölain soveltamisalaan vaikuttaneita oikeustapauksia.

Lainsäädännön ja lain esitöiden lisäksi kotimainen ja kansainvälinen oikeuskäytäntö muodostavat ison osuuden tutkielman lähdeaineistosta. Oikeuslähteenä vallitseva oikeuskäytäntö on vero-oikeudessa merkityksellinen, sillä verolainsäädäntö muuttuu nopeaa tahtia ja muutokset ovat usein myös hyvin merkittäviä.³³ Vaikka oikeuskäytäntö ei sellaisenaan juridisesti sido verovelvollisia, on sillä kuitenkin suuri vaikutus tulevaisuuden vero-oikeudelliseen tulkintaan. Oikeuskäytännön merkitys väliyhteisölain soveltamisessa korostuu erityisesti sijoittautumisvapauden ja tosiasiallisen taloudellisen toiminnan kohdalla.

---

³¹ Aarnio 1989: 220–221.

³² Aarnio 1989: 220–221.

³³ Myrsky 2011: 215.

2 Väilyhteisölaki ja sen yleinen soveltamisala

2.1 Väilyhteisölain kehitys

2.1.1 Väilyhteisölain syntyminen ja tarpeellisuus

Suomen väilyhteisölaki astui voimaan 1.1.1995 ja sitä sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 1995 verotuksessa. Erillistä lakia, joka mahdollistaisi osakkeenomistajien verotamisen yhtiön tulosta ilman, että yhtiö jakaa voittoa, suunniteltiin kuitenkin jo vuonna 1975, kun valtiovarainministeriö asetti toimikunnan, jonka tarkoituksena oli selvittää kansainvälisten yritysten verotukseen liittyvien säännösten kehittämistarpeita.³⁴ Tarve erilliselle lainsäädännölle kumpusi monesta tekijästä.

Ensinnäkin yhtiöoikeudellisesta näkökulmasta yhtiöt muodostavat oman kokonaisuutensa, mutta taloudellisesta näkökulmasta kokonaisuuteen katsotaan usein kuuluvan myös yhtiön tytäryhtiöt tai muut osakkeenomistajat. Tämä johtuu siitä, että emoyhtiöillä tai muilla osakkeenomistajilla on usein määräysvaltaa tytäryhtiöihin, jolloin tytäryhtiön voitonjakopolitiikasta saattaa vastata joku muu kuin itse tytäryhtiö. Tällöin tytäryhtiö saattaa olla jakamatta voittoa ollenkaan, jolloin tulo ei muodostu verotettavaksi niille, jotka voitonjakopäätöksestä todellisuudessa vastaavat. Jotta tällainen menettely voitaisiin estää, tytäryhtiön tulo voidaan usein mieltää emoyhtiön tai muiden osakkeenomistajien tuloksi.³⁵

Ennen vuotta 1995 oli epäselvää, miten ulkomaisten yhtiöiden tulosta voidaan verottaa sen osakkaita ilman, että yhtiö jakaa voittoa. Epäselvää oli myös se, voitiinko tällaisessa tilanteessa osakkaita verottaa ollenkaan, sillä pääsäännön mukaan Suomi verottaa osak-

---

³⁴ KM 1979:4 s. 1.

³⁵ Helminen 2005: 117.

kaita vasta, kun yhtiö jakaa voittoa. Tällainen aukko mahdollisti verojen kiertämisen sijoittamalla ulkomaille veronvälttämistarkoituksessa, sillä verotuslain³⁶ 56 §:n veronkiertopykälää ei pystytty suoraan soveltamaan suomalaisten sijoittaessa ulkomaisiin väliyhteisöihin.³⁷

Väliyhteisölain säätämiseen vaikutti merkittävästi 1980-luvun alkupuolella alkanut laaja tuotannon kansainvälistyminen. Silloin suomalaiset alkoivat nopeasti sijoittaa kehittyville markkinoille ulkomaille, jolloin Suomen verotulojen saanti heikkeni. Tähän vaikutti muun muassa kotimaassa olleet korkeat tuotantokustannukset ja kotimaisen tuotannon kannattamattomuus. Seurauksena kiihtyvistä sijoittamisesta ulkomaille Suomen Pankki aloitti 1980-luvulla seuraamaan tiukemmin kansainvälistyvien yritysten ulkomaantointia, mikä osaltaan vaikutti väliyhteisöainsäädännön tarpeellisuuteen.³⁸

Ulkomaille sijoittamisen yhteydessä veroparatiisit kasvoivat. Pääomamarkkinat vapautuivat ja ulkomaalaisomistusrajoitukset poistuivat. Tällöin veroparatiisien käyttö verotulojen allokoinnissa helpottui ja yhä useamman yhtiön oli helpompi siirtää tuloja näihin valtioihin.³⁹ Veroparatiiseissa asuu yleisesti hyvin vähän ihmisiä verrattuna siihen, kuinka paljon varallisuutta valtioissa on⁴⁰. Euroopan unionissa veroparatiiseja ei juurikaan ole, vaikkakin Euroopan Parlamentin erityinen Vero-komitea (TAX3) toteaa, että seitsemässä Euroopan unionin valtiossa näyttäisi olevan piirteitä veroparatiiseista. Tällaisia maita ovat muun muassa Luxemburg ja Irlanti.⁴¹

Veroparatiisivaltioille on tyypillistä joustavat verotussäätelyt sekä minimaalinen lainvalvonta, jotka takaavat yrityksille suuria säästöjä verojen osalta. Välttyäkseen kovalta ve-

---

³⁶ Verotuslaki (482/1958) kumottiin lailla verotusmenettelystä (1558/1995).

³⁷ HE 155/1994 vp s. 3–4.

³⁸ Kinnunen 1991: 7–12.

³⁹ Tokola 2011: 559–560.

⁴⁰ Ylönen 2008: 13.

⁴¹ European Parliament 2019; KPMG 2019a.

rotukselta osa yrityksistä siirtää pääkonttorinsa tai jonkin osa-alueen toiminnastaan veroparatiisivaltioon.⁴² Tällaista menettelyä pyritään kuitenkin säätelemään siten, että tulojen allokointi ainoastaan verojenvälttelymielessä matalan verorasituksen valtioihin ei toisi yrityksille verohelpotuksia, vaan laittomasta toiminnasta seuraisi sanktioita.⁴³

Vaikka veroparatiisivaltioita hyväksikäytetään usein laittomissa tarkoituksissa, voidaan niitä hyödyntää myös laillisessa toiminnassa. Niitä voidaan käyttää esimerkiksi laillisen verosuunnittelun⁴⁴ välineenä. Yleisempää kuitenkin on, että veroparatiiseihin siirretään näennäisesti toimintaa, jotta syntyneestä tuloksesta ei aiheutuisi suurta verotaakkaa. Esimerkiksi sijoitus- ja pankkitoimintaa sekä idän kauppaa voidaan harjoittaa laillisen verosuunnittelun avulla, mutta usein niiden taustalla on myös jokin laitton tarkoituspä.⁴⁵ Tästä syystä niitä pyritään valvomaan ja säätelemään entistä tarkemmin esimerkiksi kansallisilla väliyhteisölakeilla ja muilla veronkiertoa estävillä säännöksillä.

Kansainvälisten yritysten verotustoimikunta julkaisi vuonna 1979 mietinnön, jonka mukaan silloiseen varallisuusverolakiin tulisi säätää uusi 5 a §, jossa säädettäisiin laissa määritellyn väliyhteisötulon verotuksesta. Toimikunta ehdotti, että veronalaiseksi väliyhteisötuloksi laskettaisiin käytännössä vain passiiviluonteiset sekä säännöksessä luetellut base-company-tuloon rinnastettavat tulot.⁴⁶ Tämä ei kuitenkaan mennyt hallituksessa läpi.

Tähän aikaan muualla maailmassa väliyhteisöitä koskevia lakeja oli jo säädetty. Ensimmäisenä ja väliyhteisölakeja urauurtavana maana voidaan pitää Yhdysvaltoja, joka säati Internal Revenue Code Sub-Part F provisions -lain vuonna 1962. Tämän lain mukaan Yh-

---

⁴² Kim & Li 2014: 39.

⁴³ Kuortti 2012: 414–428.

⁴⁴ Knuutinen 2020: 34–35. Verosuunnittelu ei ole oikeudellinen termi, mutta toimintatavat, jotka määritellään verosuunnitteluksi, määräytyvät oikeudellisten reunaehtojen myötä. Ks. verosuunnittelun erilaisista käsitteistä esimerkiksi Lönnblad 2019: 64–65.

⁴⁵ Kuortti 2012: 416–424.

⁴⁶ KM 1797:4 s. 89–90.

dysvallat pystyivät verottamaan yhdysvaltalaisia osakkeenomistajia väliyhteisöjen jakamattomasta tuloksesta, jos osakkeenomistajilla oli pro rata -oikeus väliyhteisön jakamattomaan voittoon.⁴⁷ Suomelle syntyi myöhemmin lisäpainetta säättää oma väliyhteisöjä koskeva laki muiden pohjoismaiden, kuten Ruotsin ja Norjan, säättäessä kyseiset lait⁴⁸. Siten muiden lisäksi vuonna 1993 pääomatulojen progressiivisessa verotuksessa tapahtuneiden muutosten seurauksena Suomen väliyhteisölaki säädettiin.

Suomen väliyhteisölakiin säädettiin kuitenkin lisäys teollisesta tuotantotoiminnasta, jonka mukaan väliyhteisölain soveltamiselta välttyisi yhtiöt, jotka harjoittaisivat teollista tuotantotoimintaa. Tämä johtui siitä, että teollisen tuotantotoiminnan ei uskottu siirtyvän koskaan muualle veronvälttämistarkoituksessa.⁴⁹ Vuoden 1995 laissa teollisella tuotantotoiminnalla viitattiin teollisten investointien väliaikaisesta investointituesta annettuun lakiin (1994/444). Teollisen tuotantotoiminnan määritelmä koettiin kuitenkin liian suppeaksi, minkä takia vuonna 1998 käsitettä muokattiin vastaamaan paremmin vallitsevassa verotuskäytännössä ilmenevää tulkintaa. Tällöin käsitteeseen lisättiin osuus teolliseen tuotantotoimintaan verrattavasta muusta tuotantotoiminnasta, joka piti sisällään myös esimerkiksi energiatuotannon, kaivostoiminnan sekä malminetsinnän. Näiden lisäksi myös tietynlainen myynti- ja markkinointitoiminta voitiin katsoa teolliseen tuotantotoimintaan verrattavaksi muuksi tuotantotoiminnaksi.⁵⁰ Näin ollen väliyhteisölain soveltamisala supistui huomattavasti.

2.1.2 Vuoden 2008 uudistus ja OECD:n vaikutus väliyhteisölakiin

VYL:a muutettiin merkittävästi vielä kaksi kertaa. Vuonna 2008 väliyhteisölain soveltamisalaan tuli muutoksia EUT:n tuomion C-196/04 Cadbury Schweppes⁵¹ sekä neuvoston

---

⁴⁷ Äimä 1994: 603; Blum 2018: 297.

⁴⁸ HE 155/1994 vp s. 6.

⁴⁹ HE 155/1994 vp s. 10.

⁵⁰ HE 149/1998 vp s. 2.

⁵¹ Tapausta C-196/04 Cadbury Schweppes käsitellään luvussa 3.

virka-apudirektiivin⁵² implementoinnin myötä. Uudistettu laki tuli voimaan 1.1.2009. Jo ennen uudistusta laissa oli kuitenkin säännös verosta vapauttamisesta, mikäli ulkomainen yksikkö sijaitsi verosopimusvaltiossa. Samoin verovelvollisuuden rajaksi oli asetettu 50 prosentin suomalainen yhteisöomistus sekä osakaskohtainen 10 prosentin raja. Tämä takasi sen, että suomalainen pienosakas ei voinut joutua verovelvolliseksi väliyhteisöntulosta.

Vuoden 2008 muutoksesta seurasi, että ETA-alueella sijaitsevaa ulkomaista yhteisöä, joka on suomalaisten osakkaiden määräysvallassa, ei pidettäisi ulkomaisena väliyhteisönä, mikäli ulkomainen yhteisö on aidosti asettunut sijaintivaltioon, käyttää tosiasiallisesti perustamissopimuksen mukaista sijoittautumisoikeuttaan ja harjoittaa siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa. Ainoastaan Liechtenstein jäi poikkeuksen ulkopuolelle ollessaan ainoa maa, jolla ei ollut Suomen kanssa sopimusta tietojenvaihdosta.⁵³ Tämä lisäys oli merkittävä väliyhteisölain soveltamisen kannalta.

Myös OECD:n Base Erosion and Profit Shifting -hankkeella oli vaikutusta väliyhteisölain soveltamiseen. OECD yhdessä G20-maiden kanssa julkaisi vuonna 2013 raportin ”Addressing Base Erosion and Profit Shifting”, jonka tarkoituksena oli palauttaa luottamus verotusjärjestelmien oikeudenmukaisuuteen sekä vastata verohaasteisiin, jotka ovat kansainvälistyneet nopeasti.⁵⁴ Raportin pohjalta OECD julkaisi vuonna 2015 BEPS Action Planin, joka sisälsi 15 toimenpidettä. Action Planin lisäksi OECD ja G20-maat antoivat mandaatin, jonka mukaan työ monenkeskisen yleissopimuksen neuvotteluista tulisi aloittaa, jotta BEPS-projektissa olleet verosopimuksia koskevat toimenpiteet saataisiin vietyä läpi.⁵⁵

Action Planin toimenpide 3 koski väliyhteisöjä. Toimenpiteessä tunnistettiin kuusi tapaa, jotka mahdollistivat lainsäädännön mukauttamisen BEPS:n mukaan. Toimenpiteessä

---

⁵² Neuvoston direktiivi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla. Annettu 19.12.1997.

⁵³ Karhu 2009: 175–180.

⁵⁴ OECD 2013.

⁵⁵ Ojala 2017: 213.

mainittiin muun muassa väliyhteisön ja määräysvallan määritelmät, väliyhteisötulon määritelmä sekä soveltamisalan poikkeukset.⁵⁶ Näiden katsottiin olevan suosituspykälä, jotka valtioiden tulisi implementoida lainsäädäntöönsä.

2.1.3 Veronkiertodirektiivin vaikutus väliyhteisölain soveltamiseen

Viimeisenä tekijänä väliyhteisölain muutokseen vaikutti veronkiertodirektiivi, joka annettiin vuonna 2016. Direktiivin tavoitteena on estää aggressiivista verosuunnittelua, poistaa kaksinkertaista verotusta ja puuttua epäoikeudenmukaiseen verotusoikeuden jakautumiseen⁵⁷. Direktiivi vaikutti merkittävästi Suomen lainsäädäntöön, sillä siinä olevat seikat tuli implementoida 31.12.2018 mennessä kansalliseen lainsäädäntöön⁵⁸. Suomi onnistui tässä hyvin, verrattuna esimerkiksi Tanskaan, jolla on pitkään ollut haasteita saada direktiivin pakottavat säädökset sulautettua kansalliseen lainsäädäntöönsä⁵⁹.

Veronkiertodirektiivin artikloissa 7 ja 8 paneudutaan ulkomaisia väliyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön sekä väliyhtiöiden tulojen laskemiseen. Lisäksi direktiivin 1 artiklassa sekä johdanto-osan 4 kohdassa sanotaan, että direktiivin säännöksiä sovelletaan ainakin yhteisöverovelvollisiin. Suomen väliyhteisölain soveltamisalan kannalta direktiivin artikla 7 on merkityksellinen, sillä siinä selvitetään ulkomaisia väliyhtiöitä koskevia sääntöjä. Artiklan ensimmäisessä kohdassa kerrotaan, millä minimivaatimuksilla ulkomaista yksikköä tai kiinteää toimipaikkaa tulee kohdella ulkomaisena väliyhtiönä. Minimivaatimukseen luetellaan verovelvollisen 50 prosentin suora tai välillinen äänioikeus, omistus pääomasta tai oikeus ulkomaisen yksikön voitosta. Lisäksi yksikön tai kiinteän toimipaikan voitot eivät saa olla veronalaisia jäsenvaltiossa. Jos yksikön voitot ovat vapautettuja verosta jäsenvaltiossa, yksikköä voidaan pitää väliyhtiönä muiden edellytysten täytyessä. Lisäksi ensimmäisessä kohdassa kerrotaan, miten yhteisövero tulee määritellä.

---

⁵⁶ Blum 2018: 298.

⁵⁷ Dourado 2016: 441.

⁵⁸ Kuzniacki 2018: 160.

⁵⁹ Mehboob 2020.

Artiklan 2 kohdassa a ja b selvitetään jäsenvaltion veropohjaan sisällytettäviä tuloja. Kyseisen kohdan alakohdan a mukaan seuraavat tulot tulee sisällyttää ulkomaisen yksikön tai kiinteän toimipaikan tuloihin, jotka lasketaan verovelvollisen jäsenvaltion veropohjaan:

- 1) korot tai muut rahoitusvaroista saatavat tulot,
- 2) tulot laskutusyrityksiltä, jotka saavat myynti- ja palvelutuloja tavaroista ja palveluista, jotka on hankittu etuyhteydessä olevilta yrityksiltä tai myyty niille ja jotka eivät tuota taloudellista lisäarvoa tai joiden tuottama taloudellinen lisäarvo on vähäinen,
- 3) rahoitusleasingistä saatavat tulot,
- 4) rojalit tai muut teollis- ja tekijänoikeuksista saatavat tulot,
- 5) osingot ja osakkeiden luovutuksesta saatavat tulot sekä
- 6) vakuutuksista, pankkitoiminnasta ja muusta rahoitustoiminnasta saatavat tulot.

Kohdassa 2 a kuitenkin mainitaan, että alakohtaa ei sovelleta, mikäli ulkomainen yksikkö täyttää tosiasiallisen taloudellisen toiminnan elementit. Näitä elementtejä käsitellään myöhemmin luvussa 3. Huomionarvoista on, että samaisen alakohdan mukaan ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevassa valtiossa olevaan ulkomaiseen yksikköön ei direktiivin mukaan ole pakko soveltaa edellistä alakohtaa a. Suomi on kuitenkin sisällyttänyt alakohdan a mahdollistaman poikkeuksen tosiasiallisesta taloudellisesta toiminnasta myös ETA-alueen ulkopuolisiin valtioihin muutaman lisäedellytyksen täytyessä⁶⁰. Alakohdan b mukaan myös jakamattomat tulot, jotka syntyvät epäaidoista järjestelyistä, tulee sisällyttää veropohjaan. Epäaidon järjestelyn määritelmää sekä sitä, miten Suomi sitä tulkitsee, selvitetään luvuissa 3 ja 4.

Artiklan 7 kohdassa 3 sanotaan, että jäsenvaltiot voivat tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen lisäksi soveltaa vapaaehtoisesti myös poikkeusta, jonka mukaan ulkomaista yksikköä ei pidettäisi väliyhteisölain mukaisena väliyhtiönä, mikäli enintään

---

⁶⁰ HE 218/2018 vp s. 36.

kolmannes sille kertyvistä tuloista muodostuisi jostain 2 kohdan alakohdan a mukaisista tuloista. Lisäksi rahoitusalan yrityksille olisi 3 kohdan mukaan mahdollista myöntää vapautus väliyhteisölain soveltamiselta, jos kolmannes yksikön 2 kohdan alakohdan a tuloista kertyisi verovelvollisen tai siihen etuyhteydessä olevien yritysten kanssa tehdyistä liiketoimista.

Artiklan neljännessä kohdassa mahdollistetaan jäsenvaltioille vielä kaksi poikkeusta, jotka perustuvat ulkomaisen yksikön toiminnan laajuuteen. Näiden tarkoituksena on kohdistaa väliyhteisösääntely sellaisiin yksiköihin, joissa riskit veron välttämiseksi ovat euromääräisesti suuret.⁶¹ Poikkeusten mukaan väliyhteisönä ei pidetä sellaista ulkomaista yksikköä, jonka kirjanpidollinen voitto on enintään 750 000 euroa tai muut tuotot enintään 75 000 euroa. Lisäksi ulkomainen yksikkö, jonka kirjanpidollinen voitto on enintään kymmenen prosenttia sen toimintakustannuksista verokaudella voisi jäädä väliyhteisölain soveltamisen ulkopuolelle. Suomi ei kuitenkaan implementoinut kohtien 3 ja 4 vapaaehtoisia poikkeuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin seurauksena Suomen väliyhteisölakia on muutettu erityisesti EU- ja ETA-alueita koskevalla taloudellisen toiminnan poikkeuksella. Taloudellisen toiminnan poikkeusta arvioitaessa on otettava huomioon EU:n perusvapaudet, jotka on lueteltu SEUT:in 3 luvun IV osastossa. Näitä ovat muun muassa henkilöiden ja yritysten sijoittautumisvapaus (SEUT 49 artikla) sekä tavaroiden, palveluiden ja pääoman vapaa liikkuvuus (SEUT 63 artikla).

Veronkiertodirektiivin johdanto-osassa mainitaan, että verotus ei saa estää perusvapauksien toteutumista, ellei kyseessä ole puhtaasti keinotekoinen järjestely (eng. wholly artificial arrangement).⁶² Puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen määritelmä on muodostunut unionioikeuden ja Euroopan tuomioistuimen ratkaisukäytännön pohjalta, ja vaikuttaa siten myös Suomen väliyhteisölain soveltamiseen. Veronkiertopykälä (VML 28 §) on

---

⁶¹ HE 218/2018 vp s. 32.

⁶² Direktiivin (EU 1164/2016) johdanto-osan 12 perustelukappale.

yhdessä väliyhteisölainsäädännön kanssa vähentänyt yritysten halua perustaa puhtaasti keinotekoisia järjestelyjä⁶³.

Monissa valtioissa on oma ulkomaisia väliyhteisöjä koskeva lainsäädäntö (englanniksi Controlled Foreign Company legislation (CFC-rules)), jonka avulla pyritään estämään verotulojen siirtyminen matalan verorasituksen maihin. Väliyhteisölainsäädännön avulla hyöty, jonka ulkomainen yhteisö saisi siirtämällä tuotot matalan verorasituksen valtioon, neutralisoituu⁶⁴. Euroopan unionin valtioiden väliyhteisölainsäädännöt ovat toistensa suhteen usein linjassa veronkiertodirektiivin minimivaatimusten takia. Siitä huolimatta osalla valtioista on ollut vaikeuksia implementoida kaikkia veronkiertodirektiivissä olevia edellytyksiä määräaikaan mennessä. Se, miten Suomi käyttää direktiivin antamia mahdollisuuksia, selviää tutkielman luvuissa 2–4.

2.2 Soveltamisala ja verovelvolliset

Väliyhteisölain soveltamisalan voi helposti ajatella olevan suppea, mutta tosiasiasa se pitää sisällään käsitteitä, joiden seurauksena soveltamisalasta tulee laaja. Väliyhteisölain 1 §:n mukaan ”verovelvollisen veronalaista tuloa on osuus ulkomaisen väliyhteisön tuloon siten kuin tässä laissa mainitaan”. Saman pykälän mukaan rajoitetusti verovelvollisen veronalaista tuloa on osuus ulkomaisen väliyhteisön tulosta, mikäli rajoitetusti verovelvollisen osuus liittyy Suomessa olevaan TVL 13 a §:ssä tarkoitettuun kiinteään toimipaikkaan. Pykälän merkityksen ymmärtämiseksi on ensinnäkin avattava ulkomaisen väliyhteisön määritelmä.

Ulkomaisen väliyhteisön käsite määritellään väliyhteisölain 2 §:ssä. Väliyhteisölain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitaan, että ulkomaista yksikköä pidetään väliyhteisönä, mi-

---

⁶³ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt.

⁶⁴ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt.

käli verovelvolliset täyttävät jonkin kolmesta kriteeristä. Yksi kriteereistä on, että verovelvollisella tulee olla joko yksin tai yhdessä verovelvolliseen etuyhteydessä olevien luonnollisten henkilöiden ja yksiköiden kanssa vähintään 25 prosenttia äänioikeuksista yksikössä joko suoraan tai välillisesti. Toisena kriteerinä pidetään sitä, että verovelvollisilla on suoraan tai välillisesti omistuksessaan vähintään 25 prosenttia yksikön pääomasta. Kolmantena kriteerinä on vaatimus siitä, että verovelvollisilla on oikeus vähintään 25 prosenttiin yksikön varallisuuden tuotosta tai voitosta. Vaikka direktiivi mahdollisti 50 prosentin rajan, päätyi Suomi tiukentamaan rajaa. Näiden kriteerien lisäksi VYL 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitaan, että ”yksikön verotuksen tosiasiallisen tason yksikön kotipaikan mukaisella lainkäyttöalueella tulee olla alhaisempi kuin 3/5 Suomessa asuvan yhteisön verotuksen tasosta täällä”.

VYL 2 §:n 2 momentin mukaan ulkomaisen yksikön ulkomainen kiinteä toimipaikka rinnastetaan ulkomaiseen väliyhteisöön silloin, kun kiinteä toimipaikka täyttäisi väliyhteisölain edellytykset, mikäli se olisi itsenäinen yksikkö. Kiinteän toimipaikan tulee lisäksi sijaita eri lainkäyttöalueella kuin ulkomainen yksikkö. Siihen liittyvää tuloa ei myöskään ole saatu verottaa sillä lainkäyttöalueella, jolla yksikkö sijaitsee.⁶⁵

Veronkiertodirektiivin johdanto-osan mukaan minimivaatimuksena on, että väliyhteisölakia sovelletaan yhteisöverovelvollisiin⁶⁶. Yhteisöverovelvollisia ovat yhteisöt, kuten osakeyhtiöt ja osuuskunnat. Suomen lainsäädännön mukaan kuitenkin myös luonnollinen henkilö osakkaana tai edunsaajana voi olla verovelvollinen väliyhteisön tulosta⁶⁷. Tämä on kuitenkin tuoreen Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön tutkimuksen mukaan harvinaista⁶⁸.

---

⁶⁵ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt.

⁶⁶ Direktiivin (EU 1164/2016) johdanto-osan 4 perustelukappale.

⁶⁷ Mikkola 2019: 55; HE 218/2018 vp s. 17.

⁶⁸ Savolainen 2021. Ksl. Verohallinto 2021b.

VYL 1 §:n ymmärtämisen kannalta on tärkeää määritellä myös ulkomaisen väliyhteisön tulosta verovelvolliset. Väliyhteisön tulosta verovelvollinen ei ole väliyhteisö, vaan väliyhteisön osakkaat. Suomen lainsäädännön mukaan verovelvollisia väliyhteisön tulosta voivat olla Suomessa yleisesti verovelvolliset sekä tietyin edellytyksin myös rajoitetusti verovelvolliset. Lisäys rajoitetusti verovelvollisen mahdollisuudesta joutua verovelvolliseksi väliyhteisön tulosta lisättiin lakiin veronkiertodirektiivin seurauksena.⁶⁹

Ulkomaisen väliyhteisön tulosta verovelvollisia ovat Suomessa yleisesti verovelvolliset osakkaat ja edunsaajat, joita voivat olla muun muassa yhteisöt, luonnolliset henkilöt ja elinkeinoyhtymät. Edunsaajat eivät ole väliyhteisölakia sovellettaessa osakkaita vaan sellaisia tahoja, joilla on 25 prosentin oikeus väliyhteisön voitto-osuuteen tai varallisuuden tuottoon.⁷⁰

TVL 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti yleisesti verovelvollisia Suomessa ovat verovuonna Suomessa asuneet luonnolliset henkilöt, yhteisetuudet, kuolinpesät täältä ja muualta saamastaan tulosta sekä kotimaiset yhteisöt. Näiden lisäksi vuoden 2021 alusta VYL 1.1 § 1 kohtaan lisättiin, että myös ulkomailla perustetut tai rekisteröityneet yhteisöt, joiden tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa, ovat yleisesti verovelvollisia täällä. Tosiasiallisen johtopaikan merkitys on korostunut erityisesti etätyöskentelyn yleistymisen myötä sekä Suomen pyrkiessä yhtenäistämään lainsäädäntöään muiden valtioiden kanssa⁷¹.

Tosiasiallista johtopaikkaa määriteltäessä on huomioitava, että kyseessä ei ole kotimainen yhteisö, vaan ulkomainen, joka luetaan Suomessa yleisesti verovelvolliseksi⁷². Yleisen verovelvollisuuden laajentaminen koskemaan Suomessa tosiasiallista johtopaikkaa

---

⁶⁹ Mikkola 2019: 55–56.

⁷⁰ Verohallinto 2021c: 2. Soveltamisala ja verovelvolliset.

⁷¹ Malmgrén 2020: 643; OECD 2021.

⁷² Malmgrén 2020: 644.

pitäviä yrityksiä merkitsee väliyhteisölain soveltamisen kannalta sitä, että ulkomaista yhtiötä ei väliyhteisölain edellytysten puitteissa voida enää pitää VYL:ssa tarkoitettuna ulkomaisena yhteisönä⁷³.

Se, milloin tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa voi olla tulkinnanvaraista. TVL 9 §:n 8 momentin mukaisesti ulkomaisen yhteisön tosiasiallisen johtopaikan katsotaan sijaitsevan Suomessa, mikäli yhteisön hallitus tai muu päätöksentekuelin tekee Suomessa yhteisön merkittävimmät päivittäistä johtamista koskevat päätökset. Arvioitaessa tosiasiallista johtopaikkaa on TVL:n mukaisesti otettava huomioon myös yhteisön organisointiin ja liiketoimintaan liittyvät muut seikat.

Jos tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa, niin ulkomainen yhteisö on itse verovelvollinen tuloksestaan. Tämä tarkoittaa sitä, että ulkomaisen yksikön suomalaisia osakkaita tai edunsaajia ei voida verottaa yksikön tuloksesta väliyhteisölain mukaisesti. Yleisestä verovelvollisuudesta seuraa, että ulkomaista yhteisöä voidaan verottaa ulkomaisen väliyhteisön osakkaana vain, mikäli ulkomaisen yhteisö on osakkaana tai edunsaajana toisessa ulkomaisessa yhteisössä, joka VYL:n mukaisesti katsotaan väliyhteisöksi.⁷⁴

Yleisen verovelvollisuuden päättyessä, esimerkiksi tosiasiallisen johtopaikan vaihtaessa paikkaa pois Suomesta, on mahdollista, että ulkomaiseen yhteisöön soveltuu VYL ja sitä voidaan pitää ulkomaisena väliyhteisönä⁷⁵. Yleinen verovelvollisuus voi päättyä luonnollisten henkilöiden kohdalla taas esimerkiksi tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö muuttaa pysyvästi ulkomaille. Tällöin on merkityksellistä määritellä pysyvä muutto, sillä Suomen kansallisen lainsäädännön mukaisesti tilapäinen muutto ei aiheuta verovelvollisuuden muutosta.⁷⁶

---

⁷³ HE 136/2020 vp s. 16.

⁷⁴ HE 136/2020 vp s. 32.

⁷⁵ HE 136/2020 vp s. 32.

⁷⁶ Ksl. Luonnollisen henkilön yleisestä verovelvollisuudesta esimerkiksi Ossa 2020a: 42–46; Verohallinto 2020.

Veronkiertodirektiivin implementoinnin jälkeen Suomen lainsäädännön mukaan myös rajoitetusti verovelvollinen saattaa joutua verovelvolliseksi ulkomaisen väliyhteisön tuloista. Rajoitetusti verovelvolliseksi katsotaan TVL 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan henkilöt, jotka eivät ole asuneet verovuonna Suomessa sekä ulkomaiset yhteisöt täältä saamastaan tulosta. TVL 10 §:ssä on esimerkkiluettelo niistä tuloista, joiden katsotaan olevan Suomesta saatuja.

Väliyhteisölain muutoksen seurauksena rajoitetun verovelvollisuuden merkitys on korostunut lain soveltamisessa. Luonnollinen henkilö on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen, mikäli hän ei ole TVL 11 §:n perusteella Suomessa asuva. Yhteisön taas katsotaan olevan TVL 9 §:n 2 momentin mukaan rajoitetusti verovelvollinen Suomessa, jos se on ulkomainen. Tämä tarkoittaa pääsääntöisesti sitä, että sellaiset yhteisöt, joita ei ole Suomessa rekisteröity tai joita ei ole perustettu Suomen lainsäädännön mukaan, ovat rajoitetusti verovelvollisia.⁷⁷ Poikkeuksena edellä mainittuun pääsääntöön on aikaisemmin käsitelty tosiasiallisen johtopaikan sijainti Suomessa.

Jos yhteisö ei ole rekisteröitynyt yhdessäkään valtiossa, katsotaan sen kotipaikaksi valtio, jossa sen todellinen johtopaikka sijaitsee.⁷⁸ Myös ulkomaiset kuolinpesät ovat Suomessa rajoitetusti verovelvollisia, ja näin ollen väliyhteisölain soveltamisalan piirissä.⁷⁹ Yhtymien, eli TVL 4 §:n mukaisesti verotusyhtymien ja elinkeinoyhtymien, verovelvollisuus on hieman monimutkaisempi, sillä yhtymät eivät ole itsenäisiä verovelvollisia. Tämä tarkoittaa sitä, että yhtymille muodostuneet tulo-osuudet verotetaan yhtymän osakkaiden tulona.⁸⁰

Yleisen ja rajoitetun verovelvollisuuden määrittämisen lisäksi on tärkeä määritellä yhtiömuodot, joiden voidaan katsoa olevan ulkomaisia väliyhteisöjä. Seuraavassa alaluvussa

---

⁷⁷ Nykänen 2015: 107; Malmgrén 2020: 644.

⁷⁸ Niskakangas & Knuutinen 2020: 16. Ulkomailla asuvan tulot Suomessa > Rajoitetusti verovelvolliset > Ulkomainen yhtiö.

⁷⁹ Nykänen 2015: 110. ”Kuolinpesän katsotaan olevan ulkomainen, jos perittävä oli kuollessaan Suomessa rajoitetusti verovelvollinen”.

⁸⁰ Nykänen 2015: 120.

tarkastellaan yhtiömuotojen ja kiinteän toimipaikan käsitteiden merkitystä väliyhteisölain soveltamisen kannalta.

2.3 Yhtiömuodot ja kiinteä toimipaikka

Ulkomaisen yksikön ei tarvitse olla oikeudelliselta muodoltaan yhteisö, jotta väliyhteisölaki voisi tulla sovellettavaksi. Suomen kansalliseen lainsäädäntöön on veronkiertodirektiivin seurauksena tehty muutos, jonka mukaan termi ”ulkomainen yhteisö” on vaihdettu termiin ”ulkomainen yksikkö”. Suomen kansallisessa lainsäädännössä aiemmin käytetty termi tarkoitti sisällöltään samaa kuin uusi termi, mutta selkeyden vuoksi termi vaihdettiin väliyhteisölain uudistuksen yhteydessä.⁸¹

Väliyhteisöiksi voidaan lain puitteissa laskea suuri määrä erilaisia yhteisöjä. Tuloverolain 3 §:ssä luetellaan yhteisömuodot, joiden Suomen verolainsäädännön mukaan katsotaan olevan niin sanottuja erillisiä verovelvollisia. Näin ollen kaikki ulkomaiset yhtiömuodot ja varallisuusmassat, joita kohdellaan samalla tavalla kuin suomalaisia, voidaan katsoa olevan väliyhteisöjä muiden kriteerien täytyessä.⁸² Tällöin kysymyksessä voi olla esimerkiksi osakeyhtiö, sijoitusrahasto, trusti tai säätiö. Jopa ulkomaisen kuolinpesän voidaan katsoa olevan väliyhteisö, sillä ulkomaista kuolinpesää verotetaan Suomen lainsäädännössä yhteisönä⁸³. Tämä viittaa siihen, että ulkomaisen yksikön oikeudellisella muodolla ei ole niin suurta merkitystä väliyhteisölain soveltamisen kannalta.

Ulkomaisen yksikön yhtiömuodon vertailukelpoisuutta suomalaisten yhtiömuotojen kanssa on välillä hankala tehdä. Vertailu ulkomaisten ja kotimaisten yhteisöjen rinnastettavuudesta on kuitenkin pakollista, sillä valtioiden kansalliset lainsäädännöt eroavat toi-

---

⁸¹ HE 218/2018 vp s. 20.

⁸² Helminen 2016: 227.

⁸³ Verohallinto 2014: 2.1 Yleistä. Kuolinpesän katsotaan olevan ulkomainen, jos sen perittävä oli Suomessa rajoitetusti verovelvollinen kuolinhetkellään.

sistaan, joten ilman vertailua olisi mahdotonta määritellä yhtiömuotojen yhdenvertaisuutta. Vertailu tehdään pääsääntöisesti vertaamalla yhteisöjen siviilioikeudellisia aseimia. Esimerkiksi siviilioikeudelliselta muodoltaan Suomen kansallisen lainsäädännön mukaista osakeyhtiötä vastaava ulkomainen yksikkö voitaisiin rinnastaa osakeyhtiöksi.⁸⁴ KHO:n ratkaisun 2015:9 mukaan yhdysvaltalainen trusti rinnastettiin suomalaiseen julkiseen osakeyhtiöön, vaikka trustilla oli myös sijoitusrahastotyyppisiä piirteitä. Tämä KHO:n tulkintatapa viittaa siihen, että ulkomaisen yksikön yhtiömuodon rinnastettavuudessa otetaan pääasiassa huomioon lähin kotimainen yhtiömuoto.

Väliyhteisöiksi ei kuitenkaan katsota sellaisenaan ulkomaisia henkilöyhtiöitä tai muita henkilöyhteenliittymiä, jotka ovat Suomen verolainsäädännön mukaan yhtymiä. Yhtymillä tarkoitetaan verotuksellisesti joko elinkeinoyhtymiä, kuten avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä, tai verotusyhtymiä. Verotusyhtymät ovat vähintään kahden henkilön muodostamia yhteenliittymiä, joiden tarkoituksena on kiinteistön hallinta tai viljely.⁸⁵ Yhtymiä ei Suomen verolakien mukaan katsota erillisiksi verovelvollisiksi, sillä yhtymien saamat tulot verotetaan osakkaiden kesken⁸⁶.

On kuitenkin mahdollista, että ulkomaisten yhtymien katsotaan kuuluvan väliyhteisölain piiriin, sillä niillä saattaa olla kiinteitä toimipaikkoja ulkomailla. TVL 13 a §:ssä mainitaan, että ulkomaisella yhteisöllä voi olla ulkomainen kiinteä toimipaikka, joka rinnastetaan ulkomaiseksi väliyhteisöksi, mikäli se olisi itsenäinen yhteisö. Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan kiinteällä toimipaikalla tarkoitetaan sellaista paikkaa, jossa on erityinen liikepaikka, taikka jossa on erityisiä järjestelyjä, kuten paikka, jossa on toimisto, liikkeen johto tai myymälä.⁸⁷ VYL 2 §:n 2 momentin mukaan kiinteä toimipaikka ei kuitenkaan saa sijaita samalla lainkäyttöalueella kuin ulkomainen yhteisö, eikä siihen liittyvää tuloa ole voitu verottaa ulkomaisen yhtiön lainkäyttöalueella.

---

⁸⁴ HE 136/2020 vp s. 47.

⁸⁵ Tomperi 2019: 37.

⁸⁶ Verohallinto 2014: 2.1 Yleistä.

⁸⁷ Tomperi 2019: 197; Verohallinto 2021c: 3.1 Väliyhteisön määritelmä.

Kiinteän toimipaikan määritelmä ei kuitenkaan ole absoluuttinen, vaan määritelmässä on eroja riippuen siitä, onko kyseessä Suomen kansallisen lainsäädännön mukainen kiinteä toimipaikka vai verosopimusten mukainen kiinteä toimipaikka. Verosopimusten mukaan Suomelle syntyy niin oikeuksia kuin myös velvollisuuksia, joten Suomen kansallisen lainsäädännön lisäksi on huomioitava verosopimukset.⁸⁸ OECD:n malliverosopimusta käytetään usein pohjana verosopimuksissa. Suomellakin on verosopimuksia, joissa käytetään kyseisessä malliverosopimuksessa olevia kohtia⁸⁹.

Eräs malliverosopimuksessa oleva määritelmä, joka eroaa hieman Suomen kansallisessa lainsäädännössä olevasta määritelmästä ja soveltamisalasta, on kiinteän toimipaikan määritelmä. Toisin kuin Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan, verosopimuksissa kiinteän toimipaikan määritelmää ei täyty se, että toisessa valtiossa vain omistetaan tavaroita sitä varten hankitusta liikepaikasta. Samoin se, että liikepaikka on hankittu ainoastaan asioiden valmistelua varten, ei täyty verosopimuksessa olevan kiinteän toimipaikan edellytyksiä.⁹⁰

Verosopimusten mukaan kiinteässä toimipaikassa tulee harjoittaa liiketoimintaa joko kokonaan tai ainakin osittain. Tämä eroaa Suomen kansallisesta lainsäädännöstä, sillä sen mukaan esimerkiksi varaston pitäminen ulkomailla voi toimia kiinteänä toimipaikkana. Verosopimuksessa olevan määritelmän mukaan varastoa yksinään ei laskettaisi kiinteäksi toimipaikaksi.⁹¹ Lisäkritereinä verosopimuksissa on se, että yksikön tulee pysyä olemassa tietyn ajan, jotta se täyttäisi kiinteän toimipaikan kriteerit⁹².

Onkin muistettava, että verosopimukset ovat ensisijaisuusjärjestyksessä Suomen kansallisen lainsäädännön edellä. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomen kansallista lainsäädäntöä

---

⁸⁸ Nykänen 2015: 16–17.

⁸⁹ Verohallinto 2021d: Verosopimusten vaikutus Suomen verotusoikeuteen.

⁹⁰ Nykänen 2015: 309–332.

⁹¹ Nykänen 2015: 309–332.

⁹² Nykänen 2015: 309–332.

sovelletaan silloin, kun verosopimukset eivät estä sen soveltamista. Näin ollen, mikäli Suomella on verosopimus jonkin valtion kanssa, tulee kiinteää toimipaikkaa sovellettaessa käyttää ensisijaisesti verosopimuksen määritelmää. Vielä verosopimustenkin edelle menee kuitenkin EU-oikeus, joka on ensisijaisuusjärjestyksessä ensimmäinen. Täten EU-oikeuden kanssa mahdollisessa ristiriidassa oleva määritelmä kiinteästä toimipaikasta tulee oikaista unionioikeuden kanssa yhteneväksi.⁹³

2.4 Määräysvalta ja etuyhteys

2.4.1 Määräysvalta

Ulkomaisen yksikön yhtiömuodon lisäksi väliyhteisölain soveltamisen kannalta on otettava huomioon määräysvalta yksikössä⁹⁴. Tämä tarkoittaa sitä, että ulkomaiseksi väliyhteisöksi voidaan laskea vain sellaiset yksiköt, jotka ovat Suomessa yleisesti tai rajoitetusti verovelvollisten määräysvallassa. Tosiasiallista määräysvaltaa olisi BEPS-raportin mukaan voitu tarkastella erilaisten kriteereiden kautta. Olisi mahdollista, että määräysvaltaa tulokittaisiin sen mukaan, kenellä on valta tehdä yksikköä koskevat suuret päätökset tai kuka olisi vastuussa yksikön päivittäisistä liiketoiminnallisista päätöksistä.⁹⁵

Määräysvallan määrittämisen tarkoituksena oli alun perin rajata lain soveltamista sellaisiin väliyhteisöihin, joiden voitonjakopolitiikkaan suomalaisilla yhteisöillä tai Suomessa asuvilla luonnollisilla henkilöillä on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa⁹⁶. Tällöin käsitelyyn tulivat Suomessa asuvat luonnolliset henkilöt sekä suomalaiset juridiset henkilöt. Veronkiertodirektiivin seurauksena Suomen väliyhteisölaissa määräysvalta-sanaa ei to-

---

⁹³ Nykänen 2015: 309–332.

⁹⁴ Ossa 2020b: 271.

⁹⁵ Schmidt 2016: 6–8.

⁹⁶ HE 155/1994 vp s. 8.

dellisuudessa enää ole. Joka tapauksessa sitä kuitenkin edelleen arvioidaan väliyhteisölain soveltuvuutta arvioitaessa. Määräysvaltaa käsiteltäessä huomioidaan VYL:n uudistumisen jälkeen myös rajoitetusti verovelvolliset.⁹⁷

Nykyään määräysvalta näkyy VYL 2 §:ssä ulkomaisen väliyhteisön määritelmässä. Määräysvalta perustuu usein joko omistukseen tai äänivaltaan⁹⁸ Veronkiertodirektiivin 7 artiklan takia määräysvallan muodostumisen perusteisiin lisättiin myös osuus voitosta. Suomen lainsäädännössä voiton osuuden tulee olla vähintään 25 prosenttia. Määräysvallan perustuminen tuotto-oikeuteen ilmenee esimerkiksi ulkomaisten trustien kohdalla, sillä niissä edunsaajataho ja omistusoikeus on eriytetty toisistaan. Määräysvallan täyttymiseen riittää kuitenkin tällöin, että joku edellytyksistä täyttyy.⁹⁹

Määräysvaltaa laskettaessa myös välilliset omistukset huomioidaan. Välillisissä omistusrakenteissa etuyhteystahojen yhteisen omistuksen kautta tarkastellaan määräysvaltaa. Direktiivissä ei määritelty sitä, minkä ajankohdan perusteella määräysvaltaa arvioidaan tai miten välillinen omistus lasketaan. Seurauksena jäsenvaltiot ovat tehneet erilaisia sääntelyratkaisuja.¹⁰⁰ Suomi on linjannut, että sillä, ovatko etuyhteydessä olevien henkilöiden tai yksiköiden osuudet kotimaisia vai ulkomaisia, ei ole merkitystä määräysvaltaa laskettaessa.¹⁰¹ Myös osakassopimukset ja muut erityiset järjestelyt voidaan huomioida tarkasteltaessa määräysvallan edellytysten täyttymistä. Lähtökohtaisesti näiden edellytysten täyttymistä arvioidaan Suomen väliyhteisölain mukaan ulkomaisen yksikön tilikauden päättymishetken mukaan.¹⁰²

Määräysvaltaan liittyy läheisesti myös selvän vaikutusvallan (decisive influence) näkökulma. Selvällä vaikutusvallalla tarkoitetaan sitä, että yhtiöllä tai luonnollisella henkilöllä on toisesta yhtiöstä sellainen omistusosuus, joka mahdollistaa yhtiön tai luonnollisen

---

⁹⁷ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Määräysvalta.

⁹⁸ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Määräysvalta.

⁹⁹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Määräysvalta.

¹⁰⁰ Verohallinto 2021b: 24.

¹⁰¹ Tikka, Nykänen, Juusela & Viitala 2021: 38. Väliyhtiöt > Määräysvalta.

¹⁰² Verohallinto 2021c: 3.2 Määräysvalta väliyhteisössä.

henkilön tehdä yhtiötä koskevia päätöksiä ja vaikuttaa yhtiön toimintaan määräävästi.¹⁰³ Tämä tulee esille myös väliyhteisölain tulkintaan merkittävästi vaikuttaneesta EUT:n tuomiosta C-196/04 Cadbury Schweppes, jota tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tutkielman luvussa 3. Esimerkiksi EUT:n tapauksessa C-492/04 Lasertec selvällä vaikutusvallalla tarkoitetaan Saksan kansallisen lainsäädännön mukaan 25 prosentin omistusosuutta pääomayhtiön alku- tai nimellispääomasta välittömästi tai henkilöyhtiön välityksellä¹⁰⁴.

Toisaalta EUT:n oikeuskäytännöstä käy ilmi, että väliyhteisölaki voi tulla sovellettavaksi silloinkin, jos selvää vaikutusvaltaa ei synny. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun yhtiöt ovat keskenään etuyhteydessä ja vähemmistöomistaja saattaa joutua vain viiden prosentin omistuksella verovelvolliseksi väliyhteisön tuloksesta ilman selvää vaikutusvaltaa.¹⁰⁵

2.4.2 Etuyhteys

Määräysvallan tarkastelun kannalta tulee selvittää ne tahot, jotka ovat verovelvolliseen etuyhteydessä¹⁰⁶. VYL 2 §:n 4 momentissa mainitaan neljä erityyppistä perustetta, joiden mukaan yksikkö tai luonnollinen henkilö on etuyhteydessä verovelvolliseen. Saman momentin 1 kohdan perusteella sellaisten yksiköiden tai luonnollisten henkilöiden, joilla on suoraan tai välillisesti oikeus saada vähintään 25 prosenttia sen voitoista tai vähintään 25 prosentin osuus verovelvollisen äänioikeuksista tai pääomasta, katsotaan olevan etuyhteydessä verovelvolliseen. Saman momentin 2 kohdan mukaan myös ”yksikkö, jonka äänioikeuksista tai pääomasta verovelvollisella on suoraan tai välillisesti vähintään

---

¹⁰³ Lammi 2019: 469; C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 31.

¹⁰⁴ C-492/04, Lasertec Gesellschaft für Stanzformen mbH v. Finanzamt Emmendingen EU:C:2007:273. kohta 4.

¹⁰⁵ Lammi 2019: 472.

¹⁰⁶ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Määräysvalta.

25 prosentin osuus tai jonka voitoista sillä on oikeus saada vähintään 25 prosenttia” on verovelvolliseen etuyhteydessä.

VYL 2 §:n 4 momentin 3 kohdassa sanotaan vielä, että ”yksikkö, jolla on yhteys verovelvolliseen sen perusteella, että luonnollisella henkilöllä tai jollain yksiköllä suoraan tai välillisesti on sekä siitä että verovelvollisesta vähintään 25 prosentin osuus” on etuyhteydessä verovelvolliseen. Saman momentin 4 kohdassa mainitaan vielä, että silloin, kun luonnollinen henkilö on verovelvollinen, myös tämän lähipiiriin kuuluvan toisen luonnollisen henkilön katsotaan olevan etuyhteydessä verovelvolliseen.

Väliyhteisölaki sisältää näin ollen luonnollisten henkilöiden osalta oletettaman yhteistoiminnan toimimisesta¹⁰⁷. Tällä tarkoitetaan sitä, että väliyhteisölain mukaan esimerkiksi kolme lähipiiriin kuuluvaa luonnollista henkilöä voivat yhdessä täyttää määräysvallan kriteerit, vaikka yksittäin jokaisella olisi vain 10 % omistus yksiköstä. Lähipiiriin kuuluvia henkilöitä ovat muun muassa henkilön aviopuoliso, sisarus tai kuolinpesä, jossa luonnollisella tai edellä mainituilla henkilöillä on osuus¹⁰⁸. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että mikäli verovelvollinen on luonnollinen henkilö ja hänellä on aviopuoliso, aviopuolison katsotaan olevan automaattisesti etuyhteydessä luonnolliseen henkilöön.

Yksiköt voivat olla myös keskenään etuyhteydessä. Sama mahdollisuus on luonnollisilla henkilöillä keskenään. Keskinäinen etuyhteys saattaa olla myös yksiköllä tai yksiköillä ja luonnollisella henkilöllä keskenään. Yksiköillä tarkoitetaan tässä yhteydessä monenlaisia yritysmuotoja tai sopimusjärjestelyjä, kuten yhdistyksiä, osuuskuntia tai yhtiöitä¹⁰⁹. Li säys luonnolliseen henkilöön etuyhteydessä olevaan toiseen luonnolliseen henkilöön on tehty Suomen kansalliseen lainsäädäntöön, sillä Suomessa myös luonnollinen henkilö voi olla verovelvollinen.

---

¹⁰⁷ Lammi 2019: 473.

¹⁰⁸ HE 218/2018 vp s. 47.

¹⁰⁹ HE 218/2018 vp s. 42.

2.5 Verotuksen taso

Väliyhteisölain soveltamisessa on otettava huomioon ulkomaisen väliyhteisön sijaintivaltion verotuksen taso. Verotuksen taso on erityisen tärkeä, sillä EU:n veronkiertodirektiivin mukaan sen määritelmää on tarkennettu ja sen merkitys on korostunut. Tästä syystä myös Suomen lainsäädännössä verotuksen tasoon on tehty muutoksia.

Väliyhteisölakia sovelletaan vain sellaisiin ulkomaisiin yhtiöihin, jotka sijaitsevat matalan verotuksen valtiossa. Väliyhteisölain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan väliyhteisönä pidetään sellaista ulkomaista yksikköä, jonka verotuksellinen tosiasiallinen taso on sen verotuksellisen kotipaikan mukaisella lainkäyttöalueella pienempi kuin 3/5 Suomessa asuvan yhteisön verotuksen tasosta täällä.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää laissa käytettyyn sanaan ”lainkäyttöalue”, koska sillä on korvattu veronkiertodirektiivin seurauksena sana ”asuinvaltio”. Asuinvaltiolla on tarkoitettu aluetta tai valtiota, jolla on itsenäinen verotusoikeus ja jossa yksikön johdon, rekisteröinnin tai muun sellaisen syyn vuoksi yhtiön katsotaan verotuksellisesti asuvan.¹¹⁰ Suomen väliyhteisöainsäädännössä on ennen veronkiertodirektiiviä puhuttu ulkomaisen yksikön tuloverotuksen tosiasiallisesta tasosta yksikön asuinvaltiossa, mutta direktiivissä asuinvaltion verotasoon ei ole vastaavaa viittausta. Suomen kansallisessa lainsäädännössä viitataankin direktiivin jälkeen lainkäyttöalueeseen, jotta lainsäädäntö olisi yhtenevä direktiivin kanssa.¹¹¹

KHO:n päätöksessä 2012:118 otetaan kantaa asuinvaltion määritelmään. Ratkaisusta voidaan päätellä myös syy, miksi on myöhemmin ollut tarpeellista vaihtaa asuinvaltio-sana lainkäyttöalueeksi. Tapauksessa hakija vetosi siihen, että silloisessa väliyhteisölaissa käytetyllä termillä asuinvaltio tarkoitettiin nimmenomaisesti valtio-termiä, jolloin Hong-

---

¹¹⁰ HE 218/2018 vp s. 23.

¹¹¹ HE 218/2018 vp s. 23.

kongin erityishallintoalueelle sijoittautunutta yksikköä olisi pitänyt käsitellä Kiinan tasavallassa asuvana. KHO kuitenkin totesi, että KVL oli oikeassa siinä, että asuinvaltio liitetään tuloverotuksen tasoon. Tämä tarkoittaa sitä, että asuinvaltiolla tarkoitettiin verotuksellista asuinvaltiota. Nykyisellä lainkäyttöalueella tarkoitetaan edelleen verotuksellista asuinvaltiota.

Yrityksen lainkäyttöalue voi olla niin valtiollinen kuin ei-valtiollinen. Ei-valtiolliset lainkäyttöalueet ovat sellaisia alueita, joilla on itsenäinen veronkanto-oikeus. Täten esimerkiksi Hongkongin lainkäyttöalueella olevaa yhtiötä voidaan pitää väliyhteisönä, mikäli muut edellytykset täyttyvät.¹¹²

Verotuksen tasoa määriteltäessä ei väliyhteisölain 2 §:n 3 momentin mukaan oteta huomioon väliyhteisön kiinteää toimipaikkaa, mikäli se ei ole veronalainen tai se on vapautettu verosta ulkomaisen väliyhteisön lainkäyttöalueella. Vapautus verosta väliyhteisön asuinvaltiossa voi johtua verosopimuksista tai väliyhteisön asuinvaltiossa kansallisesta lainsäädännöstä¹¹³. Saman pykälän mukaan väliyhteisön toiselta väliyhteisöltä saamaa osinkoa ei oteta huomioon verotuksen tasoa määriteltäessä. Edellytyksenä on se, että osinko on jaettu sellaisesta voitosta, joka on jonkin osingonjakoa välittömästi edeltävän viiden vuoden osalta otettu Suomessa huomioon viimeksi mainitun väliyhteisön tuloverotuksen tasoa arvioitaessa.

Verotuksen tason vertailua varten Suomen laskennallinen yhteisövero määritetään kahdessa vaiheessa. Ensiksi lasketaan verotettavan väliyhteisötulon määrä siten, kuin väliyhteisö olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen yhteisö. Tällöin pääsäännön mukaisesti ulkomaisen yksikön lainkäyttöalueella tehty kirjanpito oikaistaan Suomen verolainsäädännön mukaiseksi. Sen jälkeen kerrotaan laskennallinen verotettava tulo Suomen kyseisen vuoden yhteisöverokannalla.¹¹⁴

---

¹¹² Verohallinto 2021c: 3.1 Väliyhteisön määritelmä.

¹¹³ HE 218/2018 vp s. 46.

¹¹⁴ Ossa 2020b: 271.

Verotuksen tosiasiallisen tason määrittäminen onnistuu vertailemalla Suomen sekä väliyhteisön asuinvaltion verolakien mukaan laskettuja tuloksia¹¹⁵. Ensiarvoisen tärkeää on huomata, että pelkkä yhteisöverokantojen vertailu ei riitä, vaan tarkastelun kohteena on efektiivinen verokanta¹¹⁶. Näin ollen vertailun kohteena suomalaisen yksikön veroon on ulkomaisen yksikön asuinvaltiossaan suorittaman veron määrä, joka olisi suoritettava, mikäli yksikkö olisi Suomessa asuva.¹¹⁷ Ulkomaisen yksikön veron määrään ei oteta mukaan muissa valtioissa maksettuja veroja, kuten lähdeveroja tai ulkomaisen yksikön kiinteän toimipaikan sijaintivaltion veroja¹¹⁸. Pelkästään valtion verokanta tai yksikön maksama veron määrä eivät riitä perusteeksi sille, alittuuko 3/5:n verotuksen taso¹¹⁹. Vertailulaskelmaan liittyy kuitenkin monia tulkinnanvaraisia kysymyksiä.¹²⁰

Verotettava tulo muodostuu tulolähteestä riippuen joko EVL:n, TVL:n tai Maatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan¹²¹. Suomen tarkoituksena on verottaa väliyhteisön kaikista valtioista saama tulo. Tämä eroaa osasta EU:n jäsenvaltioiden väliyhteisölainsäädännöistä, koska monesti väliyhteisölailla pyritään suojaamaan ainoastaan väliyhteisön omistajan asuinvaltion veropohja.¹²² VYL 4 §:n 3 momentin mukaan tulolaji, kuten pääomatulo tai ansiotulo, pysyy samana väliyhteisöverotuksessa.

Huomionarvoista on myös se, että verotuksen tasoa tulee arvioida väliyhteisöjen kohdalla verovuosi-kohtaisesti. KHO:n ratkaisussa 2003:49 Sveitsiin sijoittautunutta yhtiötä ei pidetty väliyhteisölain mukaisena ulkomaisena väliyhteisönä nimenomaan siitä syystä, että vertailukelpoiset verojen määrät laskettiin jokaiselle verovuodelle erikseen ennen aiemmin syntyneiden tappioiden vähentämistä.

---

¹¹⁵ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Verotuksen taso.

¹¹⁶ HE 218/2018 vp s. 3.

¹¹⁷ Tikka ym. 2021: 38. Väliyhtiöt > Matala verorasitus sijaintivaltiossa.

¹¹⁸ Verohallinto 2021b: 27.

¹¹⁹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Verotuksen taso.

¹²⁰ Verohallinto 2021b: 27.

¹²¹ Verohallinto 2021c: 3.3 Verotuksen taso.

¹²² Verohallinto 2021b: 75.

Käytännössä väliyhteisölakia voidaan soveltaa Suomen lainsäädännön mukaan sellaiseen väliyhteisöön, joka sijaitsee valtiossa, jonka tosiasiallinen verotuksellinen taso on alle 12 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että Suomen tämän hetkinen yritysverokanta on 20 prosenttia.¹²³ Veronkiertodirektiivi olisi mahdollistanut rajan laskemisen myös 50 prosenttiin tai sen nostamisen yli 60 prosenttiin, mutta VaVM (24/2018 vp) totesi, että rajaa ei muuteta hallituksen esittämästä 60 prosentin alarajasta. VaVM perusteli päätöksensä sillä, että väliyhteisösääntelyn tulisi ennaltaehkäistä tulojen siirtymistä matalan verotuksen valtioihin, kuitenkin vain siten, ettei nykyistä sääntelyä kiristetä tai lievennetä tarpeettomasti.¹²⁴ Näin ollen verotuksen tason alarajaksi muodostui 3/5. Mikäli pystytään osoittamaan, että ulkomainen yksikkö on maksanut ulkomailla vähintään 3/5:n tasoisen veron, välttyvät suomalaiset osakkaat ja edunsaajat väliyhteisölain mukaiselta verotukselta¹²⁵.

Seuraavassa luvussa tarkastellaan syitä, miksi väliyhteisölain 1 ja 2 §:en edellytysten täytyessä ulkomaista yksikköä ei silti välttämättä pidetä väliyhteisölaissa tarkoitettuna ulkomaisena väliyhteisönä.

---

¹²³ Mikkola 2019: 58.

¹²⁴ VaVM 24/2018 vp s. 4–5.

¹²⁵ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > Verotuksen taso.

3 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta väliyhteisölain soveltamisrajoituksena

3.1 Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen tausta

Tässä luvussa taustoitetaan taloudellisen toiminnan poikkeusta niin ETA-maissa kuin ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevien yksiköiden osalta. Tosiasialliseen taloudelliseen poikkeukseen on EUT:n tapauksen C-196/04 Cadbury Schweppes ja veronkiertodirektiivin seurauksena tullut tarkennuksia, jotka ovat aiheuttaneet muutoksia väliyhteisölain soveltamisalaan. Luvussa käsitellään lisäksi erityisesti sijoittautumisvapauden merkitystä väliyhteisölain soveltamista rajoittavana tekijänä.

Väliyhteisölainsäädäntöä voidaan soveltaa ulkomaisiin yksiköihin vain, mikäli tietyt ehdot täyttyvät. VYL 2 §:n pääsäännöstä poiketen ulkomaista yksikköä ei pidetä väliyhteisönä, mikäli yksikköön voidaan soveltaa VYL 3 §:ssä säädettyä taloudellista toimintaa koskevaa poikkeusta. Taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen edellyttää, että kaikki pykälässä mainitut kriteeri täyttyvät.

Taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen edellyttää ensisijaisesti substanssi-vaatimusta. Substanssi-vaatimuksella tarkoitetaan sitä, että yksikön tulee olla todellisuudessa asettautunut asuinvaltioonsa ja harjoittavan siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa. Nämä vaatimukset ovat suoraan luettavissa VYL 3 §:n 1 momentissa. Voidaan myös sanoa, että poikkeus koostuu tosiasiallisen taloudellisen toiminnan perusedellytyksistä sekä ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevien yksiköiden kohdalla lisäedellytyksistä.

Nykyisessä väliyhteisölaissa oleva taloudellisen toiminnan poikkeus on lisätty Suomen väliyhteisölakiin EU:n vaatimusten takia. EUT ratkaisi vuonna 2006 Cadbury Schweppes

-tapauksen, jossa pohdittiin sekä veronkiertoa että EU:n takaaman sijoittautumisvapauden suhdetta väliyhteisölainsäädäntöön¹²⁶. Tapauksessa EUT totesi, että veroedun hakeminen sijoittautumalla toiseen jäsenvaltioon ei sellaisenaan saa estää EU:n kansalaisia tai oikeushenkilöitä käyttämästä heille suotuja perusvapauksia¹²⁷. Mikäli yksikkö käyttää tosiasiallisesti sijoittautumisvapauttaan asettautumalla EU:ssa sijaintivaltioonsa ja harjoittaa siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa, ei yksikköä voida pitää väliyhteisöalalaisena ulkomaisena väliyhteisönä¹²⁸.

Cadbury Schweppes -tapauksessa Irlannissa sijaitseva Cadbury Schweppes konsernin tytäryhtiö oli saanut vuonna 1996 korkotuloja samaan konserniin kuuluvalta tytäryhtiöltä. Kysymykseksi nousi se, tuleeko tytäryhtiön saamat korkotulot verottaa Iso-Britanniassa sijaitsevan emoyhtiön verotettavana tulona¹²⁹. Irlantilainen tytäryhtiö oli Dublinissa sijoittunut International Financial Services Centeriin (IFSC), joka on kansainvälinen rahoituspalvelukeskus. Tytäryhtiön sijaitessa Irlannissa pystyi se nauttimaan myös 10 prosentin verokannasta, jota sovellettiin yleisesti konsernin sisäisiä rahoituspalveluja tarjoavien yhtiöiden verotuksessa.¹³⁰ Vuosina 2020 ja 2021 Irlannin verokanta on ollut 12,5 % Iso-Britannian yhtiöveroprosentin ollessa vuoden 2021 maaliskuussa 19 %¹³¹.

Iso-Britannia pyysi ennakkoratkaisua siitä, ”ovatko EY 43, EY 49 ja EY 56 artikla esteenä senkaltaiselle verolainsäädännölle, josta pääasiassa on kyse ja jonka mukaan kyseisessä jäsenvaltiossa asuva yhtiö voidaan tietyissä tarkoin määritellyissä tapauksissa määrätä maksamaan veroa sellaisen tytäryhtiön voitoista?”¹³² Euroopan yhteisöjen tuomioistuin antoi tapauksesta tuomion 12. syyskuuta 2006, ja totesi, että tytäryhtiön perustaminen toiseen jäsenvaltioon, jossa on edullisempi verojärjestelmä, ei ole sellaisenaan yhteisöjen oikeuden väärinkäyttöä.¹³³

---

¹²⁶ Urpilainen 2008: 539–540.

¹²⁷ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 36.

¹²⁸ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 75.

¹²⁹ Kanervo 2006: 542; Karhu 2009: 178.

¹³⁰ Urpilainen 2008: 540.

¹³¹ IFSC 2020; Deloitte 2021b; PwC 2021.

¹³² C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544.

¹³³ Kanervo 2006: 542.

Tytäryhtiö myönsi suoraan, että suurin syy siihen, miksi se sijoittui Irlantiin, oli se, että yhtiö välttyisi Yhdistyneiden kuningaskuntien tiukemmalta yritysverotukselta¹³⁴. Iso-Britannian kansallisessa verolainsäädännössä tämänkaltaiset, vain verotuksellisista syistä tehdyt sijoittautumispäätökset, ovat yleensä veron kiertämisessä käytettäviä toimintatapoja. Tällaisessa tilanteessa ulkomaille perustetun tytäryhtiön katsottaisiin olevan täysin keinotekoinen yritys, jonka tuloja tulisi Yhdistyneiden kuningaskuntien veroviranomaisen mielestä verottaa emoyhtiön väliyritystulona Iso-Britanniassa.¹³⁵

Cadbury Schweppes -ratkaisu vaikutti siihen, että EU:n veronkiertodirektiiviin lisättiin osuus väliyritysojasta koskevista säännöksistä. Tapaus jätti kuitenkin vielä auki sen, milloin valtioiden kansalliset lainsäädännöt ovat yhteneväisiä unionioikeuden kanssa.¹³⁶ Tämä vaikutti merkittävästi siihen, että veronkiertodirektiiviin otettiin myös väliyritysojasta koskeva säännös. Cadbury Schweppes -tapauksen voidaan nähdä toimineen tosiasiallisen taloudellisen toiminnan käsitteen uranuurtajana. Direktiivin implementointi Suomen lainsäädäntöön johti siihen, että Suomen väliyrityslakiin tehtiin tarkennuksia koskien taloudellisen toiminnan poikkeusta. Taloudellisen toiminnan substanssivaatimusten olemassaolo on kuitenkin ollut oleellista jo ennen direktiiviä¹³⁷.

Veronkiertodirektiivin seurauksena esimerkiksi aikaisempi yleinen toimialapoikkeama poistettiin. Tämä olisi voinut johtaa siihen, että tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta olisi sovellettu vain ETA-alueella ja tietyissä verosopimusvaltioissa sijaitseviin yksiköihin. Tällaisella sääntelyllä ulkomaisten väliyritysojien määrä olisi oletettavasti kasvanut esimerkiksi monikansallisten tytäryhtiöiden sijaitessa ETA-alueen ulkopuolella. Tästä syystä taloudellisen toiminnan poikkeus säädettiin koskemaan myös ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevia ulkomaisia yksiköitä tietyjen lisäedellytysten täytyessä.¹³⁸

---

¹³⁴ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 18.

¹³⁵ Urpilainen 2008: 540.

¹³⁶ Rainer, Roels, Thömmes, Tomsett, Van den Hurk & Weening 2006: 638.

¹³⁷ De Jong 2017: 305.

¹³⁸ HE 218/2018 vp s. 25–26.

On myös argumentoitu, että taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen vain ETA-alueella sijaitseviin yksiköihin sekä tietyissä verosopimusvaltioissa sijaitseviin yksiköihin asettaisi yksiköt epätasa-arvoiseen asemaan. Tämän seurauksena yksiköillä olisi myös epäoikeudenmukainen kilpailuasetelma.¹³⁹ Jotta ETA-alueen ulkopuolisiin valtioihin sijoittautuneita yksiköitä ja niiden omistajia ei kohdeltaisi epätasa-arvoisesti Suomen lainsäädännössä, Suomi on sisällyttänyt myös direktiivissä mainitun tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltumaan lisäedellytysten kanssa myös ETA-alueen ulkopuolisiin valtioihin sijoittautuneisiin yksiköihin.

3.2 Sijoittautuminen osana soveltamisrajoitusta

3.2.1 Tosiasiallinen sijoittautuminen

Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan lisäksi EU:ssa sijaitsevan ulkomaisen yksikön tulee olla todellisuudessa sijoittautunut lainkäyttöalueelleen, jotta taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan soveltaa. Tosiasiallisen sijoittautumisen merkitys näkyy VYL 3 §:n 3 momentin 1–3 kohdissa. Cadbury Schweppes -tapauksessa Euroopan komissio totesi, että sijoittautumisen käsite tarkoittaa sitä, että taloudellista toimintaa harjoitetaan pysyväluonteisesti jäsenvaltiossa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta käsin.¹⁴⁰

3.2.2 Sijoittautuminen EU-oikeuden nojalla

Verotus ei saa estää tosiasiallisen taloudellisen toiminnan harjoittamista. Veronkiertodirektiivin 7 artiklassa mainitaan, että väliyltelylain soveltaminen tulee rajata koskemaan ainoastaan sellaisia EU-jäsenmaissa sijaitsevia yhtiöitä, jotka eivät harjoita merkittävää taloudellista toimintaa. Unionioikeudessa yleinen suhteellisuusperiaate estää myös sen,

---

¹³⁹ Ginevra 2017: 137.

¹⁴⁰ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 54.

että lainsäädäntö ei saa ylittää sellaisia toimenpiteitä, mitkä ovat tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.¹⁴¹ Myös veronkiertodirektiivin johdanto-osassa todetaan, että EU-jäsenmaiden tulee kunnioittaa EU:n perusvapauksia.¹⁴² Perusvapauksilla tarkoitetaan tavaroiden, palveluiden, henkilöiden ja pääoman vapaata liikkumista ja sijoittautumisoikeutta.¹⁴³

EU:n perusvapauksiin kuuluvasta vapaasta sijoittautumisoikeudesta on säädetty SEUT-sopimuksessa. Perusvapaudet ovat kuitenkin syntyneet Euroopan unionin tuomioistuinten¹⁴⁴ oikeuskäytännön kautta, josta ne on sittemmin implementoitu myös perussopimuksiin. Tällainen vaiheittainen implementointi kuvaa loistavasti sitä, miten oikeuskäytännön kautta muodostuvat perusvapaudet integroituvat jatkuvasti käytäntöön.¹⁴⁵

Ensisijaisena tarkoituksena sijoittautumisvapaudella on taata kansalaisten vapaus sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Euroopan tuomioistuinten oikeuskäytännön perusteella voidaan todeta, että tätä vapautta estäviä tekijöitä ovat sellaiset toimet, joiden seurauksena sijoittautumisvapautta rajoitetaan, estetään tai haitataan. Myös se, että toiseen valtioon sijoittautumisesta tehdään vähemmän houkutteleva, on sijoittautumisvapauden vastaista.¹⁴⁶

Artiklan 49 sijoittautumisvapaus voidaan jakaa ensisijaiseen ja toissijaiseen sijoittautumisvapauteen. Ensisijaisella sijoittautumisella tarkoitetaan artiklan ensimmäisessä momentissa mainittua oikeutta harjoittaa elinkeinotoimintaa toisessa jäsenvaltiossa. Toissijaisella sijoittautumisella taas tarkoitetaan EU-jäsenen oikeutta toimia toisessa EU-jäsenvaltiossa tytäryhtiön, sivuliikkeen tai edustuksen kautta.¹⁴⁷

---

¹⁴¹ Kanervo 2006: 543.

¹⁴² Direktiivin (EU 1164/2016) johdanto-osan 12 perustelukappale.

¹⁴³ Raitio 2020: 4. EU-oikeuden oikeusperiaatteet sekä perus- ja ihmisoikeudet.

¹⁴⁴ Euroopan unionin tuomioistuimella tarkoitetaan unionin tuomioistuinta, unionin yleistä tuomioistuinta ja unionin erityistuomioistuimia. Lisää Euroopan unionin tuomioistuimesta Raitio 2013: II OSA / 2 Yleiskuva EU:n toimielimistä ja päätöksenteosta.

¹⁴⁵ Raitio 2020: 4. EU-oikeuden oikeusperiaatteet sekä perus- ja ihmisoikeudet.

¹⁴⁶ Esimerkiksi C-55/94, Reinhard Gebhard v. Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano, EU:C:1995:411. kohta 37.

¹⁴⁷ Helminen 2018: 91.

EUT on monessa tapauksessa ottanut kantaa sijoittautumisvapauden merkitykseen yritysten sijoittaessa ulkomaille. EUT ratkaisi vuonna 2000 tapauksen C-251/98 Baars, jossa oli kyse Alankomaan kansalaisen Baars:n oikeudesta vapautua varainsiirtoverosta omistaessaan Irlannissa sijaitsevan Ballyard Foods Limitedin kaikki osakkeet. Riita verovapautuksesta johtui siitä, että Alankomaiden verotarkastajan¹⁴⁸ mukaan vapautus vaati yhtiön sijoittautumisen Alankomaihin.¹⁴⁹

EUT kuitenkin totesi ratkaisunsa perustelukappaleessa 22, että sijoittautumisvapauden piiriin kuuluu se, että jäsenvaltion kansalaisilla on ”oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä ja erityisesti yhtiöitä jossakin toisessa jäsenvaltiossa”. Samaisessa kappaleessa todetaan, että jäsenvaltion kansalaisen katsotaan tosiasiallisesti käyttävän sijoittautumisvapautaan omistaessaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevasta yhtiöstä sellaisen osuuden, joka mahdollistaa kansalaisen osallistumisen yhtiön päätöksiin ja toimintaan.¹⁵⁰ Täten EUT päätyi ratkaisuun, että Alankomaiden kansallinen lainsäädäntö oli sijoittautumisvapauden vastainen ja Baars:n tuli vapautua varainsiirtoverosta. Ratkaisusta voidaan päätellä, että sijoittautumisvapauden toteutumista tarkastellaan myös tapauskohtaisesti, mikä vaikuttaa muun muassa oikeusvarmuuden toteutumiseen.

EUT on kuitenkin myös todennut, että jäsenvaltioilla on mahdollisuus asettaa rajoituksia sijoittautumisoikeuteen, mikäli jäsenvaltion kansalaiset käyttävät kansallista lainsäädäntöä kiertääkseen velvollisuuksiaan omassa asuinvaltiossaan.¹⁵¹ Voidaan argumentoida, että tämä on osittain ristiriidassa EUT:n ratkaisuun Cadbury Schweppes, jossa todettiin, että yritykset saavat käyttää sijoittautumisvapautta myös sellaisessa tilanteessa, jossa sijoittautumisen syy on alun perin ollut välttää kotimaan ankarampi verotus.¹⁵²

---

¹⁴⁸ *Inspecteur der Belastingen Particulieren/Ondernemingen Gorinchem*

¹⁴⁹ C-251/98, Baars v. Inspecteur der Belastingdienst Particulierenst/Ondermingen EU:C:2000:205. kohta 2, 4 ja 13.

¹⁵⁰ C-251/98, Baars v. Inspecteur der Belastingdienst Particulierenst/Ondermingen EU:C:2000:205. kohta 22.

¹⁵¹ C-33/74, Binsberg v. Bedrijfsvereniging Metaalnuverhei EU:C:1974:131. kohta 12–13.

¹⁵² C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544.

SEUT:in vapaa sijoittautumisoikeus antaa yrityksille hyvän mahdollisuuden sijoittautua toisiin EU:n jäsenvaltioihin siten, että yritykset välttyvät Suomen verotukselta. Tämä johdetaan yleisimmin siitä, että SEUT:ssa säännelty sijoittautumisvapaus on soveltamisalaltaan laaja¹⁵³. Jotta vapaata sijoittautumisoikeutta ei rajoitettaisi, tulee väliyhteisöksi katsoa vain sellaiset EU-jäsenmaassa sijaitsevat yksiköt, jotka lasketaan puhtaasti keinotekoisiksi järjestelyiksi.

Puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen määritelmä on muodostunut unionioikeuden oikeuskäytännöstä. EUT:n ratkaisussa C-116/13 Banco de Valencia SA todettiin, että toiseen jäsenvaltioon sijoittunutta yritystä voidaan pitää EU:n yleisen oikeuskäytännön mukaisesti puhtaasti keinotekoisena järjestelynä, mikäli yrityksen pääasialliselle tarkoitukselle sijoittua toiseen valtioon ei ole taloudellisia syitä.¹⁵⁴

Puhtaasti keinotekoinen järjestely on helposti määriteltävissä tilanteessa, jossa on kyse postilaatikkoyrityksestä. Samoin jos yrityksellä ei ole fyysisesti toisessa valtiossa toimittiloja tai mahdollisuutta huolehtia yrityksen taloudesta. Tällöin veroviranomaisten on helppo määritellä yritys puhtaasti keinotekoiseksi järjestelyksi, jolloin yritys ei voi käyttää sijoittautumisvapauden tuomia oikeuksia.¹⁵⁵ Väliyhteisöä sääntävän lain mukaan tämä tarkoittaa sitä, että yritystä voidaan muiden edellytysten täytyessä pitää ulkomaisena väliyhteisönä, jolloin sen suomalaiset osakkaat ovat verovelvollisia väliyhteisön tuloksesta.

Euroopan unioni suhteuttaa puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen sijoittautumisvapauten. Tämä tarkoittaa sitä, että puhtaasti keinotekoisista järjestelyistä arvioitaessa tulee EU:n mukaan ensisijaisesti huomioida se, onko sijoittautumisvapautta tosiasiallisesti käytetty. EUT:n tapauksesta C-201/05 – Test Claimants in the CFC and Dividend Group Litigation

---

¹⁵³ Pohjankoski 2014: 125.

¹⁵⁴ C-116/13, Banco de Valencia SA; Ronfeldt 2015: 338 – 339.

¹⁵⁵ Cuoco 2019: 877.

voidaan todeta, että yksikön voidaan vaatia todentavan tosiasiallinen sijoittuminen, mikäli siitä ei aiheudu liian suuria hallinnollisia kustannuksia¹⁵⁶. Sijoittautumisvapautteen vedottaessa sillä, onko yksikkö sijoittautunut toiseen valtioon laskeakseen verorasitustaan vai ei, ei ole pohjimmiltaan merkitystä.¹⁵⁷

Ulkomaisen yksikön tosiasiallinen sijoittautuminen ja taloudellinen toiminta mahdollistavat sen, että yksikköä ei pidetä väliyhteisönä. Luvussa myöhemmin mainittujen sekä luvussa 4 mainittujen kriteerien puuttuessa yksikköä voidaan pitää puhtaasti keinotekoisena järjestelynä, jolloin väliyhteisölaki tulee sovellettavaksi. Taloudellista toimintaa ja tosiasiallista asettautumista tulee aina arvioida kokonaisuutena objektiivisesti havaittävien tunnusmerkkien avulla¹⁵⁸. Tällöin esimerkiksi toimialan erityispiirteillä ja toiminnan luonteella on hyvin suuri merkitys.

3.3 Taloudellisen toiminnan poikkeuksen pakolliset edellytykset

3.3.1 Taloudellinen toiminta

Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan määritelmän täyttyminen on hyvin tärkeää silloin, kun pohditaan, tulisiko toiselle lainkäyttöalueelle sijoittuneen yksikön osakkaita verottaa väliyhteisölainsäädännön mukaisesti vai ei. Yksikön sijaintivaltiolla ei ole juurikaan väliä taloudellisen toiminnan perusvaatimusten soveltamisen osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että taloudellisen toiminnan elementit on löydettävä niin ETA-maassa sijaitsevasta yksiköstä kuin ETA-alueen ulkopuolelta sijaitsevasta yksiköstä, jotta soveltamisrajoitus on mahdollista panna täytäntöön.¹⁵⁹

---

¹⁵⁶ C-201/05, *The Test Claimants in the CFC and Dividend Group Litigation v. Commissioners of Inland Revenue* EU:C:2008:239.

¹⁵⁷ Urpilainen 2008: 540.

¹⁵⁸ HE 218/2018 vp s. 30.

¹⁵⁹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

Taloudellisen toiminnan määritelmän avulla voidaan tapauskohtaisesti selvittää, onko kyseessä puhtaasti keinotekoinen järjestely. Ulkomaisen yksikön katsotaan harjoittavan tosiasiallista taloudellista toimintaa silloin, kun toimintaan liittyy laitteita, tiloja, henkilöstöä ja varoja¹⁶⁰. Nämä vaatimukset on listattu myös veronkiertodirektiivin 7 artiklan 2 kohdan alakohdassa a. Määritelmä on kuitenkin hyvin laaja ja se aiheuttaa paljon tulkintakysymyksiä.

Puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen määrittäminen on ensisijaisen tärkeää selvitettäessä, voiko taloudellisen toiminnan poikkeusta soveltaa ulkomaiseen yksikköön. Sillä, millaista toimintaa yksikkö harjoittaa ETA-alueella, ei ole lähtökohtaisesti väliä. Toisaalta ETA-alueen ulkopuolisessa valtiossa sijaitsevan yksikön tulee harjoittaa tietynlaista toimintaa, jotta olisi mahdollista, että väliyhteisölaki ei tulisi sovellettavaksi¹⁶¹. Myöskään sillä, onko verotuksen tosiasiallinen taso yksikön lainkäyttöalueella alle 3/5 Suomessa olevan verotuksen tasosta, ei ole lähtökohtaisesti merkitystä¹⁶².

Cadbury Schweppes -tapauksessa EUT painotti, että yksikön sijoittautuminen toiseen jäsenvaltioon verotuksellisista syistä ei sellaisenaan riitä täyttämään puhtaasti keinotekoisien järjestelyjen tunnusmerkkejä. Ulkomaisella yksiköllä on oltava todellista taloudellista toimintaa siinä lainkäyttöalueessa, johon se on sijoittunut. Mikäli tällaista toimintaa ei yksikössä ole, katsotaan sen olevan puhtaasti keinotekoinen järjestely.¹⁶³

Kuten aikaisemmin on mainittu, EU painottaa tosiasiallisen taloudellisen toiminnan merkitystä väliyhteisölain soveltamisessa. Cadbury Schweppes -tapauksessa mainitaan, että

---

¹⁶⁰ HE 155/2018 vp s. 10.

¹⁶¹ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

¹⁶² Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

¹⁶³ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 75.

sellaisia järjestelyjä, joissa väliyhteisön perustaminen ei heijasta taloudellista todellisuutta¹⁶⁴, kutsutaan täysin keinotekoiseksi järjestelyksi¹⁶⁵. Yksikölle on annettava mahdollisuus antaa selvitykset taloudellisesta toiminnasta¹⁶⁶.

Mikäli katsotaan, että taloudellisen toiminnan elementit täyttyvät yhdessä tosiasiallisen sijoittautumisen kanssa, ei ETA-alueella sijaitsevaa ulkomaista yksikköä voida pitää puhtaasti keinotekoisena järjestelyinä. Tällöin yksikön sijaitessa ETA-alueen lainkäyttöalueella väliyhteisölakia ei voida soveltaa yksikön suomalaisten osakkaiden tulon verotukseen. Ulkomaisen yksikön sijaitessa ETA-alueen ulkopuolella edellä mainittujen kriteereiden täytyminen ei vielä tarkoita sitä, että väliyhteisölaki ei tulisi sovellettavaksi niissä maissa sijaitsevien yksiköiden kohdalla.

3.3.2 Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan elementit

Riippumatta siitä, missä valtiossa yksikkö sijaitsee, taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan soveltaa VYL 3 §:n 3 momentin 1–3 kohtien mukaan silloin, kun yksikön toiminnan luonne huomioon ottaen ulkomaisella yksiköllä on käytössään tarvittavat elementit. Näitä ovat riittävät toimitilat, kalusto, henkilöstö ja varat. Henkilöstön tulee pystyä harjoittamaan yksikön liiketoimintaa itsenäisesti ja samalla tehdä päivittäisiä liiketoimintaa koskevia päätöksiä. Veronkiertodirektiivissä ei tarkenneta, millaisia toimitilojen, kaluston, henkilöstön tai varojen tulee olla. Siitä huolimatta kaikkien edellytysten tulee täytyä, jotta taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan soveltaa ulkomaiseen yksikköön¹⁶⁷.

Toimitiloja voivat olla esimerkiksi tehtaat, kaupat ja toimistot. Myös erilaisten muiden rakennusten tai niiden osien, joita käytetään yksikön taloudelliseen toimintaan, voidaan

---

¹⁶⁴ Englanninkielinen käännös taloudellisesta todellisuudesta ”economic reality”.

¹⁶⁵ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 55.

¹⁶⁶ C-196/04, Cadbury Schweppes v. Commissioners of Inland Revenue EU:C:2006:544. kohta 70.

¹⁶⁷ Verohallinto 2021c: 4. Taloudelliseen toimintaan perustuva poikkeus > Tosiasiallinen taloudellinen toiminta.

katsoa olevan toimitiloja.¹⁶⁸ Toimitilojen todellisuutta arvioitaessa tarkastellaan esimerkiksi tilojen vuokrasopimuksia ja -kuluja sekä muita asiakirjoja, jotka paljastavat tietoa toimitilojen käytöstä. Pelkkä postilaatikko ulkomailla ei riitä täyttämään toimitilan määritelmää.¹⁶⁹ Bulvaaneille ja ”postilaatikko-yhtiöille” pelkän postilaatikon pitäminen on tyyppillistä, minkä takia niiden ei katsota harjoittavan tosiasiallista taloudellista toimintaa.

Yksiköllä tulee myös olla tarpeeksi suuret resurssit tavoitteidensa saavuttamiseksi. Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan täyttymiseen tarvitaan riittävä kalusto. Kalustolla tarkoitetaan muun muassa koneita ja laitteita, joita käytetään yksikön valmistus- ja palvelutoiminnassa. Myös muunlainen käyttöomaisuus voidaan katsoa kalustoksi.¹⁷⁰ Kaluston riittävyttä arvioidaan yksikön harjoittaman toiminnan luonteen ja toimialan perusteella¹⁷¹. Yksiköiden ei kuitenkaan voida olettaa hankkivan suurempia toimitiloja tai enemmän laitteita vain sen takia, että taloudellisen toiminnan poikkeuksen määritelmät täyttyisivät.¹⁷²

Tosiasiallista taloudellista toimintaa tulee harjoittaa yksikön toiminta-ajatusten ja tavoitteiden mukaisesti. Päätökset tulee tällöin tehdä sillä lainkäyttöalueella, johon yksikkö on perustettu. Päätöksiä varten tarvitaan ammattitaitoista henkilökuntaa, jonka tulee olla toimivaltainen tekemään itsenäisesti yksikön liiketoimintaan liittyviä päivittäisiä päätöksiä. Pääsääntöisesti henkilökunnan tulee olla joko työsuhteessa tai siihen verrattavissa olevassa palvelusuhteessa ulkomaiseen yksikköön. Näin ollen taloudellisen toiminnan tosiasiallisuutta pystytään tarkastelemaan esimerkiksi tehtyjen työ- ja palvelussopimusten perusteella. Myös yksikölle syntyneet palkkakulut sekä muut vastaavat veloitukset voivat toimia perusteltuina todisteina taloudellisesta toiminnasta. Henkilöstön riittävyttä tarkastellaan kuitenkin aina toimialan sekä toiminnan luonteen perusteella.¹⁷³

---

¹⁶⁸ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

¹⁶⁹ Verohallinto 2021c: 4.2 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta.

¹⁷⁰ Verohallinto 2021c: 4.2 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta.

¹⁷¹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

¹⁷² Kanervo 2006: 545.

¹⁷³ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

3.3.3 Toiminnan luonne ja taloudellisen toiminnan elementit

Taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan lähtökohtaisesti soveltaa ETA-valtioissa oleviin yksiköihin riippumatta siitä, millä toimialalla yksiköt toimivat. ETA-alueen ulkopuolella olevilla yksiköillä toimialalla on suurempi vaikutus väliyhteisölain soveltamista ajatellen. On kuitenkin mahdollista, että tosiasiallista taloudellista toimintaa arvioitaessa yksikön harjoittaman toiminnan luonne otetaan huomioon myös ETA-alueella sijaitsevan yksikön kohdalla. Tällainen tilanne on muun muassa silloin, kun kyseessä on ETA-alueelle sijoittunut holding-yhtiö, sijoitusyhtiö tai vakuutusyhtiö.

Holding-yhtiöiden toiminnan luonne on usein hyvin erilaista kuin operatiivista toimintaa harjoittavien yritysten. Holding-yhtiöille on yleistä se, että niiden harjoittama toiminta voi olla hyvinkin vähäistä.¹⁷⁴ Useimmiten holding-yhtiöt ainoastaan omistavat osakkeita tai vastaavat niiden myymisestä ja ostamisesta. Tällöin ne eivät useinkaan tarvitse paljon toimitilaa, eivätkä kalustoa. Myöskään henkilöstön määrän ei tarvitse olla suuri, sillä yleensä yhtiön päätökset tekee yhtiön hallitus tai yhtiökokous.¹⁷⁵ Yhtiön toiminta ei tällöin ole objektiivisesti arvioiden kovinkaan näkyvää.

Holding-yhtiöiden perustaminen ulkomaille on hyvin yleistä. Niiden sijoittautumisen kannalta merkityksellisiä tekijöitä verotuksen näkökulmasta ovat esimerkiksi valtioiden kevyt kansallinen lähdeverotus sekä verosopimusverkostot, jotka turvaavat matalia lähdeverokantoja. Näistä johtuen holding-yhtiöt sijoittuvat usein EU-alueelle sellaiseen valtioon, jossa ne voivat hyötyä direktiivin tuomista eduista.¹⁷⁶ Holding-yhtiöitä ei kuitenkaan tulisi kohdella eri tavalla kuin muuta toimintaa harjoittavia yhtiöitä. Ottaen huomioon yhtiön toiminnan heikko näkyvyys, VYL 3 §:n 3 momentin vaatimukset taloudelliselle toiminnalle sopivat huonosti holding-yhtiöihin.

---

¹⁷⁴ Verohallinto 2021c: 4.2 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta.

¹⁷⁵ Kanervo 2006: 545.

¹⁷⁶ Verohallinto 2021b: 87.

Lähtökohtaisesti VYL 3 §:n 3 momentin kriteerejä kuitenkin sovelletaan myös holding-yhtiöihin. Holding-yhtiöiden tulee tarvittavilla tositteilla todistaa, että ne harjoittavat tosiasiallista taloudellista toimintaa. Holding-yhtiöiden tosiasiallista taloudellista toimintaa arvioidaan aina tapauskohtaisesti.¹⁷⁷

Rahoitus- ja sijoitusyhtiöt ovat holding-yhtiöiden kaltaisia yhtiötä. Niille on tyypillistä, että yhtiöt ulkoistavat muun muassa kirjanpito palvelunsa, jolloin niillä ei välttämättä ole tarvetta suureen henkilöstöön tai toimitilaan. Tärkeintä on, että päätökset tehdään kuitenkin pääsääntöisesti yhtiöiden sijaintivaltiossa.¹⁷⁸ Näissä tilanteissa tosiasiallisen taloudellisen toiminnan elementtien täyttymisen varmistaminen on hankalampaa.

KVL:n ratkaisussa 2019:35 Luxemburgissa sijaitseva sijoitusyhtiö oli kokonaan suomalaisen osakeyhtiön omistama. Luxemburgilainen yhtiö harjoitti sijoitustoiminnan lisäksi kiinteistöliiketoimintaa sekä palveluiden tuottamista konserni- ja muille yhtiöille. Yhtiö sijoitettiin Luxemburgiin, sillä siten pystyttiin hajauttamaan sijoitustoiminnan maa- ja veroriskejä. Samalla sijoittautuminen toi joustavuutta kansainväliseen sijoitustoimintaan.

Kysymykseksi KVL:n tapauksessa nousi se, täyttääkö luxemburgilainen yksikkö väliyhteisö lain edellyttämän taloudellisen toiminnan poikkeuksen määritelmän niin, että väliyhteisö lakia ei sovellettaisi. KVL toteaa, että sijoitusyhtiölle voi olla ominaista harjoittaa vain vähäistä taloudellista toimintaa. Siitä huolimatta katsottiin, että yksikkö ei täyttänyt VYL 3 §:n 1 ja 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia. Luxemburgilaisella yksiköllä ei nimittäin ollut käytettävissään varsinaisia toimitiloja, kalustoa tai henkilöstöä, joka pystyisi tekemään itsenäisesti yksikön päivittäistä toimintaa koskevia päätöksiä¹⁷⁹.

Keskusverolautakunnan ratkaisusta edellä mainitussa tapauksessa tuli lainvoimainen vuonna 2019 sen jälkeen, kun ratkaisusta ei valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

---

¹⁷⁷ Verohallinto 2021c: 4.2 Tosiasiallinen taloudellinen toiminta.

¹⁷⁸ Kanervo 2006: 545.

¹⁷⁹ KPMG 2019b.

Ratkaisun perusteella voidaan päätellä, että vähäinen toiminta ilman vakituisia toimitiloja tai varsinaista henkilöstöä ei riitä täyttämään VYL 3 §:ssä mainittuja taloudellisen toiminnan edellytyksiä. Tapauksesta kävi ilmi, että rekisteröidyn postiosoitteen ei katsottu täyttävän tarpeellisten toimitilojen edellytystä. Myöskään päätösvaltaisen henkilökunnan edellytyksen ei voitu katsoa täyttyneen, vaikka sijoitusyhtiön hallituksen jäseniä asui Luxemburgissa.¹⁸⁰

Helsingin hallinto-oikeuden julkaisemattomasta ja vielä helmikuussa 2021 ilman lainvoimaa olevasta ratkaisusta 20/0637/3 vuodelta 2020 käy ilmi, että perhevarallisuuden hallinnoinnin katsotaan olevan VYL 3 §:ssä tarkoitettua taloudellista toimintaa. Tapauksessa luxemburgilainen SPF-yhtiönä toimiva S.á.r.l-yhtiö oli Luxemburgissa yhteisöverosta vapautettu perhevarallisuuden hallinnointia harjoittava yhtiö. Yhtiön johtaja valvoi, että sijoitustoimintaa harjoitetaan yhtiökokouksen määrittämän sijoitusstrategian mukaisesti. Yhtiöllä oli kuitenkin KVL 2019:35 tapauksesta eroten Luxemburgissa toimitilaa sekä tarvittavaa kalustoa pyörittämään toimintaa. Näiden lisäksi yhtiöllä oli osa-aikainen työntekijä, jonka tehtävänä oli itsenäisesti harjoittaa yhtiön sijoitustoimintaa.

Myös vakuutusyhtiöille voi olla olennaista vähäinen henkilöstö ja toimitilat. Vakuutusyhtiöt ulkoistavat usein suuren osan liiketoiminnastaan. Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan edellytysten toteutumisen tapauskohtaisuus näkyy vakuutusyhtiöiden kohdalla Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisussa 14/0365/4 vuodelta 2014, jossa suomalaisen konsernin irlantilaisia vakuutusyhtiöitä pidettiin väliyhteisönä. Irlantilaiset vakuutusyhtiöt olivat ulkoistaneet operatiivista toimintaansa Irlannissa sijaitseville yhtiöille. Vaikka konserniin kuuluvilla irlantilaisilla vakuutusyhtiöillä oli hallituksen kokouksia Dublinissa vähintään kaksi kertaa vuodessa ja vaikka liiketoiminnan riskit emoyhtiön mukaan kuuluivat vakuutusyhtiöille, ei vakuutusyhtiöihin voitu hallinto-oikeuden päätöksen mukaan soveltaa taloudellisen toiminnan poikkeusta.

---

¹⁸⁰ KPMG 2019b.

Yhdenvertaisuusperiaatteen hatara pohja väliyhteisölakia sovellettaessa ilmenee erityisesti verrattaessa yritysten toiminnan luonteita. Tämä ilmenee siinä, että yrityksiä tulisi kohdella yhdenvertaisesti, mutta holding-yhtiöiden, muiden sijoitusyhtiöiden ja vakuutusyhtiöiden kohdalla tämän toteutuminen ei ole ilmeistä.

Euroopan unionin ja Suomen oikeuskäytännöstä on huomattavissa, että se, milloin substanssivaatimukset ovat riittävät, riippuvat yksilöllisistä tekijöistä. Tapauksessa Cadbury Schweppes ja Helsingin HaO 27.4.2020 taltionumero 20/0637/3 substanssivaatimukset olivat riittävät, kun taas KVL:n ratkaisussa 2019:35 ja Helsingin HaO:n ratkaisussa 11.04.2014 taltionumero 14/0365/4 katsottiin, että vaatimukset eivät täytyneet. Substanssien riippuminen tapauskohtaisista tilanteista lisäävät epävarmuutta VYL 3 §:n soveltamisalan rajoista¹⁸¹. Tämä taas puolestaan heikentää asian oikeusvarmuuden toteutumista. Verovelvolliset eivät kykene ennustamaan riittävällä varmuudella toimintatapojensa veroseuraamuksia sijoittaessaan ulkomaille.

Heikompaa oikeusvarmuuden toteutumista osoittaa myös se, että Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussa KHO 2011:38 purkanut aikaisemmin antamansa päätöksen KHO 2002:26, jossa Belgiaan todellisuudessa asettunut ja siellä tosiasiallista taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö katsottiin Suomen väliyhteisölain mukaiseksi ulkomaiseksi väliyhteisöksi. Ratkaisun KHO 2002:26 antojankohtana tosiasiallisen taloudellisen toiminnan määritelmä oli vielä hyvin tulkinnanvarainen, eikä asiasta ollut yhteisöjen tuomioistuimessa ennakkoratkaisuhakemusta vireillä. Tästä syystä Korkeimman hallinto-oikeuden katsottiin tehneen menettelyvirheen, joka saattoi vaikuttaa olennaisesti tapauksen lopputulemaan.

Cadbury Schweppes -tapauksen julkaisun jälkeen ratkaisusta haettiin kuitenkin purkua, sillä uusi oikeuskäytäntö vahvisti belgialaisen yhtiön täyttävän väliyhteisölain taloudellisen toiminnan poikkeuksen edellytykset. On myös tärkeä huomata, että purkupäätöksen taustalla vaikutti lisäksi vahva taloudellinen merkitys. Tämä vahvistaa entistä enemmän

---

¹⁸¹ KPMG 2019b.

käsitystä siitä, että tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen edellytykset ovat aina tapauskohtaisia. On myös merkityksellistä huomata, että oikeuskäytäntö taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisessa on vahvistunut vuosien saatossa. Cadbury Schweppes -tapaus ja KHO:n purkupäätös ovat verrattain vanhoja, mutta tärkeitä tapauksia, jotka ovat vaikuttaneet oikeuskäytäntöön.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön tuoreen selvityksen mukaan vuosina 2017–2019 ilmoitetuista väliyrityksistä suurin osa harjoitti rahoitussektorin toimintaa, arvopaperikauppaa tai vakuutus toimintaa.¹⁸² Tätä selittää oletettavasti taloudellisen toiminnan poikkeuksen edellytysten epävarma täyttyminen rahoitus- ja vakuutus alalla toimivien sekä arvopaperikauppaa harjoittavien yksiköiden kohdalla.

---

¹⁸² Verohallinto 2021: 49.

4 Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan lisärajoitukset ETA-alueen ulkopuolisilla lainkäyttöalueilla

4.1 Lisäedellytysten tarpeellisuus

Erilaisia yksiköitä ja yrityksiä perustetaan ympäri maailmaa monista eri syistä. Työvoima on usein halvempaa Euroopan ulkopuolella, erityisesti Kaukoidässä. Lisäksi useat verohelpotukset houkuttelevat yrityksiä siirtämään osan liiketoiminnastaan ulkomaille.

Edellä mainittujen seikkojen ei kuitenkaan ole tarkoitus johtaa siihen, että yksikön osakaiden määräsvallan täytyessä ja yksikön sijainnin lainkäyttöalueen verotuksen tason alittaessa 3/5 Suomen verotuksen tasosta, väliyhteisölaki soveltuisi yksiköihin suoraan. Vaikka SEUT 49 artiklan sijoittautumisvapautta koskeva säännös koskee vain EU:n alueella sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä ja muita yksiköitä, ei Suomen kansallinen lainsäädäntökään saa estää yrityksiä sijoittautumasta EU:n ulkopuolelle rankaisten yrityksiä tarpeettoman kovalla verotuksella.¹⁸³

Näin ollen olisi kohtuutonta, että väliyhteisölaki soveltuisi poikkeuksetta EU- ja ETA-alueen ulkopuolisiin valtioihin sijoittautuneisiin yksiköihin. Täten myös ETA-alueen ulkopuolella sijaitseviin yksiköihin voidaan soveltaa väliyhteisölain taloudellisen toiminnan soveltamisrajoitusta.¹⁸⁴ ETA-alueen ulkopuolella taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen edellyttää ETA-valtioiden tavalla pakollisten edellytysten täyttymisen. Tämä tarkoittaa sitä, että yksikön tulee todellisuudessa olla asettautunut lainkäyttöalueelleen ja sen tulee tosiasiallisesti harjoittaa lainkäyttöalueellaan taloudellista toimintaa (VYL 3 § 1 momentti).

Jotta väliyhteisölain poikkeusta voitaisiin soveltaa ETA-alueen ulkopuolella olevaan yksiköön, tulee yksikön täyttää VYL 3 §:n 1 momentissa mainitut todellisen asettautumisen

---

¹⁸³ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

¹⁸⁴ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU- ja ETA-valtioita koskeva poikkeus.

ja tosiasiallisen taloudellisen toiminnan elementit. Näiden lisäksi poikkeuksen soveltaminen edellyttää kolmen lisäedellytyksen täyttymistä. Poikkeusta ei ole mahdollista soveltaa, mikäli yksikin lisäedellytyksistä jää täyttymättä.¹⁸⁵

Väliyhteisölain 3 §:n 2 momentissa mainitaan lisäedellytykset, jotka ETA-alueen ulkopuolisessa valtiossa sijaitsevan yksikön tulee täyttää, jotta taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan soveltaa yksikköön. Lisäedellytykset koskevat ensinnäkin yksikön sijoitautumista sellaiselle lainkäyttöalueelle, joka ei kuulu Euroopan unionin neuvoston listaamalle veroasioissa yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listalle. Toiseksi yksikön tulee toimia tietyllä toimialalla ja sen taloudellisen toiminnan sisällön on täytettävä tietyt kriteerit. Tämän lisäksi riittävä tietojenvaihto on edellytyksenä poikkeuksen soveltamiselle.¹⁸⁶ Seuraavissa alaluvuissa käsitellään VYL 3 §:n 2 momentin lisäedellytykset yksiköllisesti.

4.2 Yhteistyöhaluttomat lainkäyttöalueet

ETA-alueen ulkopuolelle sijoittuneen ulkomaisen yksikön on sijaittava sellaisella lainkäyttöalueella, joka VYL 3 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan ”ei ole ollut Euroopan unionin neuvoston hyväksymissä päätelmissä lueteltuna veroasioissa yhteistyöhaluttomaksi lainkäyttöalueeksi verovelvollisen verovuoden päättyessä sekä verovuotta edeltävän verovuoden päättyessä”. Säännöksen mukaan väliyhteisölaki ei välttämättä tule sovellettavaksi silloin, jos lainkäyttöalue, jossa yksikkö sijaitsee, tulee kesken vuotta listalle. Samalla tavalla, mikäli lainkäyttöalue poistuu kesken verovuotta listalta, ei väliyhteisölakia voida soveltaa perustuen edellä mainittuun pykälään.¹⁸⁷

Euroopan unionin neuvoston hyväksymä päätelmä veroasioissa yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista on eräänlainen musta lista, jonka tavoitteena on estää muun muassa

---

¹⁸⁵ Ossa 2020b: 273.

¹⁸⁶ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

¹⁸⁷ HE 218/2018 vp s. 48.

veropetoksia, rahanpesua ja veronkiertoa.¹⁸⁸ Neuvoston mukaan listalla olevat lainkäyttöalueet kannustavat verotuksen väärinkäyttöksiin aiheuttaen jäsenmaiden yhtiöverotulojen vähenemisen¹⁸⁹. Koska väliyhteisölain tarkoituksena on pyrkiä takaamaan verotulojen oikeudenmukainen jakautuminen sekä veron välttämisen estäminen ulkomaisten väliyhteisöjen avulla¹⁹⁰, ei listalla oleviin lainkäyttöalueisiin sijoittautuneisiin yksiköihin voida soveltaa taloudellisen toiminnan poikkeusta.

Yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listan tarkoituksena ei ole syytellä maita millään tavalla, vaan tavoitteena on saada läpinäkyvyyttä ja myönteisiä muutoksia listalla olevien lainkäyttöalueiden verotuskäytännössä sekä verolainsäädännössä¹⁹¹. Lista luotiin alun perin Eurooppa-neuvoston yritysverotuksen käytännesääntöryhmän toimesta sellaisista maista, joiden ei katsottu noudattaneen verotuksen tasapuolisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita, eivätkä ne siten sitoutuneet tarvittavalla tavalla EU:n edellytyksiin. Neuvoston työryhmä tutki yhteensä 92 eri lainkäyttöaluetta ja antoi ensimmäisen hyväksyttävän listan alueista vuonna 2017.¹⁹²

Ensimmäisessä luettelossa oli yhteensä 17 EU:n ulkopuolista lainkäyttöaluetta. Näiden lainkäyttöalueiden ei katsottu täyttävän verotuksen oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden sekä BEPS-toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksiä. Edellä mainittujen kriteereiden täytyminen olisi ollut ehtona sille, että lainkäyttöalue olisi voitu jättää nimeämstä listalle.¹⁹³ Listaa on kuitenkin päivitetty useaan otteeseen vuoden 2017 jälkeen. Listan päivityksellä pyritään muun muassa valvomaan lainkäyttöalueiden kehitystä, jotta alueet eivät listalta poistumisen jälkeen muuta lainsäädäntöään takaisin siihen, jossa ne olivat

---

¹⁸⁸ Eurooppa-neuvosto 2020; Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

¹⁸⁹ Eurooppa-neuvosto 2020.

¹⁹⁰ HE 155/1994 vp s. 7.

¹⁹¹ Eurooppa-neuvosto 2020.

¹⁹² Eurooppa-neuvosto 2020; PwC 2019.

¹⁹³ Euroopan unionin neuvosto 2016.

ennen listalta poistumista. Tämän lisäksi tavoitteena on olla yhteydessä niihin lainkäyttöalueisiin, jotka eivät toistaiseksi täytä kriteerejä.¹⁹⁴ Ideaalina tilanteena nähdään se, että listalta saataisiin poistettua kaikki lainkäyttöalueet.

Vuoden 2017 jälkeen listalta on poistunut lainkäyttöalueita, mutta muutama lainkäyttöalue on myös lisätty listalle. Marraskuussa 2018 Neuvosto poisti listalta Namibian jättäen vain viisi lainkäyttöaluetta yhteistyöhaluttomiksi. Tällöin yhteensä 65 aluetta teki EU:n kanssa aktiivista yhteistyötä verotuksen saralla.¹⁹⁵ Maaliskuussa 2019 EU:n listalla oli kuitenkin jo 15 lainkäyttöaluetta, kun taas 6. lokakuuta 2020 Neuvoston hyväksymän luettelon mukaan vain 12 lainkäyttöaluetta kuului listalle.

Viimeisimpänä Neuvosto ilmoitti lokakuussa 2020, että pitkään listalla olleet Caymansaaret ja Oman on poistettu EU:n yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listalta. Caymansaaret ovat pitkään olleet veroparatiiseista kuuluisimpia, ja vuodesta 2020 lähtien siellä sijaitseviin ulkomaisiin yksiköihin on siis mahdollista soveltaa taloudellisen toiminnan poikkeusta väliyhteisöjen kohdalla. Samalla kuitenkin, kun luettelosta poistettiin kaksi lainkäyttöaluetta, luetteloon myös lisättiin kaksi: Anguilla ja Barbados. Näiden lisäksi listalla on määrä olla helmikuuhun 2021 seuraavat lainkäyttöalueet: Amerikan Samoa, Fidži, Guam, Palau, Panama, Samoa, Seychellit, Trinidad ja Tobago, Vanuatu ja Yhdysvaltain Neitsytsaaret.¹⁹⁶

Lainkäyttöalueet voivat siis nopeallakin aikavälillä nousta ja poistua listalta. Listan pitäminen ja päivittäminen onkin erittäin merkityksellistä lain soveltamista ja poikkeusta ajatellen¹⁹⁷. EU:lla on valta lisätä listalle lainkäyttöalue, jolloin taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisesta tulee mahdotonta.

---

¹⁹⁴ Eurooppa-neuvosto 2020.

¹⁹⁵ Eurooppa-neuvosto 2018.

¹⁹⁶ Eurooppa-neuvosto 2020.

¹⁹⁷ PwC 2018.

Yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden lista on tutkimuksen kirjoitushetkellä lyhyehkö. Tämä tarkoittaa sitä, että taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisen kannalta listan merkitys on suppeampi. Toisaalta listalla olevat lainkäyttöalueet ovat hyvin suosittuja veroparatiiseja, minkä takia listan merkityksellisyys taas korostuu. Esimerkiksi Panama ja Yhdysvaltain Neitsytsaaret ovat pitkään olleet yleisesti tunnettuja veroparatiisivaltioita¹⁹⁸. Mikäli nämä lainkäyttöalueet eivät kuuluisi EU:n yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listalle, olisi mahdollista, että taloudellisen toiminnan poikkeusta voitaisiin soveltaa siellä sijaitseviin ulkomaisiin yksiköihin.

Väliyhteisölain soveltamisen kannalta merkityksellistä on listan mahdollinen täydentyminen tulevaisuudessa¹⁹⁹. Esimerkiksi Turkki on vuonna 2020 luokiteltu sellaiseksi lainkäyttöalueeksi, jonka odotetaan parantavan automaattisen tietojen vaihdon tosiasiallista toteuttamista jokaisen EU-jäsenvaltion kanssa, jotta se ei nousisi yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listalle. Aikaa tähän annettiin vuoden 2020 loppuun saakka.²⁰⁰

4.3 Tietojenvaihto

Taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen edellyttää lisäksi, että viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta veroasioissa on sovittu ulkomaisen yksikön kotipaikan mukaisen lainkäyttöalueen ja Suomen välillä. Tämä tarkoittaa sitä, että riittävä tietojenvaihto väliyhteisölain soveltamisen kannalta on mahdollista ja että tietojenvaihto myös tosiasiallisesti tapahtuu.²⁰¹

Tosiasiallisen tietojenvaihdon tapahtuminen tarkoittaa käytännössä sitä, että Verohallinnon on mahdollista saada ulkomaisen yksikön lainkäyttöalueelta pyytämiään tietoja. Väliyhteisölain soveltamisen kannalta riittävällä tietojenvaihdolla ei kuitenkaan tarkoiteta

---

¹⁹⁸ Kuortti 2012: 416.

¹⁹⁹ Verohallinto 2021b: 54.

²⁰⁰ Neuvoston päätelmät veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevasta tarkistetusta EU:n luettelosta 2020/C 64/03, liite 2).

²⁰¹ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

automaattisen tietojenvaihdon kautta saatuja tietoja.²⁰² Pyytämällä saaduista tiedoista voidaan sopia sopimusvaltioiden kesken OECD:n niin kutsutulla malliverosopimuksella, valtioiden keskinäisillä verosopimuksilla tai OECD:n yleissopimuksella veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta²⁰³.

Tietojenvaihto veroasioissa voikin toteutua joko automaattisesti, spontaanisti tai pyynnöstä. Automaattinen tietojenvaihto koskee eri valtioiden välisiä sopimuksia massatietojen, kuten omistuksista johtuvien osinkojen ja luovutusvoittojen sekä työtulojen, automaattisesta luovuttamisesta.²⁰⁴ Automaattisen tietojenvaihdon tarkoituksena on muun muassa lisätä veroviranomaisten tietojen saantia sekä verotuksen läpinäkyvyyttä²⁰⁵.

Spontaani tietojenvaihto taas voi olla joko pakollista tai vapaaehtoista. Spontaanissa tietojenvaihdossa toiseen valtioon lähetetään oma-aloitteisesti sellaista informaatiota, joka automaattisessa tietojenvaihdossa ei siirry toiseen valtioon²⁰⁶. Pyyntöstä tapahtuva tietojenvaihto on väliyhteisölainsäädännön soveltamisessa tärkein tietojenvaihdon muoto. Silloin vaihtuva tieto on laajempaa kuin muissa edellä mainituissa tilanteissa.²⁰⁷

Verohallinnon on saatava automaattisen tietojenvaihdon lisäksi vähintään pyynnöstä tietoja ulkomaisen yksikön lainkäyttöalueelta. Lainkäyttöalueen ilmoittamien tietojen on pystyttävä tarjoamaan yksittäisiä tilanteita koskevia tietoja. Pyyntöstä tapahtuvasta tietojenvaihdosta on mahdollista kuitenkin myös kieltäytyä, jos toinen lainkäyttöalue ei ole ensin käyttänyt omia mahdollisuuksiaan selvittää pyytämiään tietoja. Tietojen luovuttamista voidaan rajoittaa direktiiveissä ja verosopimuksissa myös muilla keinoilla, jos tie-

---

²⁰² Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²⁰³ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²⁰⁴ Helminen 2021: 19 Verotusmenettely ja muutoksenhaku > OECD:n malliverosopimus.

²⁰⁵ Knuutinen 2020: 67.

²⁰⁶ Verohallinto 2018: 3. Spontaani tietojenvaihto.

²⁰⁷ Helminen 2021: 19. Verotusmenettely ja muutoksenhaku > OECD:n malliverosopimus.

tojen pyytämisen katsotaan olevan ristiriidassa esimerkiksi sopijaosapuolten yhdenvertaisuuden kanssa.²⁰⁸ Mikäli kuitenkin yksikön sijaintivaltion sisäinen lainsäädäntö rajaa tietojenvaihtoa, ei riittävää tietojenvaihtoa katsota syntyneen²⁰⁹.

Väliyhteisölainsäädännön osalta riittävän tietojenvaihdon katsotaan alkavan vasta siitä, kun siihen liittyvää sopimusta on alettu soveltaa. Edellytysten täytyessä kesken vuoden sopimuksen katsotaan olevan käytössä jo vuoden alusta. Toisaalta sopimuksen edellytysten hävitessä kesken vuoden taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamista arvioidisiin tietojenvaihdon riittävyyden osalta vasta seuraavana verovuonna uudestaan.²¹⁰

Verohallinto ylläpitää väliyhteisölainsäädännön soveltamisen kannalta listaa ETA-alueen ulkopuolisista lainkäyttöalueista, joiden kanssa riittävä tosiasiallinen tietojenvaihto tapahtuu. Listaa kutsutaan ”valkoiseksi listaksi”. Listalla oli 2.2.2021 yhteensä 114 lainkäyttöaluetta mukaan lukien Sveitsi, Venäjä ja Yhdistynyt kuningaskunta, joka ei enää 1.1.2021 alkaen ole kuulunut ETA-alueeseen.²¹¹

Vuodesta 2009 saakka OECD:n listalla yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista ei ole ollut yhtäkään lainkäyttöaluetta. OECD perustelee asiaa sillä, että viimeisetkin listalla olleet valtiot olivat lupautuneet implementoimaan tietojenvaihdon läpinäkyvyyttä ja tosiasiallisen tietojenvaihdon tapahtumista koskevat OECD:n standardit heille annettujen aikataulujen mukaisesti.²¹² Yksi näistä standardeista koski velvoitetta solmia tietojenvaihtoa koskeva sopimus vähintään 12 lainkäyttöalueen kanssa²¹³.

KVL 2019:59 ratkaisusta käy ilmi, että väliyhteisölain soveltamisen kannalta riittävän tietojenvaihdon soveltuminen on erittäin tärkeää. Tapauksessa Suomalainen A Oyj omisti

---

²⁰⁸ Äimä 2017: 13–14.

²⁰⁹ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²¹⁰ HE 218/2018 vp s. 48.

²¹¹ Verohallinto 2019.

²¹² OECD 2020.

²¹³ Malherbe 2011: 10.

kokonaisuudessaan Sveitsissä sijaitseva B S.A.:n. Sveitsiläinen yhtiö täytti kaikki taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamista varten tarvittavat edellytykset, minkä takia yhtiöön voitiin soveltaa VYL 3 §:n taloudellisen toiminnan poikkeusta. Mikäli Sveitsi ei kuitenkaan olisi ollut Verohallinnon pitämällä valkoisella listalla, olisi ollut mahdollista, että B S.A.:n olisi voitu katsoa olevan väliyhteisö.

Suuri osa tietojenvaihtosopimusten ulkopuolisissa maissa olevista yrityksistä on monikansallisten yritysten tytäryhtiöitä. Lisäksi mukana on pk-yrityssektorin ja luonnollisten henkilöiden omistamia yhtiöitä. Nämä yritykset ovat muun muassa rahoituspalveluiden ja televiestinnän yrityksiä.²¹⁴

4.4 Vapautettu toiminta

4.4.1 Vapautetun toiminnan merkitys

Globalisaation ja yleisen liiketoiminnan kehityksen seurauksena perinteinen savupiipputeollisuus on saanut rinnalleen laajalti palvelutoimintaa. Yritykset pyrkivät parantamaan tulostaan lisäämällä erilaisia palveluita tarjontaansa. Samalla digitalisaatio, ja sen luomat pilvipalvelut ja erilaiset applikaatiot, muokkaavat jatkuvasti yritysten toimintaa ja siten myös lainsäädännöltä vaaditaan mukautumista kehitykseen.²¹⁵ Väliyhteisölaissa on huomioitu maailmassa tapahtuneet muutokset muun muassa mahdollistamalla taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisen myös tietynlaisen toiminnan perusteella.

Taloudellisen toiminnan poikkeusta voidaan soveltaa ETA-alueen ulkopuolella sijaitseviin yksiköihin, mikäli yksiköt eivät sijaitse yhteistyöhaluttomilla lainkäyttöalueilla ja lainkäyttöalueiden välillä on sovittu tietojenvaihdosta. Näiden lisäksi yksikön toiminnan tuloksen tulee pääasiallisesti kertyä niin kutsutusta vapautetusta toiminnasta.²¹⁶

---

²¹⁴ Verohallinto 2021b: 55–56.

²¹⁵ Harsu 2015: 540.

²¹⁶ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

VYL 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan vapautettuun toimintaan kuuluvat teollinen tuotantotoiminta, siihen verrattava muu tuotanto- tai palvelutoiminta, laivanvarustus-toiminta ja myynti- ja markkinointitoiminta, joka välittömästi palvelee edellä mainittuja toimintoja. Myös yksiköt, joiden tulot kertyvät pääasiallisesti samaan konserniin kuulu- van yksikön maksamista suorituksista, voivat kuulua poikkeuksen piiriin. Tällöin vaati- muksena on, että samaan konserniin kuuluva yksikkö on samalla lainkäyttöalueella asuva ja harjoittaa siellä VYL 3.2 §:n 3 kohdassa mainittua vapautettua toimintaa.²¹⁷

Väliyhteisölain soveltamisen kannalta on erityisen tärkeää selvittää, mistä suorituksista pääasiallisesti tulot kertyvät. Pääasiallisuutta voidaan arvioida esimerkiksi perustuen yk- sikön liikevaihtoon, kuten Keskusverolautakunnan ratkaisusta 2019:59 käy ilmi²¹⁸. Rat- kaisussa Sveitsissä asuvan yhtiön tulojen katsottiin kertyneen pääasiallisesti liikevaih- dosta, joka muodostui Sveitsissä harjoitetusta myyntitoiminnasta. Yhtiö myi konsernin sisäisesti sekä konsernin ulkopuolisille yhtiöille Sveitsin ulkopuolelle tuotteita, jotka oli- vat Sveitsin ulkopuolella sijoittuneiden konserniyhtiön yhtiöiden tuottamia. Koska yli 50 % Sveitsiläisen myyntiyhtiön liikevaihdosta katsottiin muodostuvan VYL 3.2 §:n 3 kohdassa listatusta teollista tuotantotoimintaa palvelevasta myyntitoiminnasta, pääasiallisten tu- lojen katsottiin täyttävän väliyhteisölain soveltamisen poikkeuksen edellytykset. Pääasi- allisuuden arvioimistapaan ei kuitenkaan ole vain yhtä valittua tapaa. Jokainen tapaus on arvioitava yksilöllisesti.²¹⁹

Yksiköiden tulot voivat kertyä monista erilaisista suorituksista. Veronkiertodirektiivin 7 artiklassa luetellaan väliyhteisösääntelyn kohteena olevat tulot, joita ovat muun muassa osinko-, korko- ja rojaltitulot, rahoitusleasingista saatavat tulot sekä teollis- ja tekijänoi- keuksista saatavat tulot.²²⁰ Näitä tuloja voi kertyä erilaisista VYL 3.2 §:n 3 kohdassa mai- nittujen toimintojen suorituksista.

---

²¹⁷ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

²¹⁸ Tikka ym. 2021: 38. Väliyhtiöt > Poikkeus teolliseen perustuen.

²¹⁹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

²²⁰ Direktiivin (EU 1164/2016) 7 artikla 2 kohta.

4.4.2 Teollinen tuotantotoiminta

Teollisen tuotantotoiminnan sisällyttäminen poikkeuksen edellytyksiin pohjautuu vanhaan toimialakriteeriin, jonka periaatteet ovat säilyneet pätevinä. Perinteisestä tuotantoteollisuudesta ja siihen verrattavasta muusta tuotanto- ja palvelutoiminnasta saadut tulot ovat yleisesti vaikeammin siirrettävissä toiselle lainkäyttöalueelle, mikä johtaa siihen, että tällaisilla yhtiöillä on harvoin veronkiertämistarkoitusta. Yhtiöt myös sijoittautuvat jollekin tietylle lainkäyttöalueelle yleensä siksi, että sen nähdään olevan sopivin teolliseen tuotantotoimintaan eikä siksi, että siellä olisi esimerkiksi alhaiset verokannat.²²¹

VYL 3.2 §:n 3 kohdassa mainittua teollisen tuotantotoiminnan käsitettä on tutkittu runsaasti verotuksessa. Käsitteelle ei ole yksiselitteistä määritelmää, eikä siihen kuuluvia toiminnan alueita voida luetella tyhjentävästi. Jokaisen yksikön tapaus on käsiteltävä yksilöllisesti myös tämän edellytyksen kohdalla.²²² Teollisella tuotantotoiminnalla ja siihen verrattavana muuna tuotanto- ja palvelutoimintana pidetään fyysisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä markkinoille myytävien palveluiden kehitys- ja tuotantotoimintaa.²²³ Tuotteiden valmistusta ja kokoonpanemista sekä koneiden ja laitteiden olennaista muuttamista voidaan muun muassa pitää teollisena tuotantona. Samoin laitteiden jälleenrakentaminen voidaan laskea mukaan teolliseen tuotantoon.²²⁴

Ennen vuonna 2019 uudistunutta väliyhteisölakia teolliseen tuotantotoimintaan ei nimenomaisesti rinnastettu siihen verrattavaa muuta palvelutoimintaa.²²⁵ Säännökseen li-sättiin teolliseen tuotantotoimintaan verrattava muu palvelutoiminta, sillä nykyään liike-

---

²²¹ HE 218/2018 vp s. 27.

²²² Malmgrén & Myrsky 2017: 455.

²²³ HE 218/2018 vp s. 48–49.

²²⁴ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²²⁵ Mikkola 2019: 60.

toiminnan on mahdollista koostua myös erilaisten palveluiden ja aineettomien hyödykkeiden tuottamisesta.²²⁶ Tästä seuraa, että muun tuotannon ei tarvitse olla teollista olakseen hyväksyttävää toimintaa taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamisen osalta²²⁷. Toiminnan tulee kuitenkin olla luonteeltaan tuotantotoimintaa, mikä johtaa siihen, että pelkästään rakentaminen ei tarkoita, että tuotantotoiminnan edellytys täyttyy. Toisaalta esimerkiksi rakentamiseen tarvittavien hirsien valmistus ja taloelementtien tuotanto ovat poikkeuksen soveltamisen piiriin kuuluvaa tuotantotoimintaa.²²⁸

Informaatioteknologia-ala on oiva esimerkki uusista liiketoiminnan muodoista, joissa tuotetaan erilaisia digitaalisia ratkaisuja kuluttajille. Informaatioteknologia-ala on ollut huimassa nousussa viime vuosina muodostaen uudenlaisen digitaalisen liiketalouden.²²⁹ Siten sen tuomat mahdollisuudet on otettava huomioon myös väliyhteisölain soveltamisen kannalta. Tyhjentävän listan puuttuessa hyväksyttäviä palvelutoimintoja on syntynyt oikeuskäytännön kautta. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa 2014:198 malesialaisen tytäryhtiön tuloa ei voitu lukea suomalaisen emoyhtiön veronalaiseksi tuloksi, koska tytäryhtiön katsottiin harjoittavan väliyhteisölaissa olevaa teolliseen tuotantotoimintaan verrattavaa muuta tuotantotoimintaa. Tytäryhtiön kerrottiin tarjonnan teknistä tukea sekä virustentorjuntatietokantojen ja -ohjelmistojen päivityspalvelua, suunnittelua ja tuotekehitystä. Näin ollen tytäryhtiötä ei määritelty väliyhteisöksi.

Myös erilaiset energia- ja rakennustuotannot sekä kaivostoiminta voidaan luokitella sellaiseksi tuotantotoiminnaksi, jonka seurauksena niitä harjoittavia ulkomaisia yksiköitä ei määritellä väliyhteisöiksi²³⁰. Yhtiö, joka tarjoaa huolto- tai korjauspalveluja, voidaan hyväksyä poikkeuksen edellytykset täyttäväksi yhtiöksi, mikäli palvelut liittyvät olennaisesti yhtiön omaan tai konsernin muiden yhtiöiden valmistukseen taikka myyntiin liittyviin toi-

---

²²⁶ HE 218/2018 vp s. 27.

²²⁷ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²²⁸ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

²²⁹ Hak & Andrić 2021: 107–108.

²³⁰ HE 149/1998 vp s. 2.

mintoihin. Samalla tavalla suunnittelu-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa harjoittava yritys voi jäädä väliyhteisölain soveltamisen ulkopuolelle, mikäli toiminnat palvelevat eritoten laissa tarkoitettua teollista tuotantotoimintaa tai siihen verrattavissa olevaa muuta tuotanto- tai palvelutoimintaa.²³¹

Sen sijaan sijoittamiseen liittyvää toimintaa, kuten sijoituksista huolehtimista tai niiden hallinnointia, ei pidetä väliyhteisölain nojalla teolliseen tuotantotoimintaan rinnastettavana palvelutoimintana. Palvelutoimintaa ei voida verrata vakuuttamiseen tai konsernin sisäiseen rahoitukseen liittyviin toimintoihin. Myöskään ulkomaisen yksikön johto-, hallinnointi- tai valvontatoimintojen ei katsota täyttävän tarvittavia vaatimuksia.²³²

Aineettoman omaisuuden luovutus tai sen omistaminen eivät yksinään myöskään täytä väliyhteisölain soveltamisen poikkeuksen edellytystä teolliseen tuotantotoimintaan rinnastettavasta palvelutoiminnasta²³³. Aineeton omaisuus pitää sisällään yksikön immateriaalioikeudet tekijänoikeuksista teollisuusoikeuksiin. Niiden tarkoituksena on tehostaa ja edistää yksikön toimintaa luomalla lisäarvoa ja siten erottamalla yksikkö kilpailijoistaan.²³⁴ Väliyhteisölain soveltamisen poikkeuksen kannalta kyseessä voi olla esimerkiksi tilanne, että ulkomainen yksikkö hoitaa koko konsernin kehitys- ja tutkimustoimintaa omalla lainkäyttöalueellaan ilman, että harjoittaisi kyseisiä toimintoja²³⁵. Tällöin ulkomaisen yksikön katsottaisiin olevan väliyhteisö.

4.4.3 Laivanvarustustoiminta

Teollisen tuotantotoiminnan lisäksi laivanvarustustoiminta on yksi sellainen tuotannon ala, jonka sijoittautumispaikka valitaan yleisesti mahdollisimman sopivien edellytysten

---

²³¹ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²³² HE 218/2018 vp s. 48–49.

²³³ HE 218/2018 vp s. 48.

²³⁴ Moberly 2014: 2.

²³⁵ HE 218/2018 vp s. 48.

takia. Verotukselliset helpotukset harvoin ensisijaisesti ratkaisevat laivanvarustustoiminnan sijaintipaikan. Harvassa veroparatiisivaltiossa on mahdollista toteuttaa laivanvarustustoimintaa ilman, että muut kustannukset nousisivat tarpeettoman korkealle. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että väliyhteisölaissa myös laivanvarustustoiminta sisällytetään taloudellisen toiminnan poikkeuksen piiriin.

Laivanvarustustoiminta on erilaisten alusten tai alusosuuksien omistamista. Aluksia operoidaan, miehitetään tai huolletaan, jotta niiden käytön voidaan katsoa olevan laivanvarustustoimintaa. Myös rahtaaminen on sellaista laivanvarustustoimintaa, joka hyväksytään väliyhteisölain soveltamisen poikkeuksessa.²³⁶

Myös vuokraustoiminta voidaan hyväksyä laivanvarustustoiminnaksi, mikäli vuokraukseen liittyy myös omistamista tietyn edellytyksin²³⁷. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa 30.10.2003 taltionumero 2667 alankomaisen yhtiön oli tarkoitus harjoittaa merirahtaustoimintaa omalta alakonserniltaan vuokrattavien alusten avulla. Koska alakonsernin emoyhtiö omisti tytäryhtiöt sataprosenttisesti ja saisi solmimistaan rahtaussojimuksista muodostuneet tulot itselleen maksaen alakonserneille vuokrauksesta korvauksen, emoyhtiön ja tytäryhtiöiden katsottiin harjoittavan laivanvarustustoimintaa. Tällöin väliyhteisölain puitteissa emoyhtiötä tai tytäryhtiöitä ei voitu pitää väliyhteisölaissa määriteltynä väliyhteisönä.

Pelkkä vuokraustoiminta ei kuitenkaan yleisesti riitä täyttämään väliyhteisölain edellyttämiä kriteerejä laivanvarustustoiminnasta. Kuten aikaisemmasta KHO:n tapauksesta (2003:2667) käy ilmi, vuokrauksen lisäksi toimintaan tulee liittyä omistamista. Omistamiseen voidaan rinnastaa muun muassa epäsuoraomistus, aluksen hallinta bareboat-vuokrasopimuksen tai erilaisten sopimusten, kuten leasingsojimuksien tai muiden rahoitusjärjestelyiden perusteella. Jotta vuokraustoiminta voidaan hyväksyä väliyhteisölain

---

²³⁶ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²³⁷ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

taloudellisen toiminnan edellytysten täyttämäksi toiminnaksi, vuokrattujen alusten bruttokisteritonniin määrän tulee olla enintään viisinkertainen verrattuna omistettujen alusten määrään.²³⁸

4.4.4 Myynti- ja markkinointitoiminta

VYL 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan myös tietynlainen myynti- ja markkinointitoiminta luetaan väliyhteisölaissa tarkoitettuihin vapautettuihin toimintoihin. Lain mukaan vain sellainen myynti- ja markkinointitoimintaa harjoittava yhtiö, jonka toiminta liittyy välittömästi teolliseen tuotantotoimintaan, siihen verrattavaan muuhun tuotanto- tai palvelutoimintaan taikka laivanvarustustoimintaan, voidaan pitää väliyhteisölaissa tarkoitettavana vapautettua toimintaa harjoittavana yhtiönä²³⁹.

Suomen sisäisen lainsäädännön tarkoituksena ei ole estää yrityksiä sijoittautumasta toisiin valtioihin säätämällä niitä kohden erityisen tiukkoja verotuksellisia säädöksiä. Koska taloudellisen toiminnan poikkeusta on laajennettu koskemaan myös ETA-alueen ulkopuolisia alueita, on tarpeenmukaista, että myös taloudellista toimintaa palveleva ulkomaan myynti- ja markkinointitoiminta huomioidaan poikkeuksen tiimoilta. Tällöin esimerkiksi ulkomailla sijaitseva myynti- ja markkinointiyritys, joka hoitaa suomalaisen yrityksen laissa tarkoitettuun tuotantoon liittyvää ulkomaanmyyntiä, voitaisiin katsoa täytävän väliyhteisölaissa tarkoitettujen edellytykset poikkeuksen soveltamiseen.²⁴⁰ Väliyhteisölaki ottaa kantaa ainoastaan suoraan teollista tuotanto- tai palvelutoimintaa, siihen verrattavaa muuta tuotanto- tai palvelutoimintaa taikka laivanvarustustoimintaa harjoittaviin yhtiöihin liittyvää myynti- ja markkinointitoimintaa suorittaviin yhtiöihin.

---

²³⁸ Verohallinto 2021c: 4.4 Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevat yksiköt.

²³⁹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

²⁴⁰ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

Laki ei kuitenkaan huomio sellaisia yhtiöitä, jotka hankkivat ja välittävät raaka-aineita yhtiöille, jotka harjoittavat laissa tarkoitettua tuotannollista toimintaa. Tällaisessa tilanteessa on kyse tietynlaisesta myynti- ja markkinointitoiminnasta, jonka avulla mahdollistetaan toisen yhtiön teollinen tuotanto- tai palvelutoiminta.²⁴¹ Vastaavasta tilanteesta ei kuitenkaan ole vielä tutkimuksen kirjoitusvaiheessa yhtään oikeuskäytäntöä, joten oletettavaa on, että tällaisen yksikön voitaisiin katsoa olevan laissa tarkoitettun taloudellisen toiminnan poikkeuksen sovelluksen piirissä vain siinä tapauksessa, että toiminnan todetaisiin olevan teolliseen tuotantotoimintaan verrattavaa muuta toimintaa.

---

²⁴¹ Helminen 2021: 7. Väliyhteisöt > EU:n ja ETA:n ulkopuolisia valtioita koskeva poikkeus.

5 Johtopäätökset

Tutkielmassa käsiteltiin veron kiertämistä estävän väliyhteisölain soveltamista ulkomaisiin yksiköihin. Tutkielmassa pohdittiin ensinnäkin edellytyksiä, joilla ulkomaisen yksikön suomalainen osakas voi joutua verovelvolliseksi yksikön tulosta. Tällöin tuli tarkastella ulkomaisen väliyhteisön määritelmää väliyhteisölain pohjalta. Tutkielman toinen osa koostui lain soveltamisalaa rajoittavasta sijoittautumisvapaudesta sekä tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen tarkastelusta. Poikkeusta tarkasteltiin niin ETA-alueella sijaitsevan yksikön kuin ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevan yksikön kannalta.

Väliyhteisölaki on alun perin astunut voimaan vuonna 1995. Tämän jälkeen lakia on muutettu merkittävästi kolme kertaa, jotta laki olisi yhteneväinen unionioikeuden ja oikeuskäytännön kanssa. Ulkomaisen väliyhteisön määritelmään sekä VYL:n soveltamisalaan ovat vaikuttaneet merkittävästi veron kiertämistä estävät tavoitteet, jotka todetaan muun muassa EU:n veronkiertodirektiivissä. Veronkiertodirektiivin 7 artiklassa säädetään väliyhteisöjen minimisäännöksistä, jotka Suomi implementoi lainsäädäntöönsä vuoden 2018 loppuun mennessä.

Tutkielmassa todetaan, että väliyhteisölaki oikeuttaa Suomea verottamaan suomalaisten osakkaiden omistuksessa olevien ulkomaisten yksiköiden tuloja riippumatta siitä, jakavatko yksiköt voittoa osakkailleen vai eivät. Lain avulla pyritään takaamaan, että tulot verotetaan siinä valtiossa, jossa ne on tuotettu. Väliyhteisölaki on täten poikkeus verotuksen pääsääntöön, jonka mukaan suomalaisia osakkaita verotetaan yhtiöiden tulosta vain siltä osin, kuin yhtiöt jakavat voittoa osakkailleen. Näin ollen selvittäessä suomalaisen osakkaan verovelvollisuutta, on selvittävä, millaista ulkomaista yksikköä pidetään väliyhteisönä.

Tutkielman ensimmäisessä pääluvussa mainitaan, että väliyhteisötulosta verovelvollisia eivät ole yksiköt, jotka tuloksen tekevät, vaan ne suomalaiset osakkaat, joilla on VYL 2 §:n mukaisesti määräysvalta väliyhteisössä. Verovelvollisuus ei myöskään rajoitu vain

yleisesti verovelvollisiin, vaan myös Suomessa rajoitetusti verovelvolliset ovat verovelvollisia yksikön tulosta, mikäli rajoitetusti verovelvollisen osuus yksikön tuloksesta liittyy sen Suomessa sijaitsevaan kiinteään toimipaikkaan. Rajoitetun ja yleisen verovelvollisuuden käsitteiden määrittäminen on väliyhteisön soveltamisen kannalta merkityksellistä.

Ulkomaisen yksikön väliyhtiöluonne selviää VYL 2 §:ssä olevien kriteerien perusteella. Kriteerejä on veronkiertodirektiivin takia tarkennettu, jotta ne vastaavat unionioikeuden vaatimuksia. Kansallisen lainsäädännön mukainen sääntely on tietyiltä osin myös tiukempi kuin mitä direktiivi vaatisi. Suomessa esimerkiksi myös luonnolliset henkilöt voivat joutua verovelvollisiksi väliyhteisön tulosta. Tällainen tilanne on tuoreen Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön tutkimuksen mukaan kuitenkin suhteellisen harvinaisen, vaikkakin hyvin mahdollinen.

Ulkomaisen yksikön yhtiömuotokin vaikuttaa siihen, voidaanko yksikköä pitää väliyhteisönä. Suomen verolainsäädännön mukaan erillisiä verovelvollisia pidetään verovelvollisina myös väliyhteisön tulosta. Yhtymiä ei pidetä erillisinä verovelvollisina, joten niiden ei voida katsoa olevan verovelvollisia. Suomalaisten osakkaiden määräysvaltaa arvioitaessa on otettava huomioon myös osakkaisiin etuyhteydessä olevat tahot, kuten osakkaiden lähipiiri. Näin ollen osakkaiden määräysvallan jakaminen lähipiirille ei estä sitä, että osakkaat olisivat verovelvollisia ulkomaisen yksikön tulosta.

Verovelvollisuuden ja kiinteän toimipaikan määritelmät ovat väliyhteisölain soveltamisen kannalta hyvin merkittäviä. Tästä syystä tutkielmassa paneuduttiin erityisesti näihin käsitteisiin, jotta oli mahdollista saada kattava kuva siitä, ketkä voivat joutua verovelvollisiksi ja millä edellytyksillä niin voi käydä. Vuoden 2021 alusta lähtien yritysten tosiasiallisen johtopaikan sijainti Suomessa tekee yrityksestä yleisesti verovelvollisen täällä. Tämä muutos on vaikuttanut myös oleellisesti siihen, kuka voi olla verovelvollinen ulkomaisen yksikön tuloksesta väliyhteisölain tullessa sovellettavaksi.

Ulkomaisen yksikön sijoittautumisvaltion verotuksen tasolla on suuri merkitys väliylhteisölain soveltamismahdollisuutta arvioitaessa. Ulkomaista yksikköä voidaan pitää väliylhteisönä pääsääntöisesti silloin, kun muut seikat huomioiden se on sijoittautunut valtioon, jonka tosiasiallinen verotuksen taso on alhaisempi kuin 3/5 Suomessa asuvan yhteisön verotuksen tasosta täällä. Näin ollen suomalainen osakas voi joutua verovelvolliseksi ulkomaisen yksikön tulosta, mikäli yksikkö on sijoittautunut sellaiselle lainkäyttöalueelle, jossa verotuksen taso on alle 12 prosenttia.

Tutkielman toisessa osassa tarkasteltiin väliylhteisölain soveltamisalan tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeusta sekä sijoittautumisvapauden merkitystä soveltamisalaa rajoittavana tekijänä niin ETA-alueella kuin sen ulkopuolella sijaitsevien yksiköiden osalta. Taloudellisen toiminnan poikkeusta sovelletaan ETA-alueella sijaitseviin ulkomaisiin yksiköihin, sillä EU:n perusvapaudet sallivat vapaan sijoittautumisoikeuden sen jäsenille. Tämä tarkoittaa sitä, että jäsenmaat eivät saa lainsäädännöllään estää yksiköitä sijoittautumasta matalamman verorasituksen valtioihin vain sillä perusteella, että yksiköt siirtyisivät näihin valtioihin veronkiertämistarkoituksessa.

Suomen lainsäädännön tarkoituksena ei ole estää yksiköitä sijoittautumasta muualle kuin Suomeen. Sijoittautumisvapauden voidaan täten ajatella laajentuneen koskemaan myös ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevia yksiköitä. ETA-alueen ulkopuolisten alueiden kohdalla ei kuitenkaan juridisesti ole kyse sijoittautumisvapaudesta, ja siksi poikkeuksen soveltamiseen on myös monia muita edellytyksiä.

Sijoittautumisvapauden sekä tosiasiallisen taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltaminen edellyttää, että yksikköä ei pidetä puhtaasti keinotekoisena järjestelynä. Puhtaasti keinotekoisena järjestelyn määritelmää voidaan tulkita laajasti, eikä siitä ole vielä selkeää säännöstä. EUT:n ratkaisu Cadbury Schweppes -tapauksessa on vaikuttanut merkittävästi Suomen väliylhteisölain soveltamisen tulkintaan, sillä sen mukaan taloudellisen toiminnan poikkeuksen tulkinnassa tulee ensisijaisesti selvittää, onko kyseessä puhtaasti kei-

notekoinen järjestely. Puhtaasti keinotekoiseksi järjestelyksi katsotaan sellaiset järjestelyt, jotka eivät harjoita tosiasiallista taloudellista toimintaa, eivätkä ole todellisuudessa asettautuneet asuinvaltioonsa. Tosiasiallisen taloudellisen toiminnan harjoittaminen ja yksikön todellinen asettautuminen asuinvaltioonsa ovat taloudellisen toiminnan poikkeuksen substanssivaatimuksia, joiden olemassaoloa on tutkittava tapauskohtaisesti poikkeuksen soveltuvuutta pohdittaessa.

Cadbury Schweppes -tapauksen ratkaisu johti unionitasolla taloudellisen toiminnan poikkeuksen tarkentamiseen veronkiertodirektiivin avulla. Direktiivin implementoinnin jälkeen VYL 3 §:n 3 momentissa mainitaan kriteerit taloudellisen toiminnan edellytysten täyttymiselle. Yksiköllä tulee olla sillä lainkäyttöalueella, johon se on sijoittautunut, tarpeeksi toimitilaa, kalustoa, varoja ja henkilökuntaa, joka on toimivaltainen harjoittamaan itsenäisesti yksikön liiketoimintaa ja joka on päätösvaltainen tekemään yksikön päivittäistä liiketoimintaa koskevia päätöksiä. Yksikön tulee myös olla todellisuudessa sijoittautunut lainkäyttöalueelleen, eikä pelkkä postilaatikko riitä täyttämään tätä vaatimusta.

Substanssivaatimusten todentuminen vaikuttaa riippuvan yksilöllisistä tekijöistä. Esimerkiksi Cadbury Schweppes -tapauksessa ja Helsingin HaO ratkaisussa 27.4.2020 taltionumero 20/0637/3 katsottiin, että taloudellisen toiminnan poikkeuksen edellytykset täyttyivät. Toisaalta KVL:n ratkaisussa 2019:35 ja Helsingin HaO:n ratkaisussa 11.04.2014 taltionumero 14/0365/4 poikkeuksen edellytyksien ei kuitenkaan katsottu täyttyvän.

ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevien yksiköiden kohdalla väliyhteisölain soveltuminen on yleisempää. Substanssivaatimusten lisäksi VYL 3 §:n 2 momentin mukaisesti ETA-alueen ulkopuolisilla lainkäyttöalueilla sijaitsevien ulkomaisten yksiköiden tulee harjoittaa lainkäyttöalueillaan vapautettua toimintaa, lainkäyttöalueen kanssa tulee olla sopimus viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta veroasioissa, eikä lainkäyttöalue saa kuulua EU:n neuvoston päätelmissä oleviin veroasioissa yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden listalle.

Euroopan unionin neuvosto pitää niin kutsuttua mustaa listaa lainkäyttöalueista, jotka eivät ole sitoutuneet noudattamaan verotuksen tasapuolisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita. Listalla oli vuoden 2020 lopulla yhteensä 12 lainkäyttöaluetta, mukaan lukien Anguilla ja Amerikan Samoa. Väliyhteisölain soveltamisen kannalta merkityksellistä on tulevaisuudessa se, täydentyykö lista. Mikäli listaan lisätään lainkäyttöalueita, ei niihin sijoittautuneisiin yksiköihin voida soveltaa tulevaisuudessa taloudellisen toiminnan poikkeusta. Väliyhteisölain kannalta riittävällä tietojenvaihdoilla veroasioissa ei tarkoiteta automaattisesti tapahtuvaa tietojenvaihtoa lainkäyttöalueiden välillä, vaan Verohallinnolla tulee olla mahdollisuus saada ulkomaisen yksikön lainkäyttöalueelta pyytämäänsä tietoja automaattisesti tapahtuvan tietojenvaihdon lisäksi. Tietojenvaihtosopimusten ulkopuolisissa valtioissa olevat yksiköt toimivat pääasiassa muun muassa televiestinnän ja rahoituspalveluiden toimialalla.

ETA-alueen ulkopuolella sijaitsevilla lainkäyttöalueilla oleviin ulkomaisiin yksiköihin voidaan soveltaa taloudellisen toiminnan poikkeusta vain silloin, jos kaikki muut edellä mainitut seikat mukaan lukien yksikkö harjoittaa niin kutsuttua vapautettua toimintaa. Vapautetun toiminnan määritelmä pitää sisällään muun muassa teollisen tuotantotoiminnan, siihen verrattavan muun tuotanto- ja palvelutoiminnan sekä laivanvarustustoiminnan sekä myynti- ja markkinointitoiminnan. Käsitteiden sisällön merkitys ilmenee pääasiassa oikeuskäytännön kautta. Oikeuskäytännössä on katsottu, että esimerkiksi virusentorjuntatietokantojen ja -ohjelmistojen päivityspalvelu on teolliseen tuotantotoimintaan verrattavaa muuta tuotantotoimintaa.

Taloudellisen toiminnan poikkeuksen soveltamiseen tuo epävarmuutta vaatimusten taupauskohtaisuus. Vaikka todetaan, että esimerkiksi holding-yhtiöiden kohdalla toiminnan luonne otetaan huomioon, ei silti voida sanoa varmaksi, milloin niihin voidaan soveltaa poikkeusta. Oikeuskäytännön puuttuessa teolliseen tuotantotoimintaan tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnasta ei vielä voida sanoa, määritelläänkö se teollista tuotantotoi-

mintaa suoraan palvelevaksi myynti- tai markkinointitoiminnaksi, joka voitaisiin sisällyttää vapautetun toiminnan piiriin. Tapausten kohtelu eri tavalla heikentää oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Väliyhteisölain soveltamisen tutkiminen on ollut hyvin ajankohtaista, sillä uudistuneen lain soveltamisen tuloksia on ollut ensimmäisen kerran nähtävissä vuoden 2019 verotuksen tuloksena. Lakimuutosten vaikutuksia taloudellisen toiminnan poikkeuksen kannalta on vielä vaikea arvioida perusteellisesti, sillä muutos on vielä niin tuore. Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön tutkimuksen mukaan oma-aloitteisesti ilmoitettujen väliyhteisöjen määrä jää edelleen verraten matalaksi. Tämän lisäksi väliyhteisöt ovat edelleen hyvin tuntemattomia, eikä niistä ole julkisesti saatavilla paljoa tietoa. Tämä johtuu osaksi siitä, että väliyhteisöjen asioita hoitavilla asianajajilla on vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus.

Voidaan olettaa, että tulevaisuudessa väliyhteisölain merkitys ei häviä kokonaan, vaikka yleisiä veronkiertosäännöksiä pyritäänkin säätämään mahdollisimman kattaviksi. Toisaalta väliyhteisölain soveltamisalaa sekä soveltamisen poikkeusta voidaan joutua muokkaamaan, sillä yhä useammin yritysten liiketoiminnassa on kyse aineettoman omaisuuden käytöstä osana liiketoimintaa. Ulkomaiset yksiköt voivat harjoittaa taloudellisen toiminnan kannalta VYL 3 §:n mukaista toimintaa, mutta toiminnan mahdollistaja saattaa olla yhä useammin arvoa tuottava aineeton omaisuus. Katsotaanko tällöin, että tosiasiallisen taloudellisen toiminnan tulos muodostuu pääasiallisesti aineettomasta omaisuudesta vai VYL 3 §:n mukaisesta toiminnasta?

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia verotettavan väliyhteisötulon muodostusta sekä esimerkiksi sitä, miten verotettavalle tulolle käy, jos väliyhteisötulon tulolaji on kansallisen lainsäädännön mukaan verovapaata. Onko tällöin mahdollista, että verotettava väliyhteisötulo jäisi kokonaan verottamatta kansallisen lainsäädännön perusteella?

Lähteet

- Aarnio, A. (1989). *Laintulkinnan teoria – Yleisen oikeustieteen oppikirja*. Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Blum, D.W. (2018). Controlled Foreign Companies: Selected Policy Issues – or the Missing Elements of BEPS Action 3 and the Anti-Tax Avoidance Directive. *Intertax*, 46(4), 296–312.
- Cuoco, A. (2019). The Principal Purpose Test as Introduced by the OECD – MLI: Is It Time for a Comprise with EU Tax Law? *Intertax*, 47(10), 869–884.
- De Jong, J. (2017). Controlled Foreign Company Rules and the EU. Teoksessa E. Pinetz & E. Schaffer (toim.), *Series on International Tax Law - Limiting Base Erosion* (Vol. 104 s. 293–309). Wien: Linde Verlag Ges.m.b.H.
- Deloitte. (2021a). *OECD:n BEPS-hankkeen ydin: Mikä vaikutus on suomalaisten konsernien arvoketjuihin?* Noudettu 2021-03-02 osoitteesta <https://www2.deloitte.com/fi/fi/pages/tax/articles/oecd-n-beps-hankkeen-ydin.html>
- Deloitte. (2021b). *International Tax – United Kingdom Highlights 2021*. Noudettu 2021-03-11 osoitteesta <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>
- Direktiivi 1164/2016. Sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta. Annettu 12.7.2016.
- Dourado, A.P. (2016). The EU Anti Tax Avoidance Package: Moving Ahead of BEPS? *Intertax*, 44(6&7), 440–446.
- European Parliament. (2019). *Tax crimes: special committee calls for a European financial police force*. European Parliament. Noudettu 2021-01-20 osoitteesta <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190225IPR28727/tax-crimes-special-committee-calls-for-a-european-financial-police-force>
- Euroopan unionin neuvosto. (2016). Kriteerit ja menettely veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevan EU:n luettelon laatimiseksi. Neuvoston päätelmät 8. marraskuuta 2016. Noudettu 2021-02-16 osoitteesta <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14166-2016-INIT/fi/pdf>

- Eurooppa-neuvosto. (2018). *Verotus: Namibia poistettu yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevasta EU:n luettelosta*. Noudettu 2020-12-03 osoitteesta <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/11/06/taxation-namibia-removed-from-eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>
- Eurooppa-neuvosto. (2020). *Verotus: EU:n luettelo yhteistyöhaluttomista lainkäyttöalueista*. Noudettu 2020-11-22 osoitteesta <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>
- Ginevra, G. (2017). The EU Anti-Tax Avoidance Directive and the Base Erosion and Profit Shifting (BEOS) Action Plan: Necessity and Adequacy of the Measures at EU level. *Intertax*, 45(2), 120–137.
- Hak, M. & Andrić, B. (2021). Challenges of Transfer of Intangible Assets in Digital Companies: Case Study of European Union Market. *Economic and Social Development: Book of Proceedings – Online Conference*, 64, 107–112.
- Hallitusohjelma. (2019). Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 2019. Valtioneuvosto. Noudettu 2021-02-11 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma>
- Harsu, P. (2015). Väliyhteisölain soveltamisen uudet tuulet – väliyhteisölain soveltamisalue – teolliseen tuotantotoimintaan verrattava muu tuotantotoiminta. *Verotus*, Numero 1, 540–548.
- HE 155/1994 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta.
- HE 149/1998 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.
- HE 218/2018 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta.
- HE 136/2020 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuloverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain sekä konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain 2 ja 7 §:n muuttamisesta.

- Helminen, M. (2005). Is There a Future for CFC-regimes in the EU? *Intertax*, 33(3), 117–123.
- Helminen, M. (2016). *Kansainvälinen verotus*. Talentum Pro.
- Helminen, M. (2018). *EU-vero-oikeus*. Alma Talent Oy.
- Helminen, M. (2021). *Kansainvälinen verotus*. Alma Talent Oy. (Alun perin julkaistu 2001).
- Hirvonen, A. (2011). *Mitkä metodit? Opas oikeustieteen metodologiaan*. Helsingin yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta.
- Hirvonen, A. (2012). *Oikeuden ja lainkäytön teoria*. Helsingin yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta.
- IFSC. (2020). Ireland as a Location for International Financial Services. Noudettu 2021-03-20 osoitteesta <https://www.ifsc.ie/feature.aspx?idfeature=167594>
- Kanervo, T. (2006). Tapaus väliyhteisötulosta ratkaisu EYT:ssä. *Verotus*, Numero 5, 542–546.
- Karhu, E. (2009). Väliyhteisölaki muutosten edessä. *Verotus*, Numero 2, 175–186.
- Kim, J.B. & Li, T.M. (2014). Multinationals' Offshore Operations, Tax Avoidance, and Firm-Specific Information Flows: International Evidence. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 25(1), 39–89. <https://doi.org/10.1111/jifm.12013>
- Kinnunen, H. (1991). Suomalaisten yritysten kansainvälistyminen: ulkomaantoiminnan kannattavuus ja vaikutus kotimaantalouteen. Suomen Pankki.
- KM 1979:4. Kansainvälisten yritysten verottamisesta: Kansainvälisten yritysten verotustoimikunnan mietintö. Valtiovarainministeriö: Valtion painatuskeskus.
- Knuutinen, R. (2009). *Muoto ja sisältö vero-oikeudessa – erityistarkastelussa rahoitus- ja sijoitusinstrumentit*. Suomalainen lakimiesyhdistys.
- Knuutinen, R. (2012). *Verosuunnittelua vai veron kiertämistä: verosuunnittelun ja veron kiertämisen välinen rajanveto tuloverotuksessa*. Sanoma Pro.
- Knuutinen, R. (2014). *Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu*. Lakimiesliiton kustannus.
- Knuutinen, R. (2020). *Verosuunnittelun oikeudelliset ja yhteiskunnalliset rajat*. Alma Talent.

- KPMG. (2019a). *European Parliament adopts TAX3 Committee's recommendations on Financial Crimes, Tax Evasion and Tax Avoidance*. Noudettu 2021-02-11 osoitteesta <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2019/03/Euro%20Tax%20Flash%20from%20KPMG%27s%20EU%20Tax%20Centre.html>
- KPMG. (2019b). *Keskusverolautakunnalta väliyhteisölain tulkintaa koskeva rajaus*. Noudettu 2020-11-12 osoitteesta <https://home.kpmg/fi/fi/home/Pinnalla/2019/09/keskusverolautakunnalta-valiyhteisolain-tulkintaa-koskeva-rajau.html>
- Kuortti, H. (2012). Veroparatiisit – veromuseoon kuuluvia luomuksia vai hyvinvointivaltioiden paratiiseja? *Verotus*, Numero 4, 414–428.
- Kuzniacki, B. (2018). Implementing the ATAD's CFC Rules by Poland Contrary to EU Primary Law: A Solitary Example or the Beginning of Infamous Trend? *EC Tax Review*, Numero 3, 160–176.
- Lammi, V. (2019). Väliyhteisölaki ja pääomien vapaa liikkuvuus suhteessa kolmansiiin maihin. *Verotus*, Numero 4, 468–474.
- Lönblad, S. (2019). Veron kiertämisen estäminen muuttuvassa toimintaympäristössä. *Verotus*, Numero 1, 62–74.
- Malherbe, J. (2011). *Tax Amnesties*. Wolters Kluwer.
- Malmgrén, M. & Myrsky, M. (2017). *Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus*. Alma Talent Oy.
- Malmgrén, M. (2020). Tosiasiallinen johtopaikka ulkomaisen yhteisön yleisen verovelvollisuuden kriteerinä Suomessa (referee-artikkeli). *Verotus*, Numero 5, 643–654.
- Mehboob, D. (2020). Denmark's proposed CFC changes pressure energy business. *International Tax review*.
- Mikkola, J. (2019). Väliyhteisölain uudistus. *Verotus*, Numero 1, 54–61.
- Moberly, M.D. (2014). *Safeguarding Intangible Assets*. Elsevier.
- Myrsky, M. (2011). *Ennakkopäätökset verotuksessa*. Talentum.
- Myrsky, M. (2013a). Kansainvälisen verokilpailun kysymyksiä. *Defensor Legis*, 94(3), 399–410.

- Myrsky, M. (2013b). *Suomen veropolitiikka*. Alma Talent Oy.
- Neuvoston päätelmät veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevasta tarkistetusta EU:n luettelosta 2020/C 64/03, liite 2). Noudettu 2021-04-07 osoitteesta [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0227\(01\)&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0227(01)&from=FI)
- Niskakangas, H. & Knuutinen, R. (2020). *Henkilöverotus*. Alma Talent Oy. (Teos on ilmestynyt irtolehtikansiona vuosina 1994–2015).
- Nykänen, P. (2015). *Rajoitetusti verovelvollisen tulon verotus*. Talentum.
- OECD. (2013). *Addressing Base Erosion and Profit Shifting*. Noudettu 2021-01-18 osoitteesta https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/addressing-base-erosion-and-profit-shifting_9789264192744-en#page1
- OECD. (2019). *BEPS Actions – Action 3 Controlled Foreign Company*. Noudettu 2021-03-20 osoitteesta <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/action3/>
- OECD. (2020). *List of Unco-operative Tax Havens*. Noudettu 2021-01-18 osoitteesta <https://www.oecd.org/countries/andorra/list-of-unco-operative-tax-havens.htm>
- OECD. (2021). *OECD Responses to Coronavirus (COVID-19): Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic*. Noudettu 2021-02-19 osoitteesta <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/updated-guidance-on-tax-treaties-and-the-impact-of-the-covid-19-pandemic-df42be07/>
- Ojala, M. (2017). Monenkeskinen yleissopimus BEPS-projektin verosopimuksia koskevien muutosten toimeenpanemiseksi. *Verotus*, Numero 2, 213–220.
- Ossa, J. (2020a). *Tuloverolaki käytännössä*. Alma Talent Oy.
- Ossa, J. (2020b). *Yritystoiminnan verotus*. Kauppakamari.
- Pohjankoski, P. (2014). Yhtiöiden EU-oikeuden mukainen sijoittautumisoikeus ja sen rajat. *Defensor Legis*, Numero 1, 116–127.
- PwC. (2018). *Ulkomaisia väliyhteisöjä koskevaa lakia ehdotetaan muutettavaksi, yleistä veronkiertosäännöstä ei*. Noudettu 2020-12-01 osoitteesta <https://uutishuone.pwc.fi/ulkomaisia-valiyhteisoja-koskevaa-lakia-ehdotetaan-muutettavaksi-yleista-veronkiertosaannosta-ei/>

- PwC. (2019). *EU lisäsi maita veroasioissa yhteistyöhaluttomien mustalle listalle*. Noudettu 2021-02-15 osoitteesta <https://uutishuone.pwc.fi/eu-lisasi-maita-veroasioissa-yhteistyöhaluttomien-mustalle-listalle>
- PwC. (2021). *Ireland - Corporate - Taxes on corporate income*. Noudettu 2021-03-21 osoitteesta <https://taxsummaries.pwc.com/ireland/corporate/taxes-on-corporate-income>
- Rainer, A., Roles, J., Thömmes, O., Tomsett, E., van den Hurk, H. & Weening, G. (2006). ECJ Restricts Scope of CFC Legislation. *Intertax*, 34(12), 636–638.
- Raitio, J. (2013). *Eurooppaoikeus ja sisämarkkinat*. Talentum cop.
- Raitio, J. (2020). *Euroopan unionin oikeus*. Alma Talent Oy.
- Rapo, P. (2021, 18 maaliskuuta). Siirtohinnoittelukurssi. Alder & Sound.
- Ronfeldt, T. (2015). Tax Havens and Tax Shelters – A Legal View on the Cross-Border Intermediate Holding Companies within the EU. *Intertax*, 43(4), 337–343.
- Savolainen, J. (2021). *Harmaan talouden selvityksiä: Väliyhteisölaissa on edelleen ongelma-kohtia – veronkiertodirektiivin nojalla tehtyjen lakimuutosten vaikutukset jäämässä vähäisiksi*. Noudettu 2021-03-19 osoitteesta <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/68329>
- Schmidt, P.K. (2016). Taxation of Controlled Foreign Companies in Context of the OECD/G20 Project on Base Erosion and Profit Shifting as well as the EU Proposal for Anti-Tax Avoidance Directive - An Interim Nordic Assessment. *Nordic Tax Journal*, Numero 2, 87–112. <https://doi.org/10.1515/ntaxj-2016-0005>
- Tikka, K., Nykänen, O., Juusela, J., & Viitala, T. (2021). *Yritysverotus I–II*. Alma Talent Oy. (Alun perin julkaistu 1985).
- Tokola, A. (2011). Uudistettu väliyhteisölaki veronkiertoa estävänä säännöksenä – Tiivistelmä pro gradu -tutkielman tuloksista. *Verotus*, Numero 5, 559–565.
- Tomperi, S. (2019). *Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu*. Sanoma Pro.
- Urpilainen, M. (2008). Puhtaasti keinotekoiset järjestelyt eurooppavero-oikeudessa (referee-artikkeli). *Verotus*, Numero 5, 536–549.
- VaVM 24/2018 vp. – HE 218/2018 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta.

- Verohallinto. (2014). *Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus*. Verohallinnon ohje 22.12.2020. Diaarinumero VH/3187/00.01.00/2020. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48999/yleinen-ja-rajoitettu-verovelvollisuus-sek%C3%A4-verosopimuksen-mukainen-asuminen---luonnolliset-henkil%C3%B6t/>
- Verohallinto. (2017). *Veroparatiisit*. Noudettu 2021-03-20 osoitteesta https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esitely/toiminta/verovaj/veroparatiisi/
- Verohallinto. (2018). *Kansainvälinen tietojenvaihto henkilöverotuksessa*. Verohallinnon ohje 19.12.2018. Diaarinumero VH/2381/00.01.00/2018. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/75263/kansainv%C3%A4linen-tietojenvaihto-henkil%C3%B6verotuksessa/>
- Verohallinto. (2019). *Laki ulkomaisten väliylhteisöjen osakkaiden verotuksesta, valkoinen lista*. Verohallinnon ohje 14.1.2019. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/72753/laki-ulkomaisten-v%C3%A4lyhteis%C3%B6jen-osakkaiden-verotuksesta-valkoinen-lista/>
- Verohallinto. (2020). *Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus sekä verosopimuksen mukainen asuminen – luonnolliset henkilöt*. Verohallinnon ohje 22.12.2020. Diaarinumero VH/3187/00.01.00/2020. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48999/yleinen-ja-rajoitettu-verovelvollisuus-sek%C3%A4-verosopimuksen-mukainen-asuminen---luonnolliset-henkil%C3%B6t/>
- Verohallinto. (2021a). *Voimassa olevat verosopimukset*. Verohallinnon ohje, voimassa toistaiseksi. Noudettu 2021-03-20 osoitteesta https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49062/voimassa_olevat_verosopimukset/
- Verohallinto. (2021b). *Väliylhteisölain ongelmakohtat – Oikeusvertaileva selvitys lain toimivuudesta ja lakimuutosten vaikutuksista*. *Verohallinto - Harmaan talouden selvitysyksikkö*, Selvitys 2/2021. Noudettu 2021-03-19 osoitteesta https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-ja-talousrikollisuus/selvitykset/2021_02-v%C3%A4lyhteis%C3%B6lain-ongelmakohtat.pdf

- Verohallinto. (2021c). *Väliyhteisötulon verotus Suomessa*. Verohallinnon ohje 1.1.2021. Diaarinumero VH/8308/00.01.00/2020. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48479/v%C3%A4li-yhteis%C3%B6tulon-verotus-suomessa3/>
- Verohallinto. (2021d). *Rajoitetusti verovelvollisen ulkomaisen yhteisön tuloverotus Suomessa – Liiketulo ja muut Suomesta saadut tulot*. Verohallinnon ohje 1.1.2021. Diaarinumero VH/5426/00.01.00/2020. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47806/rajoitetusti-verovelvollisen-ulkomaisen-yhteis%C3%B6n-tuloverotus-suomessa--liiketulo-ja-muut-suomesta-saadut-tulot/>
- VM. (2021). *Verosopimukset*. Noudettu 2021-01-30 osoitteesta <https://vm.fi/verosopimukset1>
- Ylönen, M. (2008). *Veroparatiisit – 20 ratkaisua varjotalouteen*. Liike Kustannus.
- Äimä, K. (1994). Väliyhtiöt Suomen, Ruotsin ja Norjan kansainvälisessä vero-oikeudessa. *Verotus*, Numero 5, 592–605.
- Äimä, K. (2017). *Verotustiedot*. Alma Talent Oy.

Oikeustapausluettelo

Euroopan unionin tuomioistuin	Sivu
C-33/74, Binsberg	47–48
C-55/94, Gebhard	46
C-251/98, Baars	47
C-196/04, Cadbury Schweppes	14, 21, 35–36, 42–48, 50–51, 56–57, 75–76
C-492/04, Lasertec	36
C-201/05, The Test Claimants in the CFC and Dividend Group Litigation	49
C-116/13, Banco de Valencia SA	48
Korkein hallinto-oikeus	
KHO 2002:26	56–57
KHO 2003:49	40
KHO 2003:2667	70–71
KHO 2011:38	56–57
KHO 2012:118	38–39
KHO 2014:198	68
KHO 2015:9	32
Helsingin hallinto-oikeus	
Helsingin HaO 11.04.2014 taltionumero 14/0365/4	55–56, 76
Helsingin HaO 27.04.2020 taltionumero 20/0637/3	55–56, 76
Keskusverolautakunta	
KVL 2019:35	54–55, 76
KVL 2019:59	64–66

Säädökset

Laki elinkeinotulon verottamisesta (1968/360)

Laki investointien väliaikaisesta investointituesta (1994/444)

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta (1364/2018)

Laki ulkomaisten väliyhteisöjen suomalaisten osakkaiden verotuksesta (1994/1217)

Laki verotusmenettelystä (1995/1558)

Maatilatalouden tuloverolaki (1967/543)

Suomen perustuslaki (1999/731)

Tuloverolaki (1992/1535)

Verotuslaki (1958/82)

Neuvoston direktiivi sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (1164/2016)

Neuvoston direktiivi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen ja vakuutusmaksuista perittävien verojen alalla (Annettu 19.12.1997) (virka-apudirektiivi)